

Inledning

Detta är den andra delen i en serie på tre böcker med samlingsnamnet "Historiens Gud". Den första delen ger synpunkter på frågan hur Gud kan tillåta lidandet när han är både god och allsmäktig. Den sista delen skall handla om judarnas roll i frälsningshistorien.

Denna del handlar om Guds makt över den politiska historien, hur han förefaller att utöva den, och vilket mål han tycks syfta till. En stor del av Bibeln upptas av de s k historiska böckerna, där delar av Israels historia beskrivs. Här får man många exempel på hur Gud handlar i olika situationer. En annan betydande del av Bibeln utgörs av profetior i såväl Gamla som Nya testamentet som syftar på tidens avslutning. Även här talas det om politiska kriser, hur Gud ser på dem, och hur han kommer att handla.

En av grundtankarna i denna bok är att händelserna vid tidens slut bör stå i något slags omvänt förhållande till händelserna vid dess början. Det är ju i avslutningen som synden slutgiltigt skall åtgärdas. Därför bör Uppenbarelseboken kunna ses som en sorts "spegelbild" till berättelsen om syndafallet. Det syndafallet ledde till kan förväntas komma att lösas upp i Uppenbarelseboken.

Den praktiska konsekvensen blir att vi genom att studera hur Gud handlat och kommer att handla i historien kan lära oss mycket om honom och även en hel del om oss själva, om vår fallna natur.

Min avsikt är att de tre delarna i denna serie skall kunna läsas fristående. Därför kommer en del upprepningar att behöva göras när det gäller innehållet i den första delen och kanske även någon framåtblick till den tredje. Stoffet är ganska omfattande, så jag tror att ett sådant skrivsätt kan vara till glädje även för den som läser delarna i tur och ordning.

Bo Giertz' översättning av NT har använts tillsammans med GT 82, där inget annat angivits.

Del 1

Historiens röda tråd

Kap 1

Kokbok eller deckare?

Det händer att man möter människor som aldrig tidigare öppnat en bibel, och som föresatt sig att ta reda på vad kristen tro är genom att läsa boken från pärm till pärm. Övade bibelläsare brukar le vänligt och kommentera: "Det är inte så man skall läsa. Börja med evangelierna i stället, så går du inte vilse i krig och släkttavlor."

Detta är ett bra råd för nybörjaren. Samtidigt verkar det som om många kristna aldrig kom längre än till detta nybörjarstadium. Ty frågan måste naturligtvis bli, om man inte riskerar att gå miste om helheten i Bibeln, när man läser på det sättet. Finns det överhuvud taget en helhet att få överblick över?

Att läsa en kokbok

Böcker skrivs på olika sätt beroende på att de har olika innehåll. Det finns böcker som man inte behöver läsa från pärm till pärm - det kanske snarast vore dumt att försöka. Kokboken är ett bra exempel. Man kan mycket väl steka Abborrfile (första receptet) utan att ens ha läst det sista (Öländsk kroppkaka). Receptet på abborrfile är en avslutad enhet, och vad man än läser om andra maträtter, så växer inte ens förståelse för hur nämnda fiskrätt skall tillagas.

En kokbok kan därför läsas bakifrån med lika stor behållning som framifrån, och man kan hoppa hit och dit - bara man läser varje enskild text i rätt ordning. Ty kokboken består av en massa små budskap, men den har knappast något samlat huvudbudskap.

Konsten att läsa deckare.

Ett helt annat förhållande uppstår när man läser detektivromaner. En sådan bok består av ett enda "budskap", och den blir därför helt onjutbar om man hoppar hit och dit. Eftersom den har en övergripande handling - frågan om vem som utfört brottet - så blir också slutet av särskild vikt.

I sista kapitlet samlar detektiven de överlevande i stora salongen framför en sprakande brasa för att avslöja mördaren. Då är spänningen enorm, för nu skall alla gåtfulla händelser i tidigare kapitel få sin förklaring. Ofta är det därför så att om en bok har en fortskridande handling och ett helhetsbudskap, så är just bokens avslutning av särskild betydelse. Den kastar ljus över allt det föregående.

Hur är det med Bibeln?

Det kan vara riktigt att det för nybörjaren är lättast att läsa Bibeln på samma sätt som man läser en kokbok, och att man då bör börja i evangelierna. Samtidigt uppstår frågan om Bibeln verkligen inte har några drag av detektivroman över sig. Det finns i alla fall en tjuv, som är omtalad - Satan som till och med varit en mördare från första början (Joh 8:44).

Eller om du vill, så kan du tänka på en kärleksroman. Har man läst några sådana, så begriper man snart när man läser ännu en, vilka som kommer att "få varandra" på slutet. Varför läser man då? Ja, snarast för att få veta hur det skall bli möjligt. Författare till sådana böcker gillar att stapla upp hinder i de älskandes väg. Bibeln är förvisso ingen roman, men den är en bok om kärlek. Den slutar därför som sig bör med ett bröllop.

Vad vill jag ha sagt med allt detta? Jo, att Bibeln har en tidsbunden handling, som går många läsare förbi, därför att man aldrig växer ur kokboksmetoden för sitt läsande. Och en sak till måste vi då notera: att i böcker med en sådan handling har ofta bokens slut en avgörande betydelse.

I Bibeln heter slutet Uppenbarelseboken, och den upplever även många stadgade kristna som så svårforcerad att man gett upp. Att läsa en deckare och strunta i sista kapitlet ger ofta klen behållning. Hur mycket förlorar vi av den kristna trons innehåll, om vi inte läser Uppenbarelseboken och övriga texter i Bibeln som handlar om hur Gud leder historien fram till ett avgörande slut?

Dra ner hatten

Luther lär en gång ha förklarat, att om han fastnade på en bibeltext som han inte förstod, så lyfte han på hatten och läste vidare. Detta är ett bra råd - i synnerhet till människor som har lätt för att grubbla. Men man kan utveckla den taktiken till rena lättjan, om man vill. Då flyr man från alla svåra texter och tar bara till sig dem som likt de stekta sparvarna av sig själva flyger rakt in i munnen. Ganska snart kan man då hamna i det läget, att man tycker, att Bibeln inte längre har något mer att säga en.

Därför kan det vara bra att göra på motsatt vis: att i stället dra ner hatten över öronen, när man kommer till något som kanske är svårt men också förefaller viktigt. Så bestämmer man sig för att inte smita utan att med Guds hjälp försöka komma igenom. Ordspråksboken betygar ju gång på gång, att bara den som ivrigt söker kommer att få vishet från Gud.

Så låt oss försöka att förstå Bibelns historiska dimension - den som kommer fram ur århundradenas lopp och når sin kulmen och förklaring i Bibelns sista bok. Och låt oss då börja med att försöka analysera varför Uppenbarelseboken och övriga profetiska texter är så svåra att tolka. Kanske kan vi då få nycklar, som gör att vi åtminstone kan ta emot en del av det oerhörda budskapet.

Det är självklart i detta sammanhang, men jag säger det ändå: Även om jag i fortsättningen skriver att "så är det" - för det är mycket lättare att skriva så än att ständigt skjuta in en massa "kanske" - så menar jag att "detta är vad jag har kommit fram till". Naturligtvis skall du pröva, vad jag skriver. Det är ju svåra saker vi nu ger oss in i.

Kap 2

Bibeln som historiebok

Genom hela Bibeln går skildringen av världshistorien från skapelsen till domen som en röd tråd. Särskilt tydlig blir den i de sk historiska böckerna. Dessa talar om vad som skedde vid en bestämd tidpunkt. Även evangelierna är ju i den meningen historiska böcker. Profetböckerna ger oss dessutom en framtidsbild av historien. Det mesta av Bibeln är inte böcker som bara förmedlar tidlösa, fromma sanningar - även om dessa också finns där. Bibeln är i hög grad en historiebok som berättar om händelser där Gud själv varit verksam - eller kommer att bli.

Långt ifrån alltid dras några allmängiltiga slutsatser av de olika händelserna. Det får ofta läsaren göra själv. Bibeln innehåller exempelvis ingen lära om helande. När vi skall predika i detta ämne, får vi utgå från olika texter som talar om händelser då någon blev helad. Vi tycks vara mycket mer på jakt efter läror om helande, helgelse, förbön, vittnesbörd etc än vad Bibelns skribenter verkar ha varit. Deras ärende tycks mer ha varit att berätta om mängder av situationer där Gud talat eller handlat. Så verkar de ha menat att vi skulle lära känna honom, lyssna efter honom och känna igen hans gärningar, när han handlar med oss.

Bibeln är till ganska liten del en lärobok i judendom eller kristendom. Lite tillspetsat kunde man hellre säga, att den är Guds dagbok, som vi får lov att läsa i för att lära känna honom som skrivit den. Det är ju evigt liv att lära känna Gud (Joh 17:3).

Arkeologiska fynd

Men det är ju inte Gud själv som hållit i pennan. Är exempelvis de historiska böckerna tillförlitliga ens när det gäller de världsliga händelserna? Böckerna är ju så oerhört gamla? Och man måste väl säga, att om de historiska händelserna aldrig har inträffat, så kan ju berättelserna knappast vittna om vem Gud är.

Man kan svara, att många arkeologiska utgrävningar gjorts i Mellanöstern, inte minst på bibliskt viktiga platser. I stort sett har de visat, att från den tid då Israels folk blivit så bofast och mäktigt att det kunde lämna egna, tydliga fynd efter sig, så finns också bekräftelse på den bibliska historien. Detta gäller från kung Davids tid, alltså omkr år 1000 f Kr.

Även från tidigare epoker har man gjort många fynd som belyst detaljer i olika berättelser, exempelvis från Abrahams tid. Men deras värde som bevis är naturligtvis ringa. Arkeologin kan självfallet inte bevisa att Abraham har levat eller att Jesus gjort underverk. Ändå är det viktigt att stryka under, att de delar av Gamla testamentets historia som man kunnat kontrollera har visat sig vara sanna. I slutet av 1800-talet hävdade många teologer att Gamla

testamentets historiska böcker bara var sagor. Den tanken har man alltså fått överge.

Profetians särdrag

Men Bibeln är alltså inte bara historia om det som har skett, utan den talar också om sådant som skall ske. De två slagen av "historiska" texter skiljer sig starkt från varandra. De, som handlar om ting som redan inträffat, är lättlästa och ofta enkelt berättande. Gamla testamentets kunga- och krönikeböcker är goda exempel. Man kan som nutida läsare kanske tycka att det känns ovidkommande att läsa om kungar som Rehabeam eller Manasse. Men man sitter inte och grubblar över meningen med texterna när man läser.

Helt annorlunda är det med framtidshistorien det vill säga profetiorna. De är många gånger dunkelt uttryckta även om graden av dunkelhet kan växla. Många framtidsbilder hos Jesaja eller Jeremia kan verka ganska enkla, medan en del av stoffet hos Hesekiel, Daniel och Sakarja samt i Uppenbarelseboken kan kännas nästan övermäktigt svårt att förstå. Varför är profetiorna sådana? Om vi tar Uppenbarelseboken som exempel - vad är det som gör den så svårläst?

Ofta löser vi frågan genom att hoppa över den. Vi talar om den personliga frälsningen i stället. Och självklart är den vårt viktigaste budskap. Men hur många är det inte som skulle kommit till tro om vi hade haft en mer klagörande förkunnelse om Gud som historiens Gud?

Kap 3

Vilddjuret

Bibeln vittnar entydigt om att världshistorien kommer att avslutas när en enda person får makt över alla samtida människor. Han kallas för Vilddjuret, Antikrist eller den Laglöse. Namnen låter inte särskilt smickrande, för man får bilden av en gräslig tyrann för sin inre syn. Men det är inte säkert att han ter sig så fränstötande när han väl kommer. Det heter nämligen:

"Och all världen föll i beundran och slog följe med vilddjuret. Man föll ned för draken och tackade honom för att han gjort vilddjuret så mäktigt, och man tillbad vilddjuret och sade: Vem är som vilddjuret? Vem kan kämpa mot det?" (Upp 13:3-4)

En efterlängtd tyrann

Erövrare och maktgalningar har alltid funnits, och slutet behöver inte vara nära bara för att en Napoleon eller en Stalin dyker upp på scenen. Det speciella med Vilddjuret är att han kommer att bli föremål för religiös tillbedjan. Man kommer rent konkret att uppfatta honom som Messias. Och han kommer också att lansera sig som Messias med gudomliga anspråk. Därför skriver Paulus:

"Låt ingen på något vis bedraga er. Först måste det stora avfallet komma, och den Laglöse måste träda fram, han som är Fördärvets man, Motståndaren, som förhäver sig över allt som kallas Gud och heligt, så att han tar plats i Guds tempel, och låter förkunna att han är Gud." (2 Tess 2:3-4)

Vi kan se det som en liten förövning att Hitler blev så oerhört beundrad - även av många kristna som alltså lät lura sig. Att det uppstod ett religiöst ledarskap i Iran talar också för att religionerna alls inte spelat ut sin roll i världshistorien.

Behovet av en världshärskares börjar nu också växa sig allt starkare. Naturligtvis längtar vi inte efter Antikrist, utan det vi önskar oss är de förmåner han erbjuder. Vi är rädda för ett kommande samhälle där storebror staten utövar total kontroll över medborgarna. Men ju mer de internationella problemen växer oss över huvudet, desto mindre har vi möjlighet att välja.

Solidaritetens apostel

Man kan gissa att Antikrist kommer att tala mycket om solidaritet. Anledningen till att jag väntar mig detta är att de framtidshot, som gör att han behövs, har med den internationella

konkurrensen att göra.

Konkurrensen mellan länderna gör att ingen vill dra ner på sina utsläpp av freon eller andra gifter. Helst vill ju också varje land släppa ut sina föroreningar i haven eller luften på ett sådant sätt att strömmar och vindar för dem till andra länder.

De fattiga länderna har lånat så mycket pengar att de står på ruinens brant. Faller de så faller vi alla. Men de rika länderna varken vill eller vågar ändra på det rådande systemet. Tänk om vi försökte, och hela världsekonomin brakade samman, och tänk om just vårt land då skulle drabbas värst! Hur skulle det då gå för vårt parti som så gärna vill regera? Visserligen kan vi räkna med en kris förr eller senare, men vi föredrar att vänta tills den kommer spontant. Man vet vad man har, men man vet inte vad man får. Efter oss syndafloden...

Regnskogar skövlas, åkrarna gödslas ihjäl, små företag går under och stora koncerner växer fram - allt för konkurrensens skull. Alla försök att i bästa marxistisk anda ta bort konkurrensen har hittills bara lett till det ekonomiska fiasko som Östeuropa nu uppvisar.

Konkurrensen mellan länder och mellan folkslag inom länder skapar krig. Om vi någonsin haft råd med krig i stor skala är tveksamt, men nu kan ett storkrig utplåna oss alla på mindre än en dag. Många har använt allt sitt skarpsinne för att kunna kriga på "lagom" nivå med bilbomber, kidnappningar, flygplanskapning och annan punktvis utövad terror. Man hoppas på det viset kunna få kriga utan att löpa risken av en total katastrof. Men även terrorkrigen kommer att bli så hotfulla, att man kommer att längta efter en världsregering, som skall göra slut på alla motsättningar i solidaritetens namn.

Kan du se för dig bilden av Antikrist, när han kommer som en kärlekens och solidaritetens ljuvliga förespråkare? Han löser problem mellan länder och folk och arbetar för att de fattiga folken skall få det bra. Han är fredsvän och naturbevarare. Han kommer att försvara människor mot exploatering, och han värnar valar och pandor mot utrotning. Han kommer dessutom att vara så from och religiös att många kristna blir lurade till "det stora avfallet" från den verkliga frälsaren. Ändå kallas han Vilddjuret, den Laglöse och Fördärvets man.

Rovlystna vargar

Därför varnar oss Jesus med orden:

"Akta er för de falska profeterna. De är klädda som får, när de kommer till er, men invärtes är de rovlystna vargar." (Matt 7:15)

De falska profeterna kommer att bana väg för den falske profeten, som omtalas i Upp 13, och som tydligen är en sorts Vilddjurets profet som får människorna att tillbe Vilddjuret. De kommer alla att ha ett mycket vackert och "riktigt" yttre, och deras program kommer att vara jättebra - på papperet. Många kommer att säga om Antikrist och hans falska profet som man sade om Simon trollkarlen i Samaria, att "detta är Guds stora kraft" (Apg 8:10).

Och när man tror att det är Gud som verkar, så tillber man i själva verket Draken. Knappast kommer man direkt att böja knä för Djävulen så som satanisterna gör i dag. Man kommer kanske länge att tro att det är himmelens och jordens Gud man dyrkar, när man går i

Vilddjurets ledband. Men det är denna världens gud man tillber.

Länge väntad

Ingen vet hur länge det ännu dröjer innan han kommer. Och när så sker, är det kanske inte längre varken freonutsläpp eller bilbomber som är de aktuella problemen. Dem har vi kanske kommit till rätta med bara för att finna att andra och sannolikt värre framtidshot har fått komma i stället.

Bättre än gångna generationer kan vi i dag ana hur internationella problem kan bana vägen för Vilddjurets ankomst. Krig har alltid funnits, men miljöproblem och u-landsproblem är ju färskare fenomen. Därför får profetiorna om Antikrist tydligare konturer i vår tid än de kan ha haft förut.

Likväl har Bibeln talat om Antikrists ankomst i mer än 2400 år. De äldsta profetiorna finns i Daniels bok, och de gavs till Daniel under senare delen av 500-talet f Kr.

Varför just Vilddjuret?

Denna bok är inget försök att skriva en framtidshistoria om vad som kommer att hända och i vilken ordning. *Mitt ärende är i första hand att försöka förstå hur Gud tänker, när han låter världshistorien avslutas just med en världshärskare som drar många kristna in i ett stort avfall.* De som dras med kommer ju att tro att det är Gud som verkar genom Vilddjuret. Finns det någon mening med ett sådan slut?

Dessutom är Gud aktiv under hela historien för att föra den fram till det bestämda slutet. Hör bara hur Paulus vittnar i Aten om historiens Gud:

"Han har låtit mänsklighetens alla folk från ett och samma ursprung få sin boplats över hela jorden och fastställt bestämda tider och dragit upp de gränser inom vilka de skulle bo..."
(Apg 17:26)

Tänk dessa gränser som det stått så många krig om! Gud har dragit upp dem, och han har bestämt hur länge de skulle finnas. Vi har svårt att tänka oss att en god Gud skulle kunna vara inblandad i världens historia. För Paulus var detta tydligen inte svårt. Vår andra fråga blir därför hur vi skall kunna se på historien på apostelns vis. Mest av allt handlar det om att lära känna Gud.

En tredje fråga blir naturligtvis också hur vi skall leva i dag för att vara beredda. Skall man undvika att arbeta för fred eller miljö? Nej, vi har en kallelse att vårda skapelsen. Men vi måste göra det på Guds villkor, så att vi arbetar *med* honom och inte *mot*.

Hur läser man profetior?

Men innan vi ger oss i kast med att förstå Guds sätt att se på historien, måste vi fördjupa våra kunskaper om hur man läser profetior. Vi skall främst lyssna till hur Jesus undervisade lärjungarna i konsten att läsa. Han läste ju inte precis på samma sätt som de lärda i hans samtid. Det var ju en av orsakerna till den dödliga konflikt som uppstod. Därför måste han ha haft en hel del synpunkter att ge både dem och oss.

Del 2

Himmelrikets hemligheter

Kap 4

I alla skrifterna

Jesu död kom som en svår chock för lärjungarna. Han hade förberett dem flera gånger, men det står att de fick sådan ångest av hans försök att de inte fattade vad han sade. Petrus flödade över av något han trodde var kärlek till Mästaren och försökte hindra honom. Men han fick en oväntat skarp tillsägelse:

"Gå bort ifrån mig Satan. Du vill få mig på fall. Det du tänker kommer inte från Gud utan från människor." (Matt 16:23)

Till råga på allt kom det en chock till: ryktet om Jesu uppståndelse. Lyssna till de två som vandrade på första veckodagen till Emmaus och till Jesu svar:

"Och inte nog med det. I dag är det tredje dagen sen det hände och nu har några kvinnor bland de våra gjort oss alldeles förvirrade. Tidigt i morse gick de till graven men fann inte hans kropp, och så kom de tillbaka och sade att de rentav sett en syn med några änglar, som sade att han lever. Några av de våra gick då till graven och fann att det var som kvinnorna sade, men honom såg de inte till. Då sade han till dem: Vad ni är oförståndiga och tröghjärtade till att tro allt det som profeterna har talat! Måste inte Messias lida allt detta? Var det inte så han skulle gå in i sin härlighet? Sedan började han med Moses och alla profeterna och uttydde för dem det som var skrivet om honom i alla skrifterna." (Luk 24:21-27)

Vilket bibelstudium de fick vara med om! Men det började med en förebråelse: Jesus klagade inte på att de var tröga till att tro på det han hade sagt. De hade inte tagit emot profeternas vittnesbörd om en lidande Messias.

Det är lätt för oss att vara nedlåtande och tycka att de borde ha läst Jesaja 53. Men det hade de säkert gjort, och om vi hade fått lyssna till Jesu genomgång av *alla skrifterna*, så kanske vi hade blivit ganska ödmjuka. Vi skulle helt säkert fått lära oss mycket om vem Jesus är och mycket om hur profetior skall läsas. För inte tycker vi att det står särskilt mycket om Jesus i Gamla testamentet, framför allt inte att han måste lida och dö för att gå in i sin härlighet.

Men om vi inte kan se att Jesu död och uppståndelse är ett huvudbudskap i Gamla testamentet, så är det ju helt klart att vi inte vet hur profetior skall läsas. Och då är det kanske inte heller så konstigt att vi tycker att Uppenbarelseboken är svår. Där har vi ju inte ens facit.

Öppnade sinnen

Lukas berättar att Jesus mötte en större krets av lärjungar lite senare på kvällen:

"Sedan sade han till dem: Nu kan ni förstå det jag sade er, medan jag ännu var hos er, att allt måste gå i uppfyllelse som står skrivet om mig hos Moses och profeterna och i psalmerna. Sedan öppnade han deras sinnen så att de kunde förstå skrifterna. Och han sade till dem: Så står det skrivet: Messias måste lida och på tredje dagen skall han uppstå, och i hans namn skall det predikas omvändelse till syndernas förlåtelse för alla folk. I Jerusalem skall ni börja." (Luk 24:44-47)

Vi kanske tycker att Jesus gör en bra sammanfattning av Nya testamentets budskap, men han stryker under att han talar om det gamla. Och där är det så fördolt att lärjungarna behövde öppnade sinnen för att se. Det samma gäller oss.

Se Guds rike

Jesus snuddar vid samma faktum när han säger till Nikodemus:

"Tro mig när jag säger dig: Ingen kan se Guds rike, som inte blir född från ovan." (Joh 3:3)

Det handlar inte bara om att komma till paradiset en gång i framtiden. Här och nu gäller det att urskilja det rike som inte är av denna världen och som finns både i bibelordet och vår omgivning. Hur skall man kunna se ett rike som inte är synligt? Genom att man får födas från ovan.

Men vad är det då som hindrar oss att se? Jesus säger det till Petrus: "Dina tankar är människotankar." Paulus talar på liknande sätt om "tankehinder och stolta murar som reser sig mot kunskapen om Gud" (2 Kor 10:5). Det är inte bara så att Guds tankar är högre än våra tankar - det är de naturligtvis också - utan de är framför allt så annorlunda.

Därför säger Bibeln, att Gud är outgrundlig. Ändå är han inte obegriplig. När han uppenbarar sig, kan vi förstå honom och älska honom av allt förstånd. Men våra spekulationer är bara i vägen, de leder oss alltid vilse. Filosofernas tanke-system verkar så riktiga, och i vår tid är många så förblindade av sådana att de inte ens tror att Gud finns.

Gud döljer sig

Nu är det inte hela sanningen att våra spekulationer gör det svårt att se Guds rike. Det riket ligger inte hela tiden lika väl synligt för alla, färdigt att upptäckas av var och en som inte drabbats av alltför många människotankar. I stället talar Jesus också om att Gud gör sitt rike mer synligt för somliga och döljer det för andra:

"Vid den tiden tog Jesus till orda och sade: Jag prisar dig Fader, du himmelens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka, men uppenbarat det för de små och olärda. Ja Fader, så var ju din goda vilja. Allt har av min Fader blivit anförtrott åt mig. Ingen känner Sonen utom Fadern. Inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den för vilken Sonen vill göra honom känd." (Matt 11:25-27)

Det finns alltså två sammanflätade orsaker till att sikten blir skymd. Den ena är att våra tankar skiljer sig så mycket från Guds att vi inte förstår hans tankar utan hjälp. Den andra är att Gud inte bara avstår från att hjälpa oss när vi tänker på mänskligt vis. Han till och med döljer sig.

Vi kan tycka att det var inte mycket till jämlikhet. Så borde inte en god Gud göra, i synnerhet inte om han verkligen vill att "alla människor skall bli frälsta och komma till insikt om sanningen" (1 Tim 2:4). Men om du tycker det, så har Jesus antagligen rätt i att Guds rike är omöjligt att se om man inte blir född från ovan. Självtackar han Fadern för att just detta är hans goda vilja.

Människotankar

Men vad är det då för fel på våra mänskliga tankar? Får man inte lov att använda den hjärna som Gud har skapat? Jo, bara Gud först fått upplysa vårt förstånd till att tänka på samma sätt som han, det som kallas att få "ett förnyat sinne" (Rom 12:2) eller att bli "född från ovan" (Joh 3:3).

Bibeln talar nämligen om två slag av vishet. Jakob jämför de två på ett träffande sätt:

"Finns någon bland er som har vishet och bildning? Då skall han låta sina gärningar tala genom en värdig livsföring i både ödmjukhet och visdom. Men bär ni på bitter avund och självhävdelse i era hjärtan, så förhäv er inte och ljug inte tvärt emot sanningen. Den sortens vishet kommer inte från ovan. Den är jordisk, andelös, demonisk, ty där avund och självhävdelse råder, där blir följden oordning och alla slags skamligheter. Men den vishet som kommer från ovan, den är först och främst ren, och vidare fridsam, försonlig och foglig, full av barmhärtighet och rik på goda frukter, opartisk och fri från skrymteri. Och för dem som stiftar frid blir friden en sådd som bär frukt i rättfärdighet." (Jak 3:13-18)

Vi kan komplettera Jakobs ord med en tanke från Paulus:

"Talet om korset är nämligen dårskap för dem som går förlorade. Men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft." (1 Kor 1:18)

Människans vishet handlar om konsten att dra det längsta strået, att gå med vinst eller att ta makt. Det kallar hon att segra. Det uppfattar hon som framgång. Och om du läser Jakobs ord om den mänskliga visheten, så förstår du att konsten att gå med vinst och att själv överleva bäst är den "vishet" som skapar konflikter och elände.

Guds vishet handlar om konsten att avstå från makt och att offra sig själv. Inte därför att det lönar sig utan därför att man vill göra det. Det är rätt och gott, och det räcker som motiv. Det handlar alltså inte ens om att det går med vinst i det långa loppet. Det som är den verkliga visheten är att vinsten har blivit ointressant.

Två ting blir nu ganska självklara. Det ena är att man inte på egen hand kan ta sig Guds vishet. Skall man kunna se Guds rike och förstå vem Gud är, så måste han ta initiativet till att föda människan från ovan. Det andra är att man inte kan tänka sig något slag av kompromisser mellan de två slagen av vishet. I stället råder fiendskap. Människans vishet föraktar Guds vishet. Och Gud vill med sin vishet göra människans vishet om intet.

Människans vishet är Kunskapens träd. Den är kunskap utan kärlek. Guds vishet är Livets träd. Den är kärlek som leder till att man får kunskap som en sorts "biverkan". Vi kan på nytt lyssna till Paulus:

"Och det är min bön att er kärlek skall bli allt mer och mer överflödande i kunskap och moget omdöme.." (Fil 1:9)

"När det gäller kött, som offerats åt avgudarna, så vet vi att "upplysta är vi alla". Att vara upplyst, det uppblåser. Men kärleken uppbygger. Om någon tror att han verkligen är upplyst, så har han ännu inte förstått vad det är att vara upplyst. Men om någon älskar Gud, då är han upplyst av honom." (1 Kor 8:1-3)

Kunskap är makt

Varför döljer sig Gud för de mänskligt visa och kloka? Varför kan ingen få se Guds ansikte och leva? Varför fick Mose bara se Gud på ryggen? Svaret är kanhända att inget i människan är mera ont än hennes längtan efter att få veta "allt" om Gud, för att hon skall kunna manipulera och därmed i praktiken regera honom.

När Adam åt av Kunskapens träd, så var det också för att bli som Gud, kort sagt för att beröva honom hans makt och status. Därför är kunskapen om Gud och hans rike en kunskap som kan missbrukas, om den inte får lov att föra oss till maktlöshet och offervilja.

Den mänskliga visheten är ett maktinstrument. Därför kan den makthungriga människan inte förstå Guds vishet som bygger på maktlöshet, kärlek och offervilja. Och inför den maktlystna människan döljer sig Gud. Han låter sig inte ägas eller manipuleras av henne. Han uppenbarar sig i stället för de små och olärda, de som inget är i världens ögon. Dem ger han förtroendet att få veta vem han är.

Det kan ju hända att den kunskapen då går dem åt huvudet, så att de börjar missbruka den. Då leder det till att Gud börjar dra sig undan. Det är i princip så som väckelser dör.

De bästa platserna

Jesu följeslagare älskade att samtala om vem av dem som skulle anses vara den störste. De lärde sig snart att Jesus inte gillade det samtalsämnet. Han brukade ta fram ett barn och uppmana dem att bli som det. Men de fortsatte att tänka på sin egen storhet. De fattade inte varför Jesus ogillade deras storhetsdrömmar. Och de begrep inte vad det var för fint med barnen. Den mänskliga visheten förblindade dem, liksom den förblindar oss.

I likhet med lärjungarna har vi lärt oss "utantill" att det inte är "fint" att fika efter de främsta platserna. För att riktigt visa hur fromma vi är, så sätter vi oss därför längst bak. Alla kyrkor fylls bakifrån. Men då har ju de bakersta platserna blivit de finaste. Och vi är ju fortfarande lika självupptagna som om vi satte oss längst fram. Då har vi ju ändå inte kommit loss från den mänskliga visheten och inte sett Guds rike. Ty Guds vishet är att kunna glömma sig själv för att se verkligheten som den är.

Lärjungarna satt fast i den mänskliga visheten. Därför ville de inte att Jesus skulle dö. Och

därför såg de heller inte i profetiorna att han måste dö för att gå in i sin härlighet. Lärjungarna läste Skriften och kunde säkert mycket utantill. Men de såg inte dess verkliga budskap, utan de såg ett annat, ett som stämde med deras längtan efter vinst, makt och överlevnad. Jesus öppnade deras sinnen, så att de kunde förstå skrifterna.

Det samma måste kanske ske med oss. När vi ger oss i kast med profetiorna och Bibelns historiska dimension, får vi se upp så att vi inte läser i mänsklig vishet.

När man har fått smaka Guds vishet och förblir i den, så är inget längre som förut - allra minst bibelordet. Ändå har inget ändrats utom ens eget sinne. Tala om att få en ny syn på tillvaron! Det är detta som är omvändelse till barnskap.

Kap 5

Verklig omvändelse

Innan vi går vidare skall vi ytterligare något dröja kvar vid begreppet omvändelse för att förstå mer av ordets betydelse. Det är ju inte mycket vunnet att vi bara konstaterar att omvändelse är nödvändig för att vi skall förstå profetierna, om vi inte har helt klart för oss vad omvändelse egentligen är.

Precis som Jesus sade till Nikodemus, att han inte skulle kunna se Guds rike om han inte blev född från ovan, så undervisade han också lärjungarna och fariséerna med orden:

"Sannerligen, jag säger er: Om ni inte omvänder er och blir som barn, kommer ni aldrig in i himmelriket. Men om nu någon blir så liten och ringa som det här barnet, så är han störst i himmelriket." (Matt 18:3-4)

Ofta tänker vi inte på det, men faktum är ju att Jesus inte sade detta till ateister och religiöst likgiltiga. Han sade det inte ens bara till sina motståndare. Det var lärjungarna han talade till mest av alla. Jesu ord var ju svar på deras fråga om vem som är störst i himmelriket.

Omvändelsens dag

Vi talar ofta om omvändelse när en människa övergår från förnekelse till bekännelse. När hon överlåtit sig och bekänt sitt behov av frälsning - då har hon omvänt sig, säger vi. Men om vi tillämpar det synsättet på lärjungarna, så skulle de ha omvänt sig den dag de släppte näten, lämnade båtarna och började vandra med Jesus.

Lukas berättar, att de strax efter nattvardsmåltiden återkom till frågan om vem som var den störste. Jesus försökte åter förklara det obegripliga för dem. Sedan började han tala direkt till Petrus om hur de alla och han främst skulle komma att bli prövade av Satan:

"Simon, Simon, se, Satan har begärt att få er i sitt våld för att kunna sålla er som vete. Men jag har bett för dig att din tro icke skall bli om intet. Och när du en gång har omvänt dig, så styrk dina bröder." (Luk 22:31-32)

Petrus hade ännu inte omvänt sig. Men det var inte lång tid kvar. Förnekelsen och Jesu förnyade uppdrag hade det goda med sig att Petrus äntligen såg Guds rike. Det som förut hade varit stort och viktigt blev nu värdelöst eller hindrande. Nu först begrep han vad Jesus hade menat, när han sade:

"Det som är högt i människors ögon är en styggelse för Gud." (Luk 16:15)

Lade du märke till ordet "styggelse"? När detta skrivs har många församlingar upplevt en längre tid av andlig torka. Kristna tidningar handlar sida upp och sida ner om hur vi skall bära oss åt för att få väckelse. Vi skall inte alls bära oss åt. Vi skall omvända oss. Våra kyrkor och gemenskaper är fulla av styggelser. Det är så mycket som är fint i människors ögon, och det finns så mycket skryt och tävlan. När vi till sist tröttnar på våra styggelser och omvänder oss, så flödar livet på nytt.

Paulus' vittnesbörd

Paulus hade gjort samma erfarenhet. Han hade som farisé i det längsta försökt tjäna Gud utan att ha omvänt sig. Slutet blev att han andades hot och mordlust mot de kristna. Han läste samma skrifter som de, men kom fram till helt andra slutsatser. Men så mötte han Jesus och fick sitt livs övriga överraskning. Sedan var allt förändrat. Typiskt nog blev det, som förut varit stort och viktigt, förvandlat till skräp:

"Men allt det, som jag hade fört upp som min vinst, det har jag genom Kristus kommit att räkna som en förlust. Ja så är det verkligen: Nu räknar jag det som ren förlust, därför att jag funnit något som är ofantligt mycket mera värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag gått förlustig alltsammans och räknar det som avskräde, för att jag skall vinna Kristus och bli inlemmad i honom..." (Fil 3:7-9)

Det stora hade blivit avskräde, och det som var värt att förakta och förfölja hade blivit stort och viktigt. Och lägg nu märke till detta: det handlar hela tiden om vad som var stort i tjänsten inför Gud. Paulus menade sig faktiskt tjäna Gud med sin mordlust.

Köttets tjänst och andens

Samme Paulus talar mycket starka ord om synden som bor i hans - och vår - köttliga natur. Den är en upprorskraft emot Gud, som även de flesta kristna är gruvligt omedvetna om. Vi talar om våra brister, som om problemet bestod i en viss otillräcklighet. I stället har vi inom oss en upprorsmakt som gör allt för att sabotera Guds vilja och avsätta Gud i hans egenskap av Gud. En djupare insikt i syndafallets psykologi kan vara på sin plats.

När Adam ville bli som Gud, så ville han naturligtvis inte bli en syndare. För Gud är ingen syndare. Han ville bli en rättfärdig och "fin" människa - en person att se upp till. Han hade varken kriminalitet eller drogmissbruk på sin önskelista. Han åt av Kunskapens träd för att få veta hur man gör, när man lever riktigt rätt och bra. Men mest av allt åt han för att inte behöva ha någon annan gud än sig själv.

När han i kärlek hade känt Gud och varit underordnad honom, så hade Gud inspirerat honom till ett rättfärdigt liv. Det fungerade lite efter samma princip som du kan se, när en tråkmåns gifter sig med en humorist och själv kan bli ganska skojfrisk efter ett tag av ren påverkan.

Poängen i syndafallet kan vi därför uttrycka så här: Adam ville bli god, men han ville inte ha Gud över sig. Han ville bli det alldeles av sig själv utan Guds hjälp. Sådan är människan än i dag. Frågan om människan "innerst inne" är ond eller god är outslitlig. Ty människan "vill så väl". Och hon kan väl inte vara ond, när hon vill det bästa? Det onda består i att hon vill det goda

utan Guds medverkan.

Men Paulus säger av erfarenhet att det goda, som han vill göra, det blir inte av, medan det onda, som han energiskt motarbetar, det händer gång på gång. Varför blir det så? Jag tror att det har att göra med den förbannelse som Gud uttalade, när han förde ut Adam ur Lustgården. För tanken med den tycks ha varit, att Gud ville se till att Adams nya projekt för självförhudning skulle misslyckas.

Marken blev nu emot honom. Hans kropp blev dödlig. Han fick äta sitt bröd i sitt anletes svett. Och hans längtan efter en alldeles egen rättfärdighet och "finhet" bromsades upp av en kraft som gick helt tvärt emot alla ambitioner: synden som nu tog sin boning i hans kött. Han begick en synd, när han ville bli som Gud, och Gud lät honom bli bunden i den ondska han valt.

Två stadier

Många människor vill i sitt fallna tillstånd helst förneka att Gud alls skulle finnas - och leva därefter. Men i sin nåd sätter Gud ofta stopp för det livet. Man kanske kommer in i en kris. Eller det hela kanske bara slutar med total meningslöshet. Man börjar söka Gud, och han låter sig finnas. Personen kommer till tro.

För den köttsliga naturen blir detta till en början som rena katastrofen. Anden i människan sökte Gud och fann honom. Den köttsligt upproriska viljan blir liggande som en utslagen boxare, oförmögen till motstånd. Och under den tiden ser man ofta den "nyomvändande" glad och strålande av helig Ande.

Efter en tid har han ofta slocknat. Vad har hänt? Köttet har kvicknat till, rest sig upp och börjat sabotera. Hur? Jo, köttet, som förut hade sin lust i att hävda sin "frihet" genom att motarbeta Guds vilja, ändrar taktik och skall nu verkligen göra det Gud vill. Målet är att ta över det hela och klara av fromheten utan Gud. För då är i praktiken Gud fortfarande avsatt - och det är det som köttet eftersträvar.

Och Gud låter det ske. Ty förr eller senare kommer man likt Petrus eller Paulus på nytt in i en kris. Och den är välsignad, ty där kan köttet inte bara byta taktik och fortsätta att regera. Där hamnar köttet äntligen på det kors, där det hör hemma.

Stort och smått

Få värdeskalor ändras när man går från köttslig olydnad till köttslig lydnad. Det mesta som var smått förut förblir litet även efteråt. Tydligast ser man det på människans syn på sitt jag och på Gud. Före den verkliga omvändelsen är människans jag så stort och upptar så mycket intresse. Det behöver inte handla om skryt. Ofta är det motsatsen, eftersom hon fortfarande på ett sätt har Gud emot sig och inte lyckas med sin rättfärdighet så som hon "borde" (= ville i sin stolthet).

Samtidigt är Gud i praktiken så liten. Han behöver hennes hjälp med så mycket. Han klarar sig inte själv. "Gud har inga andra händer än våra", brukar människan säga.

Verklig omvändelse ser man inte så ofta. Människan som likt liknelsens hemmason tjänat Gud i alla år, men som tjänat i köttet för att lyckas med det andliga eller klara av att leva upp

till sin tro, fick ju aldrig någon killing (= uppmuntran). Hon är därför besviken på Gud. När hon blir det, så krymper hennes gudsbild ihop ännu mer, och hennes jag bara växer. Det är inte alla som upptäcker att verkligheten är precis tvärtom - att Gud är stor och vi är små. Men det är först då man kan förstå skrifterna.

Läsa Bibeln

När en människa förnekar Gud vill hon i regel inte alls läsa Bibeln. Gör hon det, så blir det mest för att hon vill bevisa vilken idiotisk bok den är. När en människa blivit troende utan att ha fått omvända sig på djupet, så blir det ny fart på läsandet. Men vad läser hon om? Vad hittar hon i Bibeln? Hon hittar idel texter som nästan bara handlar om henne själv. De beskriver hur hon skall leva, vittna, tro, bli helad, be och fasta, ställa upp för andra, kasta ut demoner, engagera sig för freden, rättvisan, miljön, politiken, missionen, församlingen, gemenskapen, alkoholisterna..(puh!).

Skall man inte det då? Jo, men det typiska är att hon själv har så stor plats i det hela, medan Gud är så liten, anonym och långt borta. För hon är mycket mer intresserad av sig själv än av Gud. Skriften handlar om Gud. Vid ett tillfälle när Jesus var i dispyt med de judiska ledarna, gav han dem en viktig lektion i konsten att läsa Bibeln. Den lektionen har vi lika stor anledning att lyssna till, för vi sitter så ofta i samma båt som de:

"Fadern som sände mig är också den som har vittnat om mig. Hans röst har ni aldrig någonsin hört, inte heller har ni sett hans gestalt, och hans ord har inte fått någon ingång i er. Ni tror ju inte på den som han har sänt. Ni forskar i skrifterna, därför att ni menar att ni har evigt liv i dem. Och det är de som vittnar om mig! Men till mig vill ni inte komma för att få liv. Den ära människor ger frågor jag inte efter. Jag känner er ju och vet, att ni inte bär Guds kärlek i era hjärtan. Jag har kommit i min Faders namn, och ni tar inte emot mig. Kommer en annan i sitt eget namn, då kommer ni att ta emot honom. Hur skulle ni kunna tro, ni som låter er äras av varandra, men inte frågar efter den ära som kommer från honom som ensam är Gud?" (Joh 5:37-44)

Man forskade i skrifterna. Oj, vad man läste! Men vem läste man om? Man läste om sig själv! "Hans ord (= ordet om honom) har inte fått någon ingång i er", sade Jesus till människor som kunde skrifterna utantill. "Ni bär inte Guds kärlek i era hjärtan", sade han till dem som hade stoltheten i orubbat bo.

"Ni vill bli ärade av varandra", sade Jesus. Och det är ett farligt tillstånd för den kristne, för då ser man inte vad Bibeln handlar om. Man läser in ett budskap som avsändaren aldrig hade menat.

Det är först när omvändelsen fördjupats som man ser att Bibeln handlar om Gud och inte om oss. Eller bättre uttryckt: Gud är centralgestalten. Vi är bifigurer. Vi har omvänt oss och blivit små barn till en stor Far. Vår syn på honom och på oss själva stämmer nu med verkligheten. Detta är en viktig förutsättning för att vi skall förstå skrifterna.

När vi läser profetiorna, måste vi ofta påminna oss detta, ty om de till sist bara tycks handla om oss och hur vi skall få det, så har vi med säkerhet läst fel. De skall handla om Gud mycket mer än om oss, ty så är Bibeln tänkt av dess egen författare.

Kap 6

Liknelser

När man utbildar blivande präster och pastorer, så får dessa bland annat undervisning i ett ämne som kallas "homiletik", vilket betyder "konsten att predika". Man får lära sig att föra ut sitt budskap, så att alla både skall förstå och kunna bli gripna av det.

Jesus skulle antagligen aldrig ha kunnat bli pastor. Jag misstänker att han skulle ha blivit kuggad i homiletik. Ty precis som Gud fördöljer sig för de visa och kloka, så predikade Jesus avsiktligt så att inte alla skulle förstå. Han ville inte att människor skulle bli intresserade, utan han ville att de skulle omvända sig.

Den som har skall få

Jesu offentliga undervisning gavs i form av liknelser. Lärjungarna frågade honom, varför han inte talade i klartext:

"Då kom hans lärjungar fram till honom och frågade: Varför talar du till dem i liknelser? Han svarade: Därför att det har blivit er givet att känna himmelrikets hemligheter, men dem är det inte givet. Ty den som har, han skall få, och han skall få i överflöd, men den som inte har, från honom skall tas också det han har. Därför talar jag till dem i liknelser, eftersom de ser och ändå inte ser och hör men ändå inte hör och inte heller förstår." (Matt 13:10-13)

Inom parentes kan vi konstatera att det inte råder jämlikhet i Guds rike. Det tycks i stället vara så, att ju mer Gud uppenbarar av sina hemligheter för oss, desto mer gör han oss också delaktiga i Kristi lidanden. All utkorelse för oss djupare in i hans liv.

Men Jesus talade alltså i liknelser för att göra det lätt för somliga och svårt för andra att förstå vad han talade om. Och detta gäller inte bara Jesu undervisning när han vandrade på jorden. Stora delar av Bibeln är skrivna på samma sätt. Matteus kommenterar lite längre fram:

"Allt detta talade Jesus i liknelser till folket, och utan liknelser talade han ingenting till dem. Så skulle det uppfyllas som blev sagt genom profeten: Till liknelser skall jag upplåta min mun. Jag skall förkunna vad som hållits dolt sedan världens grund blev lagd." (Matt 13:34-35)

Det sista är ett citat från Ps 78:2 där det heter:

"Jag vill öppna min mun till lärorikt tal, uppenbara förborgade ting från fordom."

I hebreiskan betyder ordet "liknelse" också "lärorikt tal" eller "ordspråk". Det kan också översättas med "gåta". Därför kan vi förstå, att ju mer en text innehåller av himmelrikets hemligheter, desto mer är den skriven i liknelseform. Och då blir den mångtydig på ett sådant sätt, att det skall hänga på graden av omvändelse, hur mycket vi egentligen förstår.

Men poängen är att också den som läser fel, tycks ofta nog kunna få en mening ut av texten. Ibland, som fallet exempelvis är med Uppenbarelseboken, leder dock gåtfullheten mera till att man ger upp, för man får inte ut någonting. Desto angelägnare är det givetvis att man inte ger upp. De dyrbaraste skatterna finns i de lerigaste åkrarna.

I kraft av den sk "historiskt kritiska bibelforskningen" har det ofta betonats att alla texter måste tolkas. Sedan har man tolkat dem efter de filosofiska mönster som just varit på modet. På det sättet har mycken teologi under sken av vetenskap vattnat ur texterna. Därför kommer nu en motreaktion, där man hävdar att vi inte alls skall tolka Bibelns texter utan tro dem i stället.

Men så lätt slipper vi inte undan. Bibeln är ofta inte klartext utan liknelse. Himmelriket har statshemligheter precis som andra riken. Med Andens hjälp behöver vi både tolka och pröva våra tolkningar för att komma fram till en sund tro.

Jesu privatskola

Vi kan ju tycka att Jesus inte gjorde någon stor hemlighet av sina liknelser, eftersom han också förklarade dem för lärjungarna. Och förklaringarna finns nedskrivna, så att vem som helst kan förstå dem i dag. Men Jesus gav mängder av undervisning som inte skrevs ned. Vi har redan läst om hur han förklarade för dem allt vad som stod skrivet i Gamla testamentet om hans död och uppståndelse. Tänk, om man hade fått vara med! Och Lukas berättar vidare om hur Jesus efter uppståndelsen umgicks med lärjungarna och undervisade dem:

"För dem visade han sig efter sitt lidande och gav dem sedan många säkra bevis på att han levde i det att han under fyrtio dagar lät sig ses av dem och talade med dem om det som rör Guds rike." (Apg 1:3)

När man sedan ser hur apostlarna stödde sin undervisning med citat från Gamla testamentet, så anar man att Jesus här hade lärt dem mycket av det som där finns i liknelseform. Vi får alltså inte någon samlad tillgång till den kunskapen på samma sätt som de.

Hemligast av allt

När Gud fördöljer sig i Bibelns profetiska texter, gör han det främst genom att fördunkla tidsdimensionen. Det är mycket få profetior som innehåller någon entydig tidsangivelse. Och i regel ges inte ens någon kunskap om i vilken ordning de olika profetiorna skall gå i fullbordan.

Ett rent förbluffande exempel på tidens hemlighet får man i Mark 13:32, där Jesus talar om sin återkomst:

"Men om den dagen och den stunden vet ingen något, inte ens änglarna i himmelen, inte ens Sonen, ingen utom Fadern."

Fadern kan ha hemligheter till och med för Sonen! Och det hemligaste av allt tycks vara tiden.

Eftersom vi inte ens vet i vilken ordning profetiorna kommer att slå in, är det ingen idé att försöka räkna ut hur Gud kommer att handla. Och profetians viktigaste ärende är inte heller att informera om händelser utan att mana oss till vaksamhet. I positiv mening vill den leda oss till att leva som om var dag vore den sista - inte i ängslan och dödsfruktan utan med en ständig prövning av vad som verkligen är värt att prioritera.

I slutet av Uppenbarelseboken (22:12) finner vi nämligen följande maning:

"Se jag kommer snart, och min lön har jag med mig för att vedergälla var och en efter hans gärningar."

Man kan undra, vad som menas med "snart", eftersom det gått nästan tvåtusen år sedan Johannes fick höra de orden. Det kan dock hända, att Åkesson kommit sanningen mera på spåren när han översätter samma vers så här:

"Se, jag kommer hastigt och har min lön med mig för att återgälda var och en såsom hans gärning är."

Jesus säger själv, att han skall komma som en tjuv om natten, och att det skall ske i en stund, då vi inte väntar det. Hans ankomst skall vara lika överraskande och total som blixten från himlen. Därför är kanske denna senare översättning den mest korrekta. Jesus vill mana oss att alltid vara beredda.

Detta betonar även Jesaja (60:22), när han talar om Israels slutliga upprättelse:

"När tiden är inne, skall jag med hast fullborda detta."

Om vi nu tänker oss att profetiorna förutsade kommande händelser i samma sorts klartext som Bibeln berättar om saker som redan inträffat, så skulle vår vaksamhet inte öka utan minska. Om det stod med namn och födelsenummer vad Antikrist kommer att heta, så skulle vi inte drömma om att göra oss beredda förrän en härskare med det namnet dök upp på arenan.

Det enda vi nu får veta om Antikrist är ett svårtolkat signalement och det ännu dunklare talet 666. Det senare har nagelfarits av många, utan att man blivit så mycket klokare. Precis så skall man naturligtvis skriva, om man verkligen vill att varje generation fram till Antikrists ankomst skall leva i högsta beredskap. Man får veta att något kommer att hända, och man har vissa aningar om hur det kommer att bli. Om man alls tar budskapet på allvar, så leder själva dunkelheten till att man håller ögonen extra mycket öppna. Ty det kommer att gå fort, när det väl börjar röra på sig.

Inget misstag

Tänk dig att du får i din hand en bok utgiven i början av 1800-talet. I den boken hävdas med bestämdhet att Antikrist nu har kommit, och att han heter Napoleon. Allt annat stämmer också, tycker åtminstone författaren. Hur reagerar du, när du läser detta? Ler du lite medlidsamt därför att du tycker att författaren var naiv som lät lura sig? Då tänker du fel. Han läste in sin samtids händelser i Uppenbarelseboken och höll sig därigenom beredd. Och från Guds

sida sett var det just detta Gud hade menat.

Vi tänker ofta att på det viset skall vi inte låta lura oss till att tro att Jesu återkomst kan stå för dörren. För all del, man kan göra sig beredd på ett omoget sätt. Man kan sluta arbeta och sätta sig på en bergstopp med sina minderåriga barn i hopp om att ryckas upp på skyar före alla andra. Men det är inget som hindrar att man reagerar sunt. Därför är det ändå meningen att vi skall läsa in vår egen tid i profetiorna för att inse att Jesus faktiskt kan komma när som helst. Gör vi det, så lever vi naturligtvis ett annat liv än om vi menar att det inte kan ske i vår tid.

Har det inte alltid varit ett av de främsta tecknen på väckelse, att man på nytt läst in sin samtids händelser i profetiorna om tidens avslutning. Är verklig väckelse möjlig utan den beredskapen?

Det enda entydiga

Profetiorna blir mångtydiga, när vi läser dem och frågar: "Vad kommer att ske?" De blir däremot mer entydiga om våra frågor får gälla personer och inte händelser. Vem är Gud i den sista tiden, och vad syftar han till? Handlar han efter samma principer som han gjort under tidigare perioder av historien? Vem är Antikrist, och vad är han ute efter? Vem är skökan? Vad vill det säga att alla jordens konungar har horat med henne? Om vi förstår Guds tankar bakom domsbasuner och vredesskålar, så ökar våra möjligheter att hålla oss beredda, även om de jordiska händelserna blir annorlunda än vad vi väntade oss.

Kap 7

Tiden är rund

En del texter i Gamla testamentet, som i det nya påstås vara profetior, ser vid första anblicken inte alls ut som något budskap om vad Gud vill göra i framtiden. Ett bra exempel gäller jungfrufödelsen. Matteus skriver hur en ängel säger till Josef:

"Allt detta har skett för att det skulle gå i uppfyllelse, som blivit sagt av Herren genom profeten: Se, jungfrun skall bli havande och föda en son, och man skall ge honom namnet Emmanuel, - det betyder Gud med oss." (Matt 1:22-23)

Om man gör sig mödan att slå upp Jesajas kapitel sju, möter man där kung Ahas i Jerusalem. Han är hotad av yttre fiender, och Gud skickar profeten för att trösta honom och ge honom mod. Han uppmanas därför att begära ett tecken av Gud. Men han vågar inte det utan säger fromt att han inte vill fresta Herren. Då svarar profeten att Gud själv vill ge honom ett tecken:

"Se den unga kvinnan skall bli havande och föda en son, och hon skall ge honom namnet Immanuel. Gräddmjölk och honung skall bli hans mat inemot den tid då han förstår att förkasta vad ont är och utvälja vad gott är. Ty innan gossen förstår att förkasta vad ont är och att utvälja vad gott är, skall det land för vars båda kungar du gruvar dig vara öde." (Jes 7:14-16)

Som så ofta annars finns inga tydliga tidsangivelser, men nog låter det som om gossen skulle födas i kung Ahas livstid. Det var ju han som skulle få tecknet.

Vi vet inte om kung Ahas fick se den här gossen. Men man har tänkt sig, att den son som omtalas i Jes 8 skulle varit uppfyllelsen av Guds löfte till Ahas. Och det är mycket tänkbart, ty den koalition mellan Samaria och Damaskus, som hotade hans rike, lyckades inte med sina planer.

Det jag vill få belysa med detta exempel är att en profetia kan ha mer än en uppfyllelse. Samma situation kan återkomma flera gånger, och ett Guds löfte kan då få gälla på ett liknande sätt alla gångerna.

Förödelsens styggelse

Ett tydligt exempel på denna princip får vi av Jesus, när han undervisar om den sista tidens händelser:

"När ni nu får se 'förödelsens styggelse' som profeten Daniel talar om stå på heligt rum - märk det, du som läser! - då må de som bor i Judéen fly upp i bergen." (Matt 24:15-16)

Det intressanta med denna styggelse var att den redan hade stått en gång i templet på helig plats. Jerusalem var då under syrisk överhöghet, och kungen hette Antiochus IV Epiphanes. Han hade bestämt sig för att införa den grekiska kulturen, som vi numera kallar hellenismen, i hela sitt rike, alltså även hos judarna. Den bestod av en blandning av filosofi, mytologi och ockultism, och det Antiochus gjorde när han gick som längst var att resa en Zeusstaty i judarnas tempel.

Bildstoden stötte inte på något större motstånd från prästerskapet som hade blivit starkt sekulariserat. Men i folkdjupet uppstod en brinnande väckelse som ledde till mackabéerkriget. Mot alla rimliga förväntningar hade judarna framgång i det kriget, och när det slutade bildades en självständig judisk stat. Den flammande väckelsen stelnade med tiden i formerna och förvandlades till fariseismen på Jesu tid.

När Jesus talar om förödelsens styggelse, så säger han, att den skall komma, fastän den redan hade kommit ungefär 200 år tidigare. Hos Daniel finns den omnämnd i Dan 11:31 och i 11:40 talas det om att profetian gäller ändens tid. Kungen som ställer bildstoden skall "förhäva sig och uppträda övermodigt mot allt vad Gud heter. Ja, mot gudars Gud skall han tala sådant att man måste förundra sig." Handlar detta om Antiochus? Ja det gör det. Men det handlar också om Antikrist som skall komma. Antiochus var bara en "förövning".

Antikrists falska profet skall också ställa upp en bildstod, den förödelsens styggelse som Jesus talar om:

"Det intalar dem som bor på jorden att resa en bildstod åt vilddjuret, det som drabbades av svärdshugget men fick liv igen. Det fick makt att blåsa liv i vilddjurets bild, så att bildstoden rentav kunde tala och lät döda dem som inte ville tillbedja vilddjurets bild." (Upp 13:14-15)

I sammanhanget kan man inte heller låta bli att tänka på den bildstod, som Nebukadnessar lät resa, och som Daniels tre vänner inte ville tillbe. Som bekant hamnade de i den brinnande ugnen för sin vägran (Dan 3:1-30). På samma sätt kan Guds folk till sist hamna i vedermödans brinnande ugn, när de inte faller ner för Vilddjurets bildstod. Historien och de profetiska löftena upprepar sig gång på gång.

Ingen rak linje

Vi tänker ofta på tiden som en rak linje, som en sorts tvättlina där historiens händelser hänger på rad. Detta är ingen biblisk tanke. När man läser Bibeln får man mera en bild av att tiden går i cirkel, eller möjligen att den går framåt i spiral.

Egentligen beror detta på att Gud aldrig ändrar sig. I sin trofasthet låter han hela skapelsen fungera som om det fanns naturlagar. Varje gång du släpper ett föremål, så faller det till marken. Det beror på tyngdlagen, säger fysikern. Bibeln antyder att tyngdlagen i sin tur är ett uttryck för Guds trofasthet. Tänk så förvirrade vi skulle bli om saker föll till marken vissa dagar, medan de flög bort över trädkropparna dessemellan!

När liknande situationer uppstår i historien, tycks Gud på samma sätt låta sin trofasthet råda, så

att vi kan känna igen honom i själva det mönster av händelser som han låter inträffa.

Förebilder

Därför kan vi säga, att både Nebukadnessar och Antiochus IV står som förebilder för Antikrist, när de med vapenmakt sökt tvinga Guds folk att dyrka en bildstod i stället för Gud. Vi kan hitta ännu en förebild i Gamla testamentet, nämligen den Faraos som Mose fick i uppdrag att gå till. Han sökte med världslig makt hindra Israel från att dyrka sin Gud.

Genom att läsa om Guds folks uttåg ur Egypten kan vi därför läsa om samma folks uttåg från Västeuropa efter andra världskrigets förtryck. Vi kan också vänta på judarnas uttåg från det sovjetiska förtrycket. Men inte minst: vi kan ana en förebild till allt Guds folks befrielse från den förföljelse som kommer under Antikrist, den tid som brukar kallas vedermödan.

Vår himmelsfärd

I 1 Tess 4:17 talar Paulus om att de som tillhör Kristus och lever på jorden skall "ryckas bort i skyar för att möta Herren därovan", när han kommer tillbaka. Det blir alltså en himmelsfärd av samma slag som när en sky tog Jesus bort ur lärjungarnas åsyn.

Många har funderat på när detta skall ske i förhållande till vedermödan, framför allt om Guds församling skall behöva vara med om Antikrists förföljelse. Här finns många olika svar i skilda teologiska läger. Vill du läsa en bra översikt över dem alla, så finns det en sådan i Studiebibeln i anslutning till Uppenbarelseboken.

Anledningen till att det finns många svar är som vanligt att tidsdimensionen är hemlig. Personligen misstänker jag, att det blir som på Faraos tid, när Guds folk fick lida förföljelse tills Guds dom föll över förföljaren just för förtryckets skull. Till sist hämtade Herren sitt folk på ett sådant sätt att tyrannen gick under.

Det viktigaste stödet för denna tanke ser vi i 2 Tess 2:1-12. I Tessalonike hade man nämligen en så stark förväntan på Jesu omedelbara återkomst att många hade slutat att arbeta. Paulus skrev till dem att "först måste det stora avfallet komma och den Laglöse måste träda fram". Detta betydde, att Jesu ankomst knappast stod för dörren. Ty tecknet *för församlingen* på Jesu snara ankomst blir just Antikrists framträdande.

Församlingen tycks alltså komma att se Antikrist. Därför menar jag att det är bäst att vara beredd på att vi skall få uppleva såväl Antikrist som delar av hans vedermöda. Det är ingen skada skedd om jag skulle ha fel på denna punkt. Det är värre om vi inte är beredda och likväl får uppleva Antikrist.

Vår beredskap

När Bibeln talar om att vi skall vara beredda, vad är det då vi skall vara allra mest beredda på? Kan man i någon större grad bereda sig på förföljelse utan att göra sig bekymmer för morgondagen? När man överlåtit sitt liv till Jesus - kan man då göra sig mer beredd på hans ankomst utan att fastna i tanken att man blir frälst av sina gärningar?

Beredskap tycks mest handla om att inte bli lurad bort från Jesus genom det som skall ske i tidens avslutning. När lärjungarna frågar Jesus efter de tecken som skall visa att tiden närmar sig sitt slut, så svarar Jesus först av allt:

"Var på er vakt, så att ingen bedrar er. Många skall komma i mitt namn och säga: Jag är Messias. Och många kommer att bli bedragna." (Matt 24:4-5)

Här handlar det inte om buddhister eller muslimer. Jesus talar om kristna väckelser som dock inte är verkliga väckelser utan bedrägeri. Många kommer att säga "Jag är den jag är". Det heter också om Vilddjuret, att det "såg ut att ha fått ett banesår, som hade det blivit slaktat, men det dödliga hugget hade läkts igen" (Upp 13:3). Det kommer tydligen att sägas om Antikrist: "Han var död, men se han lever".

Är det en tillfällighet att tron på reinkarnation exploderar i Västerlandet? Även många kristna går ju och mumlar, att det kanske ligger något i den tanken. Många kommer att dyka upp och säga sig vara den reinkarnerade Jesus. Andra kommer att säga att de fått i uppdrag att fullborda hans verk.

Några kanske kommer att uttrycka samma sak genom att säga - som en del moderna trosförkunnare i USA - att alla vi som blivit födda på nytt är gudar, genom att vi blivit delaktiga av gudomlig natur. Och det är lätt att tänka, att om alla pånyttfödda kristna är gudar, så är det inte svårt för en som anses ha särskild "smörjelse" att sätta sig i Guds tempel och utge sig för att vara Gud. Han behöver inte säga att han skapat maskrosor och galaxer. Hans budskap kanske blir att vi alla är gudar. Och han är det mer än någon annan, eftersom han gör de största undren och tecknen.

Människan är ingen gud och kommer aldrig i evighet att bli det. Gud förbannade hela skapelsen, när Adam fick för sig att han skulle bli en gud. Att Kristus lever i oss är något helt annat, än att vi skulle vara gudar. Men det är fullt logiskt att världshistorien avslutas med en person som menar sig ha lyckats med Adams avsikt. Då kommer förbannelsen att upprepas med slutgiltig kraft. Då är vi tillbaka där vi började, ty tiden är rund.

Vi andra måste tills dess göra oss beredda, så att vi inte blir bedragna. Den farligaste motsatsen till gudsdyrkan är inte satanism utan människodyrkan.

Kap 8

Årsveckorna

När vi ändå fördjupar oss i tidens hemlighet, måste vi något granska en profetia, som är ett märkligt undantag från regeln att sådana texter inte innehåller några tidsbegrepp. Vi finner den i Daniels nionde kapitel, där en ängel på slutet besvarar en bön som Daniel bett med följande ord:

"Sjuttio veckor är bestämda över ditt folk och över din heliga stad, innan en gräns sätts för överträdelsen och synderna får ett slut och missgärningen blir försonad och en evig rättfärdighet åstadkommen, och innan syn och profetia beseglas och en höghelig helgedom blir smord. Så vet nu och förstå: Från den tid då ordet om att Jerusalem åter skulle byggas upp utgick, till dess en smord, en furste, kommer, skall sju veckor förgå, och under sextiotvå veckor skall det åter byggas upp med sina gator och sina vallgravar, om än i tider av nöd. Men efter de sextiotvå veckorna skall en som är smord förgöras, utan att någon efterträder honom. Och staden och helgedomen skall en anryckande furstes folk förstöra, men själv skall denne få sitt slut i störtfloden. Och intill slutet skall strid råda - förödelse är oåterkalleligt beslutad. Och han skall med många sluta ett starkt förbund för en vecka, och för en halv vecka skall genom honom slaktoffer och spisoffer vara avskaffade, och på styggelsens vinge skall förödaren komma. Detta skall fortgå, till dess att förstöring och oåterkalleligt beslutad straffdom utgjuter sig över förödaren." (Dan 9:24-27)

Här talas om "veckor". I grundtexten står det "sjuo". Ty det handlar inte om perioder bestående av sju dagar utan av sju år. I Israel räknades även vart sjunde år som något särskilt och kallades sabbatsår. Efter sju sabbatsår firade man dessutom jubelår.

Nu säger ängeln till Daniel, att från den tid då ett bud utgick om att Jerusalem skulle byggas upp efter den babyloniska fångenskapen, skulle det gå 69 sådana årsveckor. Sedan skulle en som är smord förgöras, varpå Jerusalem skulle komma att förstöras av en anryckande furstes folk. Det är svårt att inte tänka på Jesu död omkr år 30 och Jerusalems förstöring genom Titus' belägring och stormning år 70. Kan det stämma med profetian?

"Det profetiska året"

Normalt räknar vi ett år som 365 dagar. Eftersom det i verkligheten är något längre, skjuter vi in en skottdag vart fjärde år. I de profetiska texterna räknas ett år som 360 dagar, vilket gör att en årsvecka blir 2520 dagar eller 84 månader. En halv årsvecka blir 1260 dagar eller 42 månader. Ibland uttrycks detta med orden "en tid, tider och en halv tid", alltså tre och ett halvt år (Dan 12:7)

Intressant nog, har man räknat ut, att Jesu död stämmer med den givna profetian, om man räknar i "profetiska år". Men sedan verkar det som om hela tidsbegreppet spårade ur. Ty det förefaller ju, som om det bara skulle vara sju år kvar efter Jesu död tills tiden vore slut, och det stämmer ju sämre.

Man kunde naturligtvis släppa hela frågan med motiveringen att tiden är det hemligaste i profetiorna. Men eftersom det ändå står som det står, så måste det ju gå att dra någon vettig lärdom, även om vi skall akta oss för att försöka räkna ut när Jesus kommer tillbaka.

Tiden är bestämd

När vi människor skall göra flera saker, brukar vi först bestämma vad som skall göras och i vilken ordning. Sedan räknar vi ut vilken tid som behövs och prickar in hela proceduren i vår almanacka eller vårt dagsschema. När man läser Bibeln, verkar det som om Gud gjorde tvärtom. Man får intrycket av att Gud först bestämmer vilken tid som skall gå åt och sedan vad som skall göras. Naturligtvis är det inte så. Gud är ju Gud. Men det betonas ofta, att allt sker på sin bestämda tid, som om tiden var det primära. Låt oss se några exempel:

"Men när tiden var fullbordad sände Gud sin Son." (Gal 4:4)

"Ty medan vi ännu var hjälplöst förlorade, gick Kristus när tiden var inne i döden för oss ogudaktiga." (Rom 5:6)

"Sådana okunnighetens tider har Gud hittills haft overseende med" (Apg 17:30 - en förklaring på varför Gud inte uppenbarat sig samtidigt för alla folk)

"Lagen och profeterna hade sin tid fram till Johannes." (Luk 16:16)

"Ni vet vad som nu är hindret, så att han (= Laglöshetens människa) inte kan träda fram förrän hans tid kommer." (2 Tess 2:6)

"Ty ännu måste synen vänta på sin tid, men den längtar efter fullbordan och skall inte slå fel." (Hab 2:3)

"Men nu ropade de (= demonerna till Jesus): Vad har du med oss att göra, du Guds Son? Har du kommit hit för att plåga oss innan det är tid?" (Matt 8:29)

Om tiden är det grundläggande, är det kanske inte så märkligt att den är det hemligaste av allt. Men detta betyder också att i Guds suveräna plan kommer inget att dra ut på tiden, och inget kommer att gå snabbare än han tänkt. En profetia vars ena tidsangivelse stämmer perfekt, medan den andra är klart felaktig, låter därför märklig. Tiden kan inte spåra ur.

Parentesen

De flesta som brottats med denna fråga brukar tala om "den stora parentesen". Man menar då, att den tid som åtgår för evangeliets utbredande bland hednafolken inte finns med i profetian. Vi kunde uttrycka det med en annan bild och säga, att Gud låter klockan stå stilla medan hednafolken insamlas - den period som i Luk 21:24 kallas för "hedningarnas tider".

Åtminstone står klockan stilla för Israel, ty Jesus talar om den tid då budskapet skall gå till hednafolken med följande ord:

"Därför säger jag er: Guds rike kommer att tas ifrån er och ges åt ett folk som bär dess frukt." (Matt 21:43)

Samtidigt betonar Paulus, att detta inte blir slutgiltigt, utan att Israel på nytt skall ställas i centrum för världshistorien:

"Bröder, det finns en hemlighet, som jag vill att ni skall veta för att ni inte skall bli självkloka. Förstockelse har drabbat en del av Israel, och så kommer det att vara tills hela skaran av hedningar har kommit in. När det skett, då skall hela Israel bli frälst, så som det står skrivet: Från Sion skall förlossaren komma, han skall skaffa bort all ogudaktighet från Jakob, och detta skall bli mitt förbund med dem, när jag tar bort deras synder." (Rom 11:25-27)

När stannade i så fall klockan? Svar: när Jesus förbannade fikonträdet. Ty det trädet står som en symbol för Israels folk. Därför ger oss Jesus ett viktigt tecken till att tiden närmar sig sitt slut:

"Han talade till dem i en liknelse: Se på fikonträdet och alla andra träd. När ni ser att de slår ut, då vet ni av er själva att nu är sommaren nära. På samma vis med er: När ni får se att detta sker, då vet ni att Guds rike är nära." (Luk 21:29-31)

Fikonträdet är Israel, och alla andra träd är de hednakristna folken. När sionismen fick vind i seglen i slutet av 1800-talet, så uppstod samtidigt pingstväckelsen. När Jerusalem i sin helhet blev intaget av judarna 1967, fick vi Jesusväckelsen.

Vi måste också se att profetian om årsveckorna handlar om de tider som "är bestämda över ditt folk och över din heliga stad" (Dan 9:24). Det är inte orimligt att tänka, att klockan står stilla under den tid av historien, då judarna inte står i centrum.

Den sjuttionde årsveckan

När man läser Uppenbarelseboken, så möter man den halva sista årsveckan i flera texter (11:1-4, 12:6, 12:14, 13:5). Ger detta oss någon ledtråd? Ja, jag menar att det finns en trolig slutsats att dra, nämligen att det mesta eller kanske allt det som Uppenbarelseboken beskriver kanske sker just i den sista årsveckan.

Detta skulle i så fall betyda att hela det omskakande händelseförloppet kan komma att inträffa under sju års tid. Försök att tänka dig hur nyhetsprogrammen i TV kan komma att se ut. Försök också att tänka hur svårt det blir att bedöma vad som är rätt och fel, när miljömässiga, politiska och religiösa händelser kommer i en så omtumlande takt som det måste bli. Kommer någon av oss att på egen hand kunna hålla huvudet kallt och se klart vad det är som händer?

Tanken är alltså denna: De 69 årsveckorna visade sig stämma som sjuårsperioder. Sedan stannade klockan, när Jesus förbannade fikonträdet, och den kommer att förbli stående tills hedningarnas tid är ute. Då börjar judarnas tid på nytt, och klockan startar igen. Den sista sjuårsperioden kommer i gång, och under den sker kanske allt eller åtminstone det mesta som står i Uppenbarelseboken.

Eftersom Gud inte avslöjar för någon vid vilken tidpunkt som hedningarnas tider tar slut, så vet heller ingen stunden för Jesu återkomst. Vad vet vi då? Möjligen kan vi tänka att de sista omvälvande händelserna kommer att gå på mycket kort tid. Det blir som i liknelsen med de tio jungfrurna. Det gäller att vara beredd, inte bara därför att Antikrist kan komma i bedräglig gestalt. Det kan också komma att gå överraskande fort.

Del 3

Babylon

Kap 9

Ledarskap

Handlingen i Uppenbarelseboken drivs fram mot en viktig slutpunkt. Johannes får se en hemlighet. På vilddjuret rider en kvinna, välklädd och juvel prydd. Hon kallas för skökan. Om henne heter det:

"Kvinnan var höljad i kläder av purpur och scharlakan, skimrande av guld och ädelsten och pärlor. I sin hand höll hon en gyllene bägare, fylld av skändligheter och av allt orent hon i sin otukt funnit på. På hennes panna stod det namn skrivet som var hennes väsens hemlighet: Det stora Babylon, modern till jordens alla skökor och skändligheter." (Upp 17:4-5)

Det är inte bara så att hennes namn är hemligt. Grundtexten antyder att hon själv också var en hemlighet, så att när hon nu träder fram för Johannes, blir det till en överraskning för honom. Han kommenterar detta med orden:

"Jag såg på henne med gränslös häpnad. Då sade ängeln till mig: Varför blir du så häpen? Jag skall säga dig hemligheten med kvinnan och med vilddjuret som bär henne och som har de sju huvudena och de tio hornen." (Upp 17:7)

Lite senare säger ängeln så här:

"Och kvinnan du såg är den stora staden som har kunglig makt över jordens kungar." (Upp 17:18)

En väldig jägare

Nu måste vi förflytta oss till historiens början för att kunna förstå dess slut. Vi skall därför läsa om Nimrod och den stora staden:

"Men Kus födde Nimrod. Han var den förste som upprättade ett välde på jorden. Han var också en väldig jägare inför Herren; därför brukar man säga: 'En väldig jägare inför Herren som Nimrod.' Och hans rike hade sin början i Babel, Erech, Ackad och Kalne i Sinears land. Från det landet drog han sedan ut till Assyrien och byggde Nineve, Rehobot-Ir och Kela, och därtill Resen mellan Nineve och Kela. Detta är 'den stora staden'." (1 Mos 10:8-11)

Nimrod gjorde en viktig upptäckt. Han fann på att man kan ta makt över sin omgivning och göra sig till furste. Man kan skapa sig ett välde på jorden. Det heter att han var en väldig jägare inför Herren. Detta betyder nog inte bara att han var en baddare på att jaga lejon eller älg. Ordet

"inför" är mångtydigt och kan också översättas med "emot". Hans jägarsyssla torde ha varit ett uppror emot Herren.

Därför kan vi säga, att när Nimrod uppfinner världens maktstrukturer, så gör han samtidigt uppror mot Gud. Stämmer detta? Paulus skriver ju i Rom 13:2 att all överhet har sitt uppdrag från Gud.

Det är i detta sammanhang vi skall förstå skökans roll. Gud vill tillsätta ledare, och Nimrods uppfinning var inte ledarskapet som sådant, utan det han hittade på var att ge ledaren makt och välde. Vi är så vana vid att dessa ting hör samman. Vi har därför svårt att tänka oss ett ledarskap som inte samtidigt utövar makt.

Guds ledarskap

Likväl var det ju just detta, som Jesus så länge strävade med att förklara för lärjungarna, och som de inte begrep förrän de verkligen omvänt sig. Guds syn på ledarskap kan inte uttryckas klarare än Jesus gör i Mark 10:42-44:

"Ni vet att de som räknas som furstar över folken, de uppträder som herrar emot dem, och deras stormän visar att det är de som har makten. Men så är det inte bland er. Utan den som vill bli stor bland er, han får bli allas tjänare, och den som vill vara främst bland er, han får bli allas träl."

Nimrod bytte ut det tjänande ledarskapet mot det härskande. Uppdraget att leda var det samma, men inte sättet att göra det på. Och här kommer skökan in. Det heter nämligen om henne, att "jordens konungar drev otukt med henne" (Upp 18:3). De har alla låtit locka sig till ett ledarskap i makt - ett som genom sin maktutövning samtidigt berövade Gud mer eller mindre av hans makt över människorna. Genom makten satte sig de mänskliga makthavarna i Guds ställe.

Israel vill ha en kung

När Gud kallade Mose till att leda Israel ut ur Egypten, gjorde han inte Mose till kung. Mose fick inget livgarde med soldater. Han fick ingen hemlig polis. Hans ledarskap byggde på att människorna frivilligt följde med. Därför blev det ju också ganska krångligt, när de inte ville göra det.

Mose var profet. Han kunde bara kungöra Guds vilja. Sedan fick man välja, om man ville följa den eller ej. I det senare fallet kunde Mose inte göra något annat än att tala med Gud. Gud kunde då använda sin makt. Mose var däremot maktlös.

Detta ledarskap fungerade ganska bra när folket stod under svåra yttre omständigheter - under ökenvandringen och under Josuas erövringstid. Men sedan fick människorna det bättre, och då gick det inte alls. Man följde inte längre de ledare som Gud kallade. Dessa fick ofta tala till döva öron, tills dess att folket råkade i krig och svårigheter.

Slutet på denna sk domartid blev en enda röra. Det blev till sist ett inbördeskrig så att nästan hela Benjamins stam utplånades. Domarbokens sista vers sammanfattar hela villervallan i två korta meningar:

"Vid den tiden fanns ingen kung i Israel. Var och en gjorde vad honom behagade." (Dom 21:25)

Man hade ledare, men man följde dem inte, ty ledarna hade ingen makt att hota med. Därför var det inget att undra över att folket till sist tröttnade och började önska "lag och ordning". Detta hade i och för sig varit lätt ordnat. Det hade räckt med en folkets omvändelse till Gud, så att man börjat lyssna till hans uppenbarade vilja och hans lag.

Men man tyckte inte att det var något bra alternativ. Det var "mer realistiskt" med en ledare som hade makt. Därför gick de äldste i Israel till profeten Samuel och bad att få en kung. Om vi inte har förstått skillnaderna på ledarskap i världen och i Guds rike, kan vi ha svårt att förstå både Samuels besvikelse och Guds beska kommentar:

"Då församlade sig alla de äldste i Israel och kom till Samuel i Rama. Och de sade till honom: 'Du är ju nu gammal, och dina söner vandrar inte på dina vägar. Så sätt nu en kung över oss till att skipa rätt bland oss, så som alla andra folk har.' Men Samuel ogillade att de sade så: 'Ge oss en kung för att han må skipa rätt bland oss.' Och Samuel bad till Herren.

Då sade Herren till Samuel: 'Lyssna till folkets ord, och gör allt vad de begär av dig. Ty det är inte dig de har förkastat, nej, mig har de förkastat, genom att de inte vill att jag skall vara kung över dem. Som de alltid har gjort, från den dag då jag förde dem upp ur Egypten ända till denna dag, genom att de har övergett mig och tjänat andra gudar, så gör de nu också mot dig. Så lyssna nu till deras ord. Dock må du högtidligt varna dem och förkunna för dem den kungs rätt, som kommer att regera över dem.'" (1 Sam 8:4-9)

De äldste i Israel månade om landet och folket. De ville ha lag och ordning. De tyckte att Guds form av ledarskap inte fungerade. Det fanns ett bättre ledarskap, och det ville man ha. Gud säger att man därmed satte upproret mot honom i system.

Auktoritär kristendom

Nu var detta inte sista gången i Guds folks historia som man resonerat så. Vi kan se samma strömningar i vår egen tid. I många församlingar har det länge stått stilla, medan man ägnat sig åt olika former av dragkamp. Skilda grupper och ledartyper har hävdats sitt recept för väckelse, och alla har blivit sargade och utmattade av "demokratiska" strider mellan stolta viljor. Många pastorer har slitit halvt ihjäl sig för att tillfredsställa allas olika önsknings.

Till sist blir alla så trötta på denna eviga polska riksdag, att det blir möjligt att starta nya församlingar där pastorn i praktiken har enväldig makt. Denna försvaras gärna genom att man talar om ledarens stora profetiska smörjelse. Och då låter det ju fromt och bra. Det finns i dag i Sverige exempel på att man måste förbinda sig att "underordna sig pastorns vision" för att få bli medlem i en församling. Till vem har man då i praktiken överlätit sig? De som ansluter sig menar att detta tycks vara enda sättet att få verksamheten att fungera. Men Gud är av annan mening.

I Guds ögon skall frågan lösas genom kollektiv omvändelse och inte genom ledarmakt. Ty ledarmakt är Babylon medan Andens enighet under ett tjänande ledarskap är Jerusalem.

En sak torde vara säker. Antikrist kommer att utöva ett andligt ledarskap med stor makt.

Nimrod står nämligen i Bibeln som den tydligaste förebilden till Antikrist. Nimrod skulle knappast känt igen sig i rollen som politiker. Eftersom han regerade över alla då levande människor, var säkert politiken inte något större bekymmer. Nimrod var i första hand en andlig ledare med makt över dem han ledde.

Två riken

Andligt sett skiljer Bibeln mellan två riken. Det ena är världen, det andra är Guds rike eller himmelriket. I världen finns många olika nationer, men de har alla det gemensamt att de regeras genom makt. Guds rike är inte av denna världen (Joh 18:36). Detta märker man tydligast i ledarskapet. I världen har man ett härskande, auktoritärt ledarskap. Detta kan i bästa fall utövas i demokratiska former, men bygger likväl på makt, fastän det rör sig om folkmakt. I Guds rike är ledarskapet tjänande och maktlöst, precis som Jesus var när han gick på jorden.

Varje rike har en huvudstad. Babylon står som huvudstad för denna världens system. Skökan träder fram som den andemakt, som lockat denna världens ledare att bygga sitt ledarskap på makt. Därmed har skökan som är Babylon också kunglig makt över alla kungar på jorden. De har ju inordnat sig i det babyloniska systemet.

Historien vimlar av makthavare, som inte bara blivit maktens utövare utan också dess beklagansvärda offer. Det är inte en slump att man ofta ser detta. Gud har själv bestämt att "alla som griper till svärd, skall falla för svärd" (Matt 26:52). Vidare heter det att "den som upphöjer sig, han kommer att bli förödmjukad, och den som ödmjukar sig, han kommer att bli upphöjd" (Matt 23:12).

Guds rike har Jerusalem till huvudstad. Från det nya Jerusalem - som är bruden (Upp 21:2), en motpol till skökan - skall en gång Guds form av ledarskap gå ut över den frälsta mänskligheten. Då blir det shalom, Guds rikes fullkomliga harmoni.

Kap 10

Babels torn

I "den stora staden" som Nimrod grundade byggde man ett torn. Det står inte klart om det var i Nimrods livstid som detta torn byggdes. Men det var åtminstone i hans anda. Låt oss läsa i 1 Mos 11:1-9:

"Och hela jorden hade enahanda tungomål och talade på enahanda sätt. Men när de bröt upp och drog österut, fann de en lågslätt i Sinears land och bosatte sig där. Och de sade till varandra: 'Kom, låt oss slå tegel och bränna det.' Och teglet begagnade de som sten, och som murbruk begagnade de jordbeck. Och de sade: 'Kom, låt oss bygga en stad åt oss och ett torn som räcker upp i himmelen, och så göra oss ett namn. Vi kunde eljest bli kringspridda över hela jorden.'

Då steg Herren ned för att se staden och tornet, som människobarnen byggde. Och Herren sade: 'Se, de är ett enda folk och har alla enahanda tungomål, och detta är deras första tilltag. Härefter skall ingenting bli dem omöjligt, vad de än beslutar att göra. Nåväl, låt oss stiga dit ned och förbistra deras tungomål, så att den ene inte förstår den andres tungomål.' Och så spred Herren dem därifrån ut över hela jorden, så att de måste upphöra att bygga på staden. Därav fick den namnet Babel, eftersom Herren där förbistrade hela jordens tungomål. Därifrån spred också Herren ut dem över hela jorden."

Människorna ville undvika att bli spridda ut över jordens yta. Men just deras ansträngningar att undvika detta öde gjorde att de blev det till sist. De önskade enighet och sammanhållning, men slutet blev splittring. Man talade till sist inte samma språk, förstod inte varandra, blev rädda för varandra och flyttade var och en till sitt område. På längre sikt började man också kriga med varandra.

Vad var det för ett torn? Med all säkerhet var det ett tempel. Sådana byggdes på enormt höga fundament på den tiden. Avsikten med bygget var intressant. Man ville göra sig ett namn. Man sökte makt, andlig makt när man enade under en maktfullkomlig ledare dyrkade avgudar, alltså demoner.

Gud och krigen

Upplösningen av tempelbygget blev överraskande. Det uppstod splittring i det enade lägret. Trots Nimrods envælde och den likformighet i åsikter och handlingar som detta syftade till, så sprack projektet. Vem låg bakom? Det var inte en Satans attack som Gud önskade att han hade kunnat stoppa. Det var Gud. Man kan tycka att det var klart att det inte var Satan. Det var ju

honom man tillbad i praktiken, vad man sedan än kallade den gud som templet tillägnades.

Jovisst, men man kan samtidigt se problemet från ett annat håll. Språkförbistringen gav ju upphov till folk, språkgränser och nationer. Och detta i sin tur tycks ju ha varit grogrunden för alla krig. Det verkar onekligen som om Gud hade givit upphov till krigen. Men riktigt så kan vi inte tolka berättelsen om Babel, ty bilden måste både modifieras och kompletteras.

Enighet i ondska

Den enighet som fanns i Babel var enigheten i upproret mot Gud. När Herren såg deras byggande, förstod han, att om de blev färdiga, så skulle sedan ingenting bli dem omöjligt. Då skulle ju Adams dröm ha gått i fullbordan och projektet med självförgudning ha lyckats. Om inte Gud satte stopp för detta, skulle ingen enda komma att bli frälst.

För det andra var detta som Gud gjorde en ganska logisk och enkel åtgärd. Människorna sökte Satans makt, och Gud skickade på dem en ond ande av splittring och språkförbistring. Gud slutade att beskydda människorna för de andemakter som de själva sökte. Man hade velat ha demonerna till betjänter, men Gud såg till att man fick dem till tyranner. De fick det de ville ha, men inte riktigt på det sätt de tänkt sig.

Då uppkom inte bara de olika språken. Samtidigt fick vi förmågan att tala förbi varandra på samma språk. Än i dag kan vi se i våra egna liv, att de flesta missförstånd som uppstår trots att vi talar samma språk, beror på makt och prestige. Alla debatter slutar med att alla beskyller alla för att inte ha läst rätt innantill eller hört vad de andra sagt.

Splittring beror på makt

Sedan händelserna i Babel kan vi se samma mönster upprepas. Projekt startas och växer till. Men sedan kommer splittringen. I församlingarna rör det sig ofta om väckelser som Gud ger. Snart övergår de i splittring. Och orsaken är alltid att någon eller några träder fram med anspråk på välde och makt. Det som började på gräsrotsnivå (eller bland oansedda predikanter) - för där börjar alltid väckelser - det slutar i splittring, när väckelsen får sin makthavare. Sedan får vi ett hierarkiskt samfund som ett gravmonument över det som en gång var format efter Guds rikes principer.

Splittring i kristenheten beror inte på oenighet i läran. Vi kan både älska varandra och samarbeta trots olika syn i en eller annan lärofråga, om bara ingen kommer med maktanspråk. Vill du hitta orsaken till en pågående splittring, så fråga i första hand vem eller vilka som söker makt.

Detta beror på att Gud ser mänsklig makt som något ont, och *han använder splittringen för att sätta stopp för människans uppror*. Han gör därmed inget orätt. Han låter bara människan skörda vad hon sått, för att hon skall se, att hon bar ett ont utsäde.

Av två onda ting...

För Gud är det bättre att vi är splittrade i inbördes konflikter, än att vi är enade i maktökandets ondska och uppror mot honom. Detta betyder, att fastän Gud avskyr krig och dödande, så kan han tillåta kriget, eftersom han ännu mer vredgas över våra försök att ersätta

honom genom mänsklig makt.

Gud vill fred, men han vill det inte till vilket pris som helst. Gud sörjer när kriget kommer, men det är inte alltid han stoppar det. Vi ser det tydligt när Jesus gråter över Jerusalem vid sitt intåg i staden:

"När han nu kom närmare och fick se staden, började han gråta över den och sade: Om du på denna dag ändå hade förstått, du också, vad som behövs för din frid! Men nu är det dolt för dina ögon. Du skall få uppleva dagar, då dina fiender drar en belägringsvall runt dig och sluter dig inne och ansätter dig från alla sidor och slår dig till marken med dina barn och inte lämnar sten på sten i dig, därför att du inte tog vara på den tid då Gud sökte dig." (Luk 19:41-44)

Detta sade Jesus vid det tillfälle då människorna jublade och sjöng Hosianna. Å, en sådan manifestation! Vilken enighet i hyllningen! Ja, men vilken sorts enighet var det egentligen? Vad var det för en hyllning som på några få dagar kunde förbytas i ett rop på korsfästelse?

Jesus sade att folket inte hade förstått vad som behövdes för dess frid. Man trodde, att en mäktig krigare skulle vara lösningen på deras problem. Man hade flera gånger förut försökt hylla Jesus, så att han skulle låta sig göras till kung. Men Jesus menade att det behövdes något helt annat än en politisk lösning. Krig, ockupation och förtryck är bara symptom på att något djupare måste åtgärdas.

Det var säkert mer av babylonisk enighet bakom hosiannaropen, än man först kunde tro. Det fanns visserligen inte någon makthavare, men det var som på Samuels tid: folket önskade en kung, och nu verkade det äntligen som om Jesus var med på noterna.

Vi kan spetsa till vår beskrivning genom att säga, att man jublade för Jesus därför att man trodde att han var Antikrist. Jesus lät dem jubla, men påföljande dagar rekommenderade han att man betalade sin skatt i vanlig ordning. Han visade samma ointresse som tidigare för väpnat uppror, och därmed tycks också folkets entusiasm ha svalnat för gott.

Falsk hänförelse

Långt tidigare hade Jesus genomskådat, att en stor del av hyllningarna inte sprang fram ur en ödmjuk längtan efter rättfärdighet utan ur längtan efter vinst och makt. Det var härligt, när han gjorde under och tecken, ty det både kittlade nyfikenheten och väckte vinstbegäret. Johannes berättar:

"När han var i Jerusalem under påskhögtiden var det många som kom till tro på hans namn, när de såg de tecken som han gjorde. Men Jesus anförtrodde sig inte åt någon av dem, eftersom han kände dem alla och inte behövde någon som talade om för honom hurudan en människa var. Han visste av sig själv vad fanns i människohjärtat." (Joh 2:23-25)

Samma falska hänförelse kommer att bli en av de stora drivkrafterna i det avfall, som sker när Antikrist träder fram. Paulus säger, att de som avfaller kommer att ha större kärlek till under och tecken än till sanningen:

"Den Laglöse kommer i Satans ärende med alla slags kraftgärningar, med lögnens tecken

och under och med ondskans hela makt att förföra dem som går förlorade därför att de inte lät kärleken till sanningen få makt över sig så att de kunde räddas." (2 Tess 2:9-10)

Här kommer äntligen den undergörare som verkligen tillåter att Guds folk gör honom till kung. För en kort tid skall det se ut som om han skulle lyckas. Babelstornet, som symboliserar ett enat folk under en mäktig andlig ledare, tycks bli färdigt till sist.

Men det är då Jesus kommer. Och han kommer inte för att predika eller bota sjuka. Han kommer för att döma. Då kommer han äntligen som den krigare man väntade på när han gick första gången på jorden. *Men han kommer som en krigarkung för att döma dem som önskar sig en krigarkung efter mänskligt babyloniska mått.* Framför allt skall han döma den person som lanserar sig som frälsare, fast han bara är ute efter egen makt. Då skall Herren själv gripa till vapen, men inte förr.

Fram till denna sista konfrontation låter Gud splittringens ande drabba varje maktsökare. Han kommer att möta motstånd från andra makthungriga ledare. Det blir konflikter och krig. Hans forna beundrare kommer att vända sig mot honom. Alla maktsökare drivs av Nimrods dröm: att få oinskränkt härska över alla människor med världsliga och andliga maktmedel. Inte förrän Antikrists tid är inne, kommer Gud att tillåta detta att ske.

Den som hindrar

Någon hindrar Antikrist från att träda fram i förtid. Paulus skriver:

"Laglöshetens hemlighet har ju redan satt sina krafter i rörelse. Nu behövs bara att den som hindrar kommer bort. I den stunden skall den Laglöse träda fram. Herren Jesus skall förgöra honom med sin andedräkt och förinta honom när han kommer i sin härlighet." (2 Tess 2:7-8)

Det har grubblats mycket på vem det är som hindrar Antikrist från att träda fram. Personligen tror jag, att det är den splittringens ande som Gud utgöt över Babel och som lett till krig, så snart någon börjat satsa på världsherravälde. När tiden är inne, tycks Gud komma att dra denna ande tillbaka. Då blir Nimrods dröm möjlig att förverkliga, men då är också slutet nära.

Villfarelsens makt

När splittringen från Babel dras bort kommer en annan ond andemakt i verksamhet i stället:

"Den Laglöse kommer i Satans ärende med alla slags kraftgärningar, med lögnens tecken och under och med ondskans hela makt att förföra dem som går förlorade därför att de inte lät kärleken till sanningen få makt över sig så att de kunde räddas. Därför låter Gud villfarelsen komma över dem med all sin makt, så att de sätter tro till lögnen. Så blir alla de dömda, som inte satte tro till sanningen utan hade sin glädje i ondskan." (2 Tess 2:9-12)

Här möter vi nu skökan. Hon kallas för "ondskans makt att förföra". Vi ser också den Helige Ande i denna text. Kärleken till sanningen är nämligen inte en känsla utan är Guds egen Ande. Men han fick inte makten. Människorna ville själva ha makt, inte minst andlig sådan. Kärleken till under och tecken skall bli större än kärleken till Gud.

Så länge nådens tid varar finns splittringens ande i verksamhet. Makt leder då till lidande, och somliga kommer att omvända sig till Gud när de erkänner att makten "tillhör vår Gud och Lammet". I mänsklig tappning är den alltid ett stöldgods, och förbannelserna från Eden och Babel drabbar dem som älskar makten mer än Gud. Gud är inte glad när det händer. Han avskyr krig. Men ännu mer avskyr han människans kärlek till makten.

När nådens tid är slut, upphör splittringen. Den drev människorna att söka nåd. I stället kommer villfarelsens makt som befäster de maktsökande i sin kärlek till makten. Den är drivkraften bakom avfallet. Inför slutet finns det inte längre några som är ljumma. Alla har valt sida.

Kanske föregås denna process av en väckelse. Daniel säger om denna tid:

"Och de förståndiga bland folket skall lära många insikt, men de skall bli hemsökta med svärd och eld, med fångenskap och plundring, till en tid." (Dan 11:33)

Under Antikrist kan en redan frälst och medveten skara få lida förföljelse. Men under den förföljelsen verkar en helt ny enighet komma att utvecklas också bland de kristna. Splittringens ande drabbar ju nu inte heller dem. Och de ljumma har redan avfallit. Men till detta skall vi återvända senare.

Kap 11

Babels väsende

I och med Nimrods nydaning av ledarskap och gudstjänstliv kom en ny dimension in i historien. Skökan, som själv är den stora staden, fick nu makt att härska över jordens kungar. Hennes onskas makt att förföra blev nu en faktor att räkna med.

I Bibeln omtalas hon inte bara som skökan. Om jag förstår det rätt är det henne man syftar på med begreppen "laglöshetens hemlighet" (2 Tess 2:7), "Antikrists ande" (1 Joh 4:1-4) resp "trolöshetens ande" (Hos 5:4). I den engelskspråkiga översättningen New International Version kallas den sistnämnda för "the spirit of prostitution", vilket ju leder tankarna just till skökan.

Vad är hon ute efter? Vad vill hon locka med, och vad vill hon locka oss till? Vi har redan sett, att ledarmakt är den stora förförelsen, men den kan väl inte alla falla för? Kan hon locka oss gräsrötter med?

Vi kan göra oss en lista över det sortiment som hon har att bjuda på i sin förförelse. Senare i detta och följande kapitel skall vi se bibelord som belyser bakgrunden till listan, om den inte redan framkommit. Listan ser ut så här:

- a) Politisk makt
- b) Ekonomisk makt
- c) Lyx, njutning och överflöd
- d) Högmod, stolthet, självförgudning
- e) Avgudadyrkan, spådomsväsende, trolldom
- f) Svek, trolöshet och kortsiktighet när det ser ut att löna sig
- g) Rättfärdighet genom "förfining" utan köttets korsfästelse
- h) Trygghet oberoende av rättfärdighet
- i) Förföljelse av Guds folk

Sedan händelserna i Babel ligger det nu i sakens natur, att överallt där hon vinner inflytande uppstår splittring som i värsta fall leder till konflikt eller krig.

Filosofier

Hela denna lista över skökans lockelser ter sig som en god översikt över den fallna människans köttliga natur. Måste vi dessutom tänka oss en andemakt med samma funktion? Ja, det tycks så. Paulus antyder, att samarbetet mellan köttet i människan och denna förförelsens makt ger upphov till filosofiska och ideologiska system som avses att döda vår trohet till Kristus:

"Så som ni nu har tagit emot Kristus Jesus som er Herre, så förbli i honom, rotade i honom och uppbyggda i honom, fast förankrade i tron, alldeles så som ni blivit lärda, ständigt överflödande av tack och lov. Passa noga på att ingen rövar bort er med hjälp av en tom och bedräglig filosofi, som bygger på vad människor har lärt och bestäms av denna världens makter och inte av Kristus." (Kol 2:6-8)

"Visst lever vi i världen men vi kämpar inte på världens vis. De vapen vi för i kampen är inte världsliga, utan i stånd att med Guds kraft bryta ner starka fästen. Vi bryter ner tankehinder och stolta murar, som reser sig mot kunskapen om Gud, och tar varje invändning till fånga under Kristus." (2 Kor 10:3-5)

"Till sist: Hämta styrka i Herren och i hans väldiga kraft. Tag på er hela Guds rustning, så att ni kan hålla stånd mot djävulens lömska försåt. Det är ju inte mot kött och blod vi har att kämpa, utan mot furstar, mot väldigheter, mot världshärskare som råder här i mörkret, mot ondskans andemakter i den himmelska världen." (Ef 6:10-12)

Här antyds att dessa makter ihop med vår fallna natur ger upphov till tom och bedräglig filosofi. Denna reser sig som stolta murar mot kunskapen om Kristus, och den är det motstånd vi som vittnen ytterst har att bekämpa. Själva får vi vara vaksamma, så att vi inte fångas av dem. De vapen, som behövs, måste vara av andligt slag med kraft från Gud. Detta beror på att bakom filosofierna ligger inte enbart människans fallna natur, utan också denna världens makter i form av furstar, väldigheter och världshärskare .

Dåre för Kristi skull

På några ställen betonar Paulus, att han inte skäms för evangeliet (Rom 1:16, 2 Tim 1:8, 1:12). Man kan tycka att det är ett lustigt uttryck. Varför skulle vi skämmas? Får man inte lov att tänka fritt? Jo, visst får man det, om man bara håller sig till denna världens filosofier. Börjar du tänka i evangeliets banor, så får du med andemakterna att göra. De skickar på dig människor som skämmer ut dig om inget annat hjälper.

Ett par exempel kan vara på sin plats. Du kan bli hur respekterad som helst om du säger att du mediterar enligt TM varje dag. Du kan påstå att du genom att mumla ett för dig obegripligt ord i en kvart morgon och kväll blir friskare och till och med mer kreativ. Man kunde tycka att kreativitet skulle förutsätta skapande tankar och inte detta tomma surrande. Ändå kommer ganska få att anse att du blivit från vettet. Du kan också säga att ditt mumlande skapar en påverkan på hela din omgivning, allt medan samma omgivning lyssnar artigt. Säger du däremot att du tror att Jesus försonat dig med Gud, får du bereda dig på frågan: "Va, har du blivit religiös?" Vilket betyder: "Är du inte klok? Börjar du bli rädd för att dö? Du kanske är deprimerad?"

Är det inte märkligt? Nej, knappast. TM står på makternas program. Det är en del av skökans verksamhet. Hon försöker få dig att tro, att du skall vinna makt över ditt liv och din omvärld genom att mumla ett ord som i själva verket är namnet på en ond ande. För att lära dig det namnet tar hon dessutom betalt.

Du kan syssla med att sticka nålar i folk för att de skall bli friska (= akupunktur), och du kan sticka nålar i dockor för att folk skall bli sjuka (= voodoo). Reaktionen blir oftast mild och tolerant. Men gå ut och praktisera förbön för sjuka i Jesu namn genom handpåläggning, och

många kommer att behandla dig som en sanitär olägenhet. Du får genast veta att du är extrem eller ovetenskaplig. Hur hänsynsfullt du än går fram, kommer somliga att säga i aggressiv ton att du skapar problem för dem som inte blir friska. Du kommer till och med att möta kristna som säger att helande inte händer nu utan bara skedde på Jesu tid. Lustigt, inte sant?

Korsets anstötlighet

Vad beror skillnaden på? Varför är det ena kanske lite udda men ändå acceptabelt, när det andra kan väcka så många protester? Jo, meditera och sticka nålar kan du göra utan att ge upp dig själv. Det är fullt förenligt med självförgudningens mål. Du har bara lärt dig några tekniker. Dessa är kanske lite ovanliga, men det känner sig ingen hotad av.

Om du däremot blir kristen, så har du sagt att Gud finns och att du har tagit konsekvensen av det. Du har överlåtit ditt liv till honom, annars vore han ju inte Gud. Då är det lätt gjort att många blir illa berörda, för då måste ju självförgudningen ha fått dö i ditt liv. Överlåta dig får du visserligen göra på TM-institutet också - i detta fallet till guru Devs ande. Men det sker på sanskrit, och eftersom det är lögn på gång blir du inte informerad om vad som händer. Du kan alltså fortsätta att vara respektabel.

Andemakterna låtsas, att de ger dig makt för att sedan i smyg kunna ta makten över dig. Gud är däremot ärlig. Han begär din överlåtelse för att sedan tvätta dina fötter och sätta dig fri. Ändå blir de flesta lurade, därför att de själva vill det, men också beroende på att det finns makter som lurar. Det väcker stort intresse när en människa blivit spiritist och låtit sig besättas av en ond spådomsande. Anden utger sig ju för att vara mediets tjänare. Profet hos Gud kan man inte bli utan att ge upp sig själv, det vet däremot alla. Profeter blir förföljda, inte minst av maktens människor. Medier blir däremot respekterade och eftersökta. De utövar makt, de hotar den inte.

Ett viktigt mellansteg

Det faktum att filosofier förekommer, och att de är byggda på vad människor har lärt och på denna världens makter, tyder på att dessa makter inte nöjer sig med att fresta oss individuellt. De vill gärna låsa in oss i kollektiva tankesystem, som skall hindra oss från att genomskåda hur bakvänt vi tänker, när vi faller för frestelserna. Kanske det också besparar dem en hel del arbete, vem vet? Särskilt framgångsrika har dessa makter varit, när alla bara sväljer de gängse uppfattningarna med ett "så här är det ju.."

När vi möter en ny tanke, analyserar vi sällan den tanken och dess konsekvenser på ett förutsättningslöst vis. I stället värderar vi den oftast genom att jämföra den med vårt vanliga sätt att tänka. Stämmer det, så blir det godkänt. Stämmer det inte, så skyggar vi. Kan man plantera in ett falskt tankesystem, en filosofi, så har man rest upp verkliga murar mot kunskapen om Gud.

Den andliga grundvalen

Låt oss nu gå tillbaka till listan i början av detta kapitel och se på en viktig grupp av bibelord för att belysa filosofiernas andliga bakgrund. Skökans valspråk tycks vara uttrycket: "Jag och ingen annan". Jämför det gärna med Guds namn: "Jag är den jag är". Själv säger hon:

"Här tronar jag som drottning. Jag är inte änka och ingen sorg skall drabba mig." (Upp 18:7-8)

Lyssna till hur Herren säger till Babylon genom Jesaja:

"Så hör nu detta, du som lever i vällust, du som tronar så trygg, du som säger i ditt hjärta: "Jag och ingen annan. Aldrig skall jag sitta som änka, aldrig veta av vad barnlöshet är." Du kände dig trygg i din ondska, du tänkte: "Ingen ser mig." Din vishet och din kunskap var det som förförde dig, så att du sade så i ditt hjärta: "Jag och ingen annan." Därför skall en olycka komma över dig, som du ej förmår besvärja bort, och ett fördärv skall falla över dig, som du inte skall kunna förhindra. Ja, plötsligt skall ödeläggelse komma över dig, när du minst anar det." (Jes 47:8 + 10-11).

Eller lyssna på Guds profetiska dom över det mäktiga Nineve:

"Så skall det gå den glada staden, som satt så trygg, och som sade i sitt hjärta: "Jag och ingen annan!" Hur har den inte blivit en ödemark, en lägerplats för vilda djur! Alla som går fram där skall vissla åt den och slå ihop händerna." (Sef 2:15)

Nineve och Babylon var mäktiga genom politisk och militär makt. I Tyrus bodde fenicier. De var lika mäktiga men hade blivit det genom handel och inte genom erövring. Men makt som makt, båda är lika illa. De leder bägge till självförgudning. Därför får Hesekiel denna uppmaning:

"Du människobarn, stäm upp en klagosång över Tyrus, säg till Tyrus: Du som bor vid havets portar och driver köpenskap med folken, bort till många havsländer, så säger Herren, Herren: "O Tyrus, du säger själv: "Jag är skönhetsens fullhet"....Tarsis-skepp för i väg med dina bytesvaror. Så fylldes du med gods och blev tungt lastad där du låg i havet. Och dina roddare förde dig i väg, ut på de vida vattnen. Då kom östanvinden och krossade dig, där du låg i havet." (Hes 27:2-3 + 25-26)

Östanvinden hette i det här fallet Nebukadnessar. Han intog visserligen inte staden, men han belägrade den i 13 år och staden fick ge sig under hans välde. Lägg nu märke till att det är hans rike som Jesaja får profetera olycka över. Kanske var det i stället Alexander den store som åsyftades. Han intog staden 332 f Kr under stor förödelse.

Så har historien sett många stormakter komma och gå. En del har varit militära, andra övervägande ekonomiska. Förr eller senare tycks de alla ha sagt som skökan "Jag och ingen annan". Då har Gud låtit splittringen verka. Någon annan maktsträvar har plötsligt skjutit upp som en raket och tagit över, bara för att senare själv falla i samma grop och möta samma öde. Nebukadnessars far gjorde för övrigt slut på Nineve som Sefanja talade till. Staden tycktes så mäktig och ointaglig. Ändå gick det ganska snabbt, när tiden var inne.

Gud sörjer över krigen men låter dem ändå ske. Alternativet är att människan faktiskt skulle bli som Gud, och det vore långt mycket värre, fast vi i vår blindhet har svårt att inse det.

Utklädd till rättfärdighet

Drivkraften till filosofierna uppges vara ett sökande efter sanning och rättfärdighet. Får vi tro Bibeln, så är den verkliga orsaken en ohelig allians mellan skökan och köttet, med syfte att klä ut makten och självförgudningen i vishetens och rättfärdighetens klädnad.

Men nu tar jag väl i. Usch, en sådan intolerans! Låt oss hellre testa denna tanke genom att analysera den filosofi som präglar Västerlandet mer än någon annan, nämligen humanismen. Om något är laglöshetens hemlighet i vår tid, så är det den.

Kap 12

Människans tro på människan

Redan Predikaren förklarade, att inget är nytt under solen. Humanismen utvecklades i modern tid främst av upplysningstidens filosofer i Frankrike. Välkända namn är Voltaire och Rousseau. Men dessa i sin tur fick en hel del impulser från den antika grekiska filosofin, den som kallas hellenismen. Det var för övrigt den som Antiochus Epiphanes vurmade för så starkt att han ställde sin Zeusstaty i judarnas tempel. (Kom i håg att tiden är rund!)

En av de första frukterna av humanismen var den franska revolutionen. Under ropet "frihet, jämlikhet och broderskap" ställde man upp sina giljotiner och avrättade den franska adeln och kungahuset. Sedan tog Napoleon över makten, och hela Europa drabbades av krig.

Naturligtvis hade detta aldrig blivit av om inte kungen och överklassen grovt missbrukat sin ställning. Visst hade man horat med skökan och satt makten före rättfärdigheten. Kungarna hade utplundrat folket och kallat sig kungar "av Guds nåde", vilket skulle betyda, att de var tillsatta av Gud och endast ansvariga inför honom. Och Gud lät dem stå till svars. Han gjorde inget undantag från den ordning som rått sedan Babels dagar. Därför kom det nu nya maktmissbrukare i stället för de gamla.

Det originella med de nya var, att de hade med sig en godhetens filosofi, som legitimerade deras verksamhet och som länge skulle överleva dem själva. Den skulle komma att växa så mycket, att den i dag genomsyrar de flesta, om inte rentav alla, politiska ideologier i Västerlandet. Den utgör likaså grundvalen för olika moraliska ställningstaganden (eller frånvaron därav) i människovården: socialvård, psykoterapi etc. Av den lilla plantan har det blivit ett stort träd. Om något har blivit en sorts självklarhetens "så här är det ju" i vår kultur och vår tid, så är det humanismen och dess rättfärdighetsideal.

Läran om människan

Ordet "humanism" kommer av det latinska ordet "homo" som betyder människa. Humanismen är alltså läran om människan, medan kristendomen är läran om Kristus. När vi omsätter dessa båda i våra liv, blir det alltså Kristus som är Gud i det senare fallet, medan vi själva är det i humanismens fall. Få humanister skulle hålla med om en så drastisk formulering. Men en sak är säker: humanismen är den filosofi som lett till Europas avkristning. Så alldeles vansinnig är kanske inte tanken ändå.

En fast punkt

Arkimedes lär ha sagt sedan han studerat hävstångens fysik: "Ge mig en fast punkt och jag skall flytta jorden." Något motsvarande gäller också för filosofiska system. De behöver en absolut sanning eller princip på vilken sedan det övriga systemet byggs upp. För humanismens del handlar det om människans egenskaper.

Det humanistiska systemets fasta punkt är människans förnuft. Människan anses inte bara ha förnuft, utan hon är förnuftig. Eftersom godhet är mera förnuftig än ondska, så antar man, att människan kommer att välja det goda och riktiga, om man bara informerar henne. Därför anses människan i princip också vara god.

Men var kommer då allt ont ifrån? Jo, det kommer sig bland annat av att samhället är ont och tvingar dem som vill det goda till onda handlingar. Modern humanism talar därför ofta om att människan kan göra destruktiva gärningar som vuxen, därför att hon hade en ogynnsam barndom. Och detta är säkert sant. Men hur ofta blir inte detta en ursäkt som hindrar människan att se viktigare delar av sanningen om sitt liv? En halv sanning blir så lätt en halv lögn.

Marxistisk humanism talar ibland om "borgarna" som en ondsint avart av den eljest goda människan. Det är då också dessa som skall likvideras i den stora revolutionen, eftersom de inte hör till "folket". På första maj sjunger man gärna att "sista striden det är". Vilken sista strid? Jo, mot kapitalismen, den som är det onda. Varför blir man då aldrig färdig med den striden ens i Sovjet? Därför att problemet varken sitter i en viss samhällsklass eller ett visst samhällssystem. Det är vi som är problemet, vi allihop. Vi är inte så förnuftiga som vi gärna vill tro.

Naturligtvis är kapitalismen ett ont system. Men marxismen har lika mycket blod på sitt skuldkonto. Båda är ju filosofier inom denna världens ram. Det onda sitter i oss och inte bara i systemen.

Människan drivs inte av förnuftet

Människans förnuft är en underbar del av Guds skapelse. Men det kan inte ersätta Gud, och det kan inte göra människan till en gud. Ty människan har en märkvärdig förmåga att handla oförnuftigt, även sedan hon blivit informerad.

Ludvig XV, som var far till den kung som halshöggs under franska revolutionen, förutsåg vad som skulle komma att ske. Han formulerade sin insikt med de berömda orden: "Efter oss, syndafloden." *Men den insikten räckte inte. Varken han eller adeln kunde ändra sin livsstil.* Och det kan ju inte vi heller, trots att vi med miljöproblemen hängande över oss kunde ha skäl att säga som Ludvig XV många gånger om.

Ju mer socialstyrelsen och RFSU informerar om vikten av att man använder kondom vid samlag med okända, desto mer växer efterfrågan på kondomfria samlag bland de prostituerade kunder. Har människan verkligen blivit så myndig, att hon inte behöver säga som Paulus att "det goda som jag vill, det gör jag inte"?

Humanismen läser Bibeln

Humanismen bar ganska snart frukt på bibelläsandets område. 1835 räknas med visst fog som den liberala teologins födelseår. Tysken David Friedrich Strauss utgav då en avhandling, där han beskrev Jesu underverk som propagandalögner. Varför? Hans förnuft kunde inte acceptera existensen av underverk. Han trodde inte på dem. De verkade oförnuftiga för honom.

Sedan dess har många teologer ägnat mer kraft åt att tala om vad de inte kan tro på än att försöka förstå vad texterna betyder, så att vi andra kan tro. Humanismen har här undergrävt hela grunden för den kristna tron, inte bara utanför församlingen utan vad värre är: mitt inne i församlingen. En våldsam sekularisering har blivit följden.

I detta läge vill jag påminna om vad vi såg i kapitel 4 och 5 i denna bok. Skriften blir inte tydlig och begriplig förrän våra hjärtan omvänt sig på djupet. *Förnuftet är bra, men det kan bara se det som det vill se.* Vill vi inte se den Gud som gör anspråk på att få vara Gud, så klarar inte förnuftet av att se honom på egen hand, varken i Bibeln eller någon annanstans. Den omvända människans förnuft är ett underbart hjälpmedel när det gäller att förstå Ordet. Men det leder bara vilse, om det inte är underordnat Gud. Det kan inte vikariera för honom. Det hittar honom inte, ty han fördöljer sig.

Laglöshet

Förnuftet är inte den fasta grund som allt det andra kan byggas på. Människan har förnuft, det är sant. Men hon är dessvärre inte alltid förnuftig. Det är detta som kallas synd. Problemet är att förnuftet inte är högsta instans i människans liv, utan begäret. Vi har en otrolig förmåga att hitta goda skäl för det vi önskar oss. I oss själva är vi alla som alkoholisten. Regnar det, så dricker han för att trösta sig. Är vädret vackert, så måste man ju fira det med en sup. Visst använder vi alla förnuftet på samma sätt!

När människan upphöjer sitt förnuft till en sorts högsta auktoritet, hamnar hon i det Bibeln kallar laglöshet. En av lagens uppgifter är nämligen att överbevisa människan om Guds auktoritet. Han vill visa oss, att det finns en absolut sanning som är höjd över vad den enskilda människan för ögonblicket betraktar som förnuftigt.

Människan önskar se på sig själv som förnuftig. Kan hon det, så kan hon också förkasta Guds auktoritet. Gud ger lagen för att bevisa för människan att hon inte är förnuftig. Lagen har gjort sitt, när hon säger: "Jag kan inte fatta att jag handlar, som jag gör" (Rom 8:15). Då har hennes tro på sig själv lidit skeppsbrott, och hon kan börja leva av tro på Gud i stället.

Humanismens förnuftsdyrkan är en del av den laglöshetens hemlighet som kan bana väg för Antikrist. När man ser hur mycket av Bibelns budskap som berövats oss av humanistisk förkunnelse, kan man med bävan undra hur hög beredskap vi har inför tidens slutskede.

Kap 13

Tolerans och rättigheter

Två andra hörnstenar i humanismen är toleransen och de mänskliga rättigheterna. Låt oss se på dem helt kort, för att ännu mer förstå skillnaden mellan humanism och kristendom, så att vi inte blandar ihop dem.

Tolerans

Kristendomens väsen är kärlek. Den har inte människan i sig själv, men hon kan fyllas av den när hon är "i Kristus", det vill säga påverkas av honom i gemenskapen med honom. När en kristen inte längre lever i denna påverkan, blir hon lagisk och fariseisk. Hon blir dömande och hycklande, ty sanningen finns kvar, men kärleken är borta. Den humanistiska toleransen är ett försök att utrusta människan med något som ser ut som kärlek, fastän hon inte har kontakt med honom som är kärleken. I princip går den ut på att man också tar bort sanningen för att få balans i systemet.

Om människan vore så förnuftig och god som humanismen utgår ifrån, så skulle toleransen vara lätt att genomföra. Men hur skall man hantera det ondas problem, om man alltid skall vara tolerant? I praktiken går det inte utan att man förnekar att människan är ond. Därför förkunnar man tolerans, men måste ändå praktisera fördömelse.

Säg till en tolerant humanist, att Gud inte accepterar homosexualitet, så får du se hur mycket det blir kvar av hans tolerans. Humanisten är lika lagisk som den fariseiska människan, det är bara det att han har lite andra bud att gå efter. Godhet utan Kristus blir så lätt lagisk, vad den sedan än må kalla sig: kristendom, humanism eller ingenting. Och som vanligt hänger lagiskheten ihop med hyckleriet.

Gud är villig att hjälpa en människa som lever fel. Men då måste människan samtycka till att det som är fel är fel. I det läget är toleransen bara i vägen. Den bygger ju egentligen på att det inte finns något som kan sägas vara varken rätt eller fel. I detta faktum finner vi mycket tydligt att humanismen är en del av laglöshetens hemlighet.

När Jesus mötte kvinnan i Sykar (Joh 4), så undvek han inte att tala om det som var fel i hennes liv. Han gjorde det med stor takt. Han visade henne mycket kärlek innan han ledde samtalet dit. Och märkligt nog var det just när han "sagt henne allt vad hon hade gjort" - kärleksfullt men inte tolerant - som hennes liv förvandlades till glädje. Alla i staden hade säkert sagt vad hon hade gjort. Det hade inte löst henne, för det blev inte sagt i kärlek. Jesu alternativ var inte tolerans utan nåd.

Rättigheter

Den tolerante humanisten måste bekämpa ondskan i den tillvaro som skapas av människor som han anser vara både förnuftiga och goda. Hur skall detta gå till när det inte räcker att informera förtryckaren om att han förtrycker? Jo, man inför ett begrepp som kallas "mänskliga rättigheter".

Bakom detta uttryck ligger tanken, att varje människa har rätt till ett visst minimum av frihet, social trygghet, mat och husrum etc. Många organisationer och kyrkor kämpar för mänskliga rättigheter, inte minst för folk som bor i diktaturstater. Vapnet i kampen är krav under hot om fördömelse.

Många anser att detta om något är kristendom. När man säger det, tänker man ofta på profeternas sociala patos. Men humanism är inte kristendom. Det är en sekulariserad ersättning för kristendomen. Den blev en nödvändighet, när Guds absoluta sanning inte längre erkändes. Profeterna talade aldrig om mänskliga rättigheter. De sade: "Så säger Herren..." Och de talade bara när Herren ville att de skulle tala. Och det ville inte alltid Herren.

Herren grät över Jerusalem, men han avvände inte katastrofen. Tvärtom, han förbannade fikonsträdet för att den skulle komma. Han hade gjort allt han kunde utan att tvinga. Men Babels andliga välde hade vunnit insteg i Israel, så att man dödade Jesus för att han inte ville vara en kung på Babels vis. Följden blev, att folket spreds ut över jorden och miste sitt språk. Gud håller nu på att återsamla judarna, och sitt språk har de fått tillbaka. Vilket tecken på att det är Guds verk!

Rättigheter och krav

Den som har rättigheter kan kräva att få sin rätt. Annars får man vänta tills man får den ändå. Mänskliga rättigheter är en form av godhet som man kan kräva. I Bibeln kallas godheten för nåd, och det mest typiska för all nåd är att den inte kan krävas. Nåd får man fast man inte hade rätt till något. Den är ett uttryck för givarens godhet och inte för mottagarens rättighet.

I förstone verkar det vara mycket bättre med rättigheter än med nåd. Om det goda är min rättighet, så behöver jag ju inte vara orolig att jag inte skall få det. Jag kan också mena att jag inte riskerar någon förnedring. Jag behöver aldrig stå med hatten i hand och tigga om det goda.

Det skall i ärlighetens namn sägas, att det fick man ofta göra när kyrkan hade en stark ställning i Sverige före de sociala reformernas tid. Kyrkans maktmissbruk ledde både till att kyrkan splittrades och att humanismen tog över efter det vanliga, babyloniska mönstret. När de sociala reformerna genomfördes kunde man höra röster som sade att socialvård är en rättighet som man inte skall behöva tacka för. Man kan förstå vad som menades.

Kärlek och ekonomi

Rättighetstänkandet firade stora triumfer på ett viktigt samhällsområde, nämligen det fackliga. Först när arbetarna organiserade sig och under strejkhott tilltvång sig ordentliga löner, kom det ekonomiska uppsvinget i gång i Sverige. Låt mig ta en liknelse.

Tänk dig ett land med en överklass av ett fåtal stormrika och sedan bara ett fattigt proletariat. I ett sådant land kan industrialiseringen inte komma i gång, för de enda som kan köpa är de stenrika, och de har trots sin rikedom ganska begränsade behov. Man kan inte äta sig mer än mätt, och man kan inte se på mer än en TV i taget.

Men så uppstår det fackförbund och en omfördelning sker, om än långsamt och ofullständigt. Följden blir att många nya människor kan och vill köpa. Industrier kan därför byggas, och nya arbeten tillkommer. Det allmänna väståndet ökar. Nyckeln till processen låg i rättighetstänkandet och kraven. Detta blir en humanismens ekonomiska triumf.

Men det svärdet är mycket tveeggat. Ty pengar kan man få genom att kräva. Men om du kräver kärlek och gemenskap, så är inget säkrare i världen än att du blir ensam. Kärlek måste få komma som nåd, en oförtjänt, frivillig gåva. Annars blir det inte kärlek. Därför har tänkandet i mänskliga rättigheter gjort oss rika genom att vi lärde oss att kräva. Men av samma skäl blev vi ensamma och trötta på att leva.

Dessutom upptäcker man snart att ekonomin och de mänskliga rättigheterna kan bli fiender med varandra. När vi inte tycker oss ha råd att föda barn, så förklarar vi att före tjugonde fosterveckan är man ingen människa utan en cellklump. Sådana har inga mänskliga rättigheter. Hur länge kommer senildementa människor att betraktas som människor?

Rättighet och besvikelse

Den som har rättigheter kan kräva. Men om han ändå inte får det han önskar, så hamnar han i besvikelse. Den som inte har några rättigheter och har accepterat det, blir ju lustigt nog inte lika lätt besviken.

Det kan tyckas vara ett hårt pris för att aldrig bli besviken. Men låt oss göra ett experiment. Vi börjar med insikten att vi inte vet på vilken minsta nivå de "verkliga" mänskliga rättigheterna bör ligga. Går gränsen vid moped eller vid Mercedes? Vi vill givetvis vara så goda som möjligt. Därför sätter vi gränsen högt. Sätter vi den vid Rolls-Royce, så kan de flesta människor faktiskt bli så besvikna av vårt evangelium att de inte orkar cykla på den cykel de har.

En livsstil som låter människan förstå, att kärlek och gemenskap är en mänsklig rättighet, får lätt ödesdigra följder. Ty om jag kräver gemenskap, så blir jag svår att leva med och därmed ensam. (Man kan även bli ensam av andra skäl.) Och då har jag inte fått det jag hade rätt till. Då kräver jag ännu mer och blir ännu svårare att leva med. Jag blir med tiden alltmer ensam. Inte för att det saknades människor som kunde tänka sig att leva med mig. Skälet är att jag kräver min rätt av människorna omkring mig i stället för att ta emot dem som nåd. Slutet blir att man fastnar i ensamhet, avund, bitterhet och självömkan.

Man kanske menar att man inte bara hade rätt till en viss gemenskap här och nu. Man kanske också hade rätt till en viss barndom. Fick man inte den, så kanske själva besvikelsen binder en så mycket hårdare just för att man ansåg sig ha rätt.

Lägg nu märke till ordet "rätt". Det är klart att en harmonisk barndom är en bättre start i livet än en problemfylld. Men om två personer har haft samma svåra start i livet, blir den mest bunden som tyckte sig ha rätt till en annan barndom. Han ser bara det som saknades. Den andre kan också urskilja ljusglimtar i eländet och ta vara på dem.

Hörnstenarna

Förnuftsdyrkan, toleransen och kravtänkandet utgör de stora grunderna för humanismen. De gör tillsammans människan till sin egen auktoritet. Hon kräver i stället för att underordna sig Gud. Hon dyrkar sitt förnuft, som visserligen är bra, men inte klarar att ersätta Gud. Toleransen gör att hon har upphävt frågan om rätt och fel i sitt eget liv.

Kravmentaliteten gör att hon ändå kräver sin "rätt". *Så på ett sätt blir hon utan rättsmedvetande och på ett annat sätt mycket rättsmedveten. Hon kan först kräva sina rättigheter, och när omgivningen tröttnar, så kan hon kräva tolerans eller kärlek.*

Det är inte säkert att detta är den laglöshet som för fram Antikrist. Men det är en del av den laglöshetens hemlighet som föregår honom. Och nog förstår vi vad Jesus menar, när han säger:

"Genom att laglösheten tar överhand, kommer kärleken hos de flesta att kallna." (Matt. 24:12)

Är det inte alarmerande att vår kristna förkunnelse blivit så genomsyrad av denna filosofi? Naturligtvis är det med kyrkan som det en gång var med Israel. Man sökte makten och missbrukade den, tills man hamnade i en babylonisk fångenskap. Kom inte och säg att inte tiden är rund!

Kap 14

Guds godhet

Paulus talar om avfallet som måste ske, men nämner inte ett ord om vilket avfall och varför. Han menar nämligen, att detta redan beskrivits i Gamla testamentet, ty Daniel fick höra följande:

"Och härar, utsända av honom, skall komma och orena helgedomens fäste och avskaffa det dagliga offret och ställa upp förödelsens styggelse. Och dem som har kränkt förbundet skall han med hala ord locka till helt avfall, men de av folket, som känner sin Gud, skall stå fasta och hålla ut." (Dan 11:31-33)

När slutprocessen kommer i gång skall det finnas många i Guds folk som tagit in så mycket av laglöshetens hemlighet i sin teologi, att de inte längre känner Gud. Han fördöljer sig ju för de världsligt visa och kloka. I Guds ögon har de redan kränkt förbundet med honom. När Lammet öppnar bokrullen med sigillerna, startar Gud en rad processer som kommer att föra dessa människor rakt i armarna på Antikrist. Denne kommer ju att stå där som den, som med under och tecken skall frälsa människorna från de kriser och katastrofer som Gud utlöser.

Beredskapen inför slutskedet består i att känna Gud. Det är tveksamt om vi gör det i Västerlandet i dag. Bland annat handlar det om att förstå Guds godhet. Om Gud skall vara god - och det säger han ju att han är - så vill vi ju gärna få honom att passa in i våra uppfattningar om godhet. Var har vi fått dem ifrån? Är det säkert att de är korrekta? Jesus säger:

"Om nu ni som är onda förstår att ge era barn goda gåvor..." (Luk 11:13)

I sig själv är människan ond. Hon kan ändå ibland förstå att göra gott, men det är som ett märkligt undantag i Guds ögon. Hon är inte främmande för godhet, men i sig själv är hon ändå ond. Hon har förnuft, men är inte förnuftig. Hon kan se, men är ändå blind.

Om du därför tänker dig en varelse som i princip är ond, fastän han själv menar sig vara god - vad kan då han på egen hand förstå om den som verkligen är god? När människan skall försöka tänka ut vad godhet är, så blir det i regel något som liknar humanismen. Så blev det för de antika grekiska filosoferna, så har det blivit i modern tid. Det är ju bland annat därför som man inte rätt kan förstå Bibelns budskap förrän man omvänt sig på djupet.

Antikrists ande

Låt oss läsa mer om laglöshetens hemlighet som också kallas Antikrists ande:

"Guds Ande kan ni känna igen på detta: Varje ande som bekänner att Jesus är Kristus, vilken kommit som människa av kött och blod, den är från Gud, och varje ande som inte kommer med den bebyggelsen om Jesus är inte från Gud. Den anden kommer från Antikrist, om vilken ni hört att han skall komma och som redan nu finns i världen." (1 Joh 4:2-3)

Laglöshetens hemlighet, trolöshetens ande, skökan från Babylon kallas också Antikrists ande. Den förnekar att Jesus är Kristus i sant mänsklig gestalt. Varför är just detta så viktigt? Är inte alla frågorna kring jungfrufödelse och inkarnation tråkig och onödig teologi? Nej, inte alls.

Poängen är nämligen att Jesus frälste oss genom att lida till köttet. Vi vill gärna göra om frälsningen till en rent andlig affär för att själva slippa lida till köttet. Vi önskar få göra Jesus till ett moraliskt föredöme eller en "upphöjd vishetsmästare". Och det är han förvisso. Men det var inte det som frälste oss. Det var hans lidande.

Inbitna humanister brukar fråga: "Hur kan ni tro på en god Gud som måste tortera ihjäl sin egen son för att komma på så pass gott humör att han kan förlåta människorna?" Ja, detta är naturligtvis ett bra sätt att uttrycka korsens anstötighet. Ställer man frågan på det viset ter sig Gud ond och brutal. Bibeln säger, att "så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son." Ser man det så, blir Gud i stället gränsöst god.

Den förnuftsdyrkande människan, som inte vill ha någon Gud över sig, väljer naturligtvis det första synsättet utan att någonsin tvivla på sin egen förmåga att fatta vad verklig godhet är. Det är kanske först när man fått se frukterna av ett upproriskt liv som man kan förstå att "i mitt kött bor det inte något gott". Och då kanske man får böja sig för det andra synsättet, helt enkelt därför att man erkänner sin blindhet.

Stöttestenen är, att Gud inte alltid ser lidandet som något obetingat ont på samma sätt som vi. Han använder sig av lidandet i denna tiden för att nå sina goda mål. När humanismen får hand om våra gudsbilder, så blir Gud så oändligt snäll och menlös. Eller också blir han så oerhört tjänstvillig. I vilket fall blir alltid hans högsta önskan att här och nu skona oss från allt lidande. Om inte det är hans främsta mål, så vill vi ogärna se honom som god.

Guds prioritering

Kristendomen - och judendomen - handlar inte främst om frihet från lidande utan om rättfärdighet. Guds godhet yttrar sig i att han inte skyr något lidande för egen del när han vill göra oss rättfärdiga. Sedan är det en annan sak att där rättfärdigheten vinner mark, där uppkommer en rad "biverkningar". Människor förlåter varandra, slutar dricka sprit, tar hand om naturen. Kort sagt: vi börjar leva med skapelsen och inte mot den.

I det lidande som Kristus utstod för att göra oss rättfärdiga har han burit konsekvensen av all vår orättfärdighet - konflikter, ensamhet, sjukdom, miljöproblem. Ändå ser vi klart både i Gamla och Nya testamentet att Gud inte accepterar att vi sträcker oss efter rättfärdighetens frukter utan att än mer fråga efter rättfärdigheten själv. Därför är kristendomen ingen fredsrörelse och ingen helanderörelse. Dess mål är omvändelse från synd till rättfärdighet.

Gud vill inte fred, helande eller miljö till varje pris. Han vill rättfärdighet till varje pris. Gud vill

på ett vis alltsammans, men han kan göra en prioritering i detta att han kan ta freden, hälsan eller miljön ifrån ett folk som låter synden blomma. Helandet eller miljön är ingen belöning för goda gärningar. Allt är en gåva. Men Gud önskar att vi skall längta mer efter hans rike och hans rättfärdighet än efter "allt detta andra" som hedningarna söker efter (Matt 6:25-34).

Församlingens främsta uppdrag är att göra alla folk till lärjungar. I det arbetet har Gud sagt att han vill visa sin godhet genom att hela de sjuka och ställa skadade relationer till rätta. Han önskar också att få förbarma sig över naturen. Läs bara hur han lovar att Israels land skall blomstra när folket återvänder (Hes 36:24-48). Men han sticker inte under stol med att han själv lät landet bli skövlad, därför att han inte accepterade folkets synd.

Antikrists prioritering

I början av kapitel 11 såg vi en lista på några egenskaper, som skökan står för. Där fanns bland annat punkten "trygghet utan rättfärdighet". Det var den tryggheten som Israel önskade, när man begärde att få en kung. Gud såg detta som ett uppror. Han vill lag och ordning men inte på det sättet. Han hade lovat folket fred om det höll sig till honom och lyssnade till hans röst. Folket begärde i praktiken att få fred och ordning utan att behöva lyssna till honom.

Detta kommer antagligen att vara typiskt för Antikrist. Hans prioritering tycks nämligen vara fred, miljö och helande till varje pris. *I själva verket kommer han förmodligen att utge just denna strävan för att vara verklig rättfärdighet, så att de som kämpar för helande eller fred utmålas som de i sann mening rättfärdiga.* Måste inte godhet främst yttra sig i frihet från lidande?

Låt mig stryka under att jag inte avser att ställa några bröder eller systrar vid skampålen och säga att deras engagemang för fred och miljö skulle vara antikristligt. Jag vill i stället ta min egen kallelse att öva självvård för att hjälpa psykiskt lidande människor som ett exempel.

Med stigande oro har jag sett att många som praktiserar "inre helande" börjar att blanda in såväl ockulta som psykologiska tankar och tekniker i sin självvård för att nå bättre resultat. Ändamålet har börjat helga medlen. När evangeliets kraft till frälsning inte räcker, börjar man gå över ån efter vatten. Det har slagit mig att själva termen "inre helande" inte finns i Bibeln och uttrycket har heller ingen motsvarighet. Däremot finns ordet "helgelse".

Detta är en iakttagelse som manar till djup eftertanke. Helgelsen är en förvandling som sker i Guds kraft, fastän vi ofta gjort den till egna, svettiga prestationer. Och om helgelsen är ett mirakel, så består den främst i en växande rättfärdighet på det praktiska planet. Frihet från lidande får man ofta på köpet. Men varje självvårdare frestas i stället att ägna lidandet så mycket tid att rättfärdigheten kommer i andra hand.

Somliga människor önskar sig en snabb andeutdrivning för att bli av med sin ångest men de värjer sig för "närgångna" frågor om sitt liv. Antikrist kommer troligen att bjuda på den önskade hjälpen. Vi får se upp, så att vi inte utan att mena eller märka det halkar in i hans fälla på ett bananskal. För ibland hör vi förkunnelse om att hälsan tillhör våra "rättigheter i Kristus" och sådana rättigheter kan vi "ta ut i tro". Helandet har då blivit frikopplat från livet i övrigt. Det är naturligt att vi söker hjälp för vår ångest, men egentligen är det Herren själv vi söker och inte bara den ena eller andra smärtfriheten.

Detta betyder inte att det alltid beror på synd när människor inte blir fria från sina lidanden. Det jag vill ha sagt är bara detta att alla som verkar för helande måste ha rättfärdigheten som sitt allra viktigaste mål, eftersom man inte sällan frestas att vända på prioriteringen.

Församlingen och freden

Vi kommer så till frågan om det finns en kristen fredsörelse. Javisst gör det! Men vad är det som skiljer den från dem som finns i världen? Den verkar för människors omvändelse till Gud genom att man använder miljö- och krigshot för att beskriva syndens natur. Därför blir den en speciell form av evangelisation. Det är Kristus som står i centrum. Både djurs och människors existens är hotad men det är inte dessa som står i centrum. "Mot dig allena har jag syndat och gjort vad ont är i dina ögon.." (Ps 51:6)

Krigshot och miljöproblem kan vara larmsignaler som får driva oss till att ännu ivrigare predika omvändelse till Kristus. Och de har sin givna plats i vår väckelsepredikan. Men något behov av en kristen fredsörelse, som inte främst verkar för syndaånger och omvändelse, kan jag inte se. Det finns inga exempel i Bibeln på att Gud kallat sitt folk till att demonstrera för freden eller dansa för freden. Allt är tillåtet, för vi står inte under lagen. Men jag har svårt att se att det skulle höra till missionsbefallningens uppdrag.

Jag har varit med om gudstjänster, där man i stort sett bara talade om politik, fredsarbete och miljöproblem. Jesus fanns bara med i bakgrunden som uppdragsgivare. Miljöförstöringen var inte uttryck för Guds vrede (jfr vredesskålarna) utan för hans oförmåga. Någonstans finns en osynlig gräns, som jag befärrar, att man i sådana fall har gått över. *Ty miljöproblemen förutsattes bara kräva vårt engagemang men inte vår omvändelse, och det finner jag oroande.*

Gud avskyr krig. David fick inte bygga templet, för han hade krigat för mycket. Salomo, vars namn betyder fred, fick bygga det i stället. Men Guds paroll är inte fred till varje pris, för då skulle vi ha fred, eftersom Gud är allsmäktig.

Den som griper till svärd...

När Babels värde blir alltför starkt, förbehåller sig Gud rätten att låta kriget komma. Den ena babelsmakten tuktar då den andra. Den som griper till svärd skall förgöras genom svärd. Det står inte att han skall dö i hjärtinfarkt.

Detta betyder inte, att vi någonsin skulle ha till uppgift att uppmana till krig. Det sköter Gud utan vår medverkan. Vi sörjer alltid över krig och lidande i alla deras former. Vi skall bara vara medvetna om att humanismen får oss att bekämpa krig, medan kristendomen får oss att bekämpa synden. Ofta är det samma kamp - men inte alltid.

Israels krig

När kyrkan avföll från sin Herre blev det religionskrig. Så blir det vem som än sträcker sig efter skökans frestelser. Lyssna gärna till hur Herren säger genom Jeremia, när han beslutat om Jerusalems undergång:

"Därför säger Herren Sebaot så: Eftersom ni inte ville höra mina ord, därför skall jag sända

bud och hämta alla nordens folkstammar, säger Herren, och skall sända bud till min tjänare Nebukadressar, kungen i Babel. Och jag skall låta dem komma över detta land och dess inbyggare, likaså över alla folken här runt omkring. och dem skall jag tillspilloge, och jag skall göra dem till ett föremål för häpnad och hån, och låta deras land bli ödemarker för evig tid." (Jer 25:8-9)

Den gången var det Guds egendomsfolk som avfallit. Det gjorde ingen skillnad. Nebukadressar var för tillfället den värste erövraren och hedningen som gick att leta upp. Gud kallar honom "min tjänare". Vem skulle föra bort det avfälliga egendomsfolket om inte kungen i Babel? Gud ville inte kriget, men han lät det komma för syndens skull. Han gav militär seger åt Nebukadressar annars skulle inte Jerusalem ha fallit.

I modern tid har vi under staten Israels 40-åriga historia bevittnat flera militära mirakler i klass med Gideons seger över midjaniterna (Dom 7). Arabstaterna har flera gånger varit oerhört överlägsna i fråga om soldater och materiel. De har varit fast beslutna att köra judarna ut i Medelhavet. Ändå har de lidit nederlag. Många kristna värjer sig för tanken, att Gud skulle haft något med dessa mirakler att skaffa. De menar att han aldrig gör militära mirakler. Men i så fall får vi stryka så omfattande delar av Bibeln att det kan bli svårt att veta varför man just skulle ta resten på allvar.

Godhet och allmakt

När den gamla frågan om Guds godhet och allmakt kommer på tal reagerar vi kristna i regel så att vi reducerar Guds allmakt för att kunna behålla tron på hans godhet. För att sedan fullborda verket, stryker vi de texter i Bibeln som inte stämmer med vår förminskade gudsbild. Till sist blir Gud nästan mekaniskt begriplig i sin vanmakt och välmening.

När vi löst problemet genom att säga, att Gud visserligen är god, men han är inte så mäktig som han säger, så infinner sig en rad svåra konsekvenser. Den första är att allt sedan hänger på oss om inte världshistorien skall tippa över ända. (Det är ju så Adam vill ha det - betyda mycket, nästan allt). Den andra är att vi mår dåligt. För när vi inte klarar upp varken fred, miljö eller helande, så grips vi av fruktan och vanmakt.

Är det inte bättre att se att krigen och miljöproblemen inte är uttryck för Guds oförmåga utan för hans allmakt? Vi kan inte ta emot detta utan att först ha sagt oss att vi kanske inte ens förstår vad godhet är. Men när vi erkänner det, blir vi trygga. (En grundligare genomgång av frågan med Guds godhet och allmakt finns i del 1 av denna bok.)

Det är väl konstigt att vi aldrig betvivlar vår kompetens när det gäller att bedöma, hur Gud skall se ut för att kunna räknas som god. Det är ju ändå vi som har startat alla krig. Det är för våra avgaser som hela naturen håller på att dö. När man dessutom ser hur naturens sönderfall omtalas långt i förväg i Bibeln och hur urgamla profetior om Israel går i uppfyllelse - är det inte egendomligt att vi fortfarande menar oss kunna stryka texter efter eget godtycke?

Inte bara att slippa undan

Godhet är för Gud inte främst frånvaro av lidande utan frånvaro av synd. Den är rättfärdighet till varje pris, inte lycka eller hälsa till varje pris. Detta har han inte bestämt för andras räkning, medan han själv lever på bekvämt avstånd under egna villkor. I Kristus har han

upplevt mer av detta än någon av oss andra.

Frälsning är inte främst att slippa undan. Israels folk sökte tysta ner Mose i Egypten för att slippa förföljelse. Sedan slapp de ut ur Egypten, men hamnade i öknen. Den ville man slippa och byggde en guldkalv. Gud sade till folket att gå in i löfteslandet, men där fanns amoréerna och dem ville man slippa. Då blev det öknen ett tag till. När man äntligen gick in i landet, erövrade man inte allt som Gud förelagt. Man ville slippa och slöt förbund med de folk som var kvar.

Respekt för Ordet

Guds godhet och allmakt är redan var för sig svåra att förstå. Vårt förstånd räcker inte till. Och kombinationen är ännu svårare! Men om vi alls skall tro på Gud - kan vi då inte ta honom sådan han säger sig vara? Varför måste vi måla om honom, så att han skall passa våra humanistiska tankar som vi vet är både begränsade och onda.

Vi kunde kanske acceptera alla välmenta försök att på fri hand måla lättfattligt ljusa gudsbilder, om det inte vore så att dessa sänker församlingens beredskap inför slutskedet. Det är de som känner Gud som kan se skillnad på Kristus och Antikrist.

Del 4

Guds rike

Kap 15

Andens enhet

Före sitt lidande ber Jesus för sina lärjungar i alla tider:

"Men det är inte bara för dem jag ber, utan också för dem som genom deras ord kommer till tro på mig. Jag ber att de alla skall vara ett, såsom du Fader är i mig och jag i dig, och att de skall vara i oss, för att världen skall tro, att du har sänt mig. Och den härlighet som du har givit mig har jag givit dem, för att de skall vara ett liksom vi är ett, jag i dem och du i mig, så att de fullkomnas och blir ett, för att världen skall förstå att du har sänt mig och att du har älskat dem liksom du har älskat mig." (Joh 17:20-23)

De elva lärjungar som var kvar när Judas hade gått, var en väl sammansvetsad skara. Efter Jesu uppståndelse hör vi inte talas om någon rivalitet emellan dem. Ändå ber Jesus att Fadern skall göra dem till ett. Efter vårt mått var de ett, och ändå var de det inte. Det är förstås Andens utgjutelse han ber om - den inbördes kärlek som skall få vara ett tecken för omvärlden.

Blev det bönesvar?

För oss som kan se tillbaka på nästan tvåtusen år av kyrkohistoria, kan denna förbön nästan kännas lite vemodig. Visst utgöts Anden och lärjungarna fick uppleva en ny dimension av enhet. Men sedan gick det ju snett. Splittringen i samfund, grupper och "gemenskaper" blir ju bara värre och värre. Man skulle nästan vilja säga till Jesus: "Jaså, du får inte alltid bönesvar du heller." Men så är det inte. Jesus visste mycket väl vad som skulle komma att ske - det var därför han bad som han gjorde. Ty om sin återkomst säger Jesus:

"Men skall Människosonen finna tro på jorden när han kommer?" (Luk 18:8)

Dessutom heter det, att han ständigt ber för oss nu också (Rom 8:34, 1 Joh 2:1-2). Vad ber han om? Säkert ber han om vår enhet. Varför skulle han som talade så mycket om uthållig bön ha bytt böneämne? Kommer han att få det han ber om? Ja, men kanske inte förrän omedelbart före tidens slut.

Flera skäl talar för detta. Det ena är att det tidigt uppstod en splittring mellan judar och kristna. I Rom 9-11 tar Paulus upp frågan om hur denna splittring har kunnat uppstå. Han får veta, att judarna skall omvända sig till Kristus sist av alla. Och eftersom de är det utkorade folket, kommer deras upptagande i Kristi kropp att innebära liv för de döda. Här ser vi tydligt hur Guds enhetsverk hänger ihop med hans härlighet.

Ett andra skäl till att Jesu bön - som faktiskt gäller jordiska förhållanden - kanske inte blir besvarad förrän under slutskedet - ligger i Jesu ord, att världen då skall förstå, att han var sänd av Fadern. Med "världen" menas ju de människor som vänt sig bort från Gud. Sådana människor säger ofta i dag att "man kan ingenting veta om Gud". I Jesu egen samtid kunde inte alla se att han var sänd av Fadern. Men tydligen skall den dagen komma då det blir möjligt.

I dag verkar det inte så särskilt sannolikt att denna utveckling skall komma att ske. Men det kanske just är den stora poängen. Om vi alla varit så där lagom eniga hela tiden, kanske ingen skulle lyfta på ögonbrynen ens om vi verkligen blev ett med varandra. Men om de kristna plötsligt nu blev ett, så skulle alla tvingas att betrakta det som ett förunderligt mirakel. Skall det bli Andens enhet och inte köttets, så kanske splittringen måste få bli så djup att ingen mänsklig enhetsrörelse kan överbrygga klyftorna.

Enhetens villkor

Vi drar oss nu till minnes att det Nimrod startade var en rörelse som syftade till enhet. All enhet faller alltså inte Gud i smaken. Folkskaran som ropade: "Korsfäst, korsfäst", var enig, om vi nu skall stanna för det exemplet. Därför gäller det för oss att kunna urskilja vilken typ av enhet det är som kommer från Gud. Hur fungerar den? Vad är det som gör oss eniga?

Babels enhet bygger på att en person har makt och dessutom blir dyrkad. Vi såg den enheten under Hitler. Vi kommer ännu mer att få se den under Antikrist. Enheten uppkommer genom att människor slutar tänka själva och i fruktan och människodyrkan böjer sig för ledaren.

I Efesierbrevets fjärde kapitel tar Paulus upp frågorna kring Andens enhet. Vi läser i vers 11 - 16:

"Det var han som gav oss gåvor: somliga till apostlar, somliga till profeter, andra till evangelister, andra till herdar och lärare. Så satte han de heliga i stånd att utföra sin tjänst: att bygga upp Kristi kropp, ända tills vi alla når fram till enheten i tron och i kunskapen om Guds Son, så att vi tillsammans utgör en fullvuxen människa, så mogen att den kan ta emot Kristi fullhet. Så skulle vi inte längre vara hjälplösa barn, inte vräkas hit och dit av vågorna, inte driva omkring för varje vindkast i läran, när människor fuskar med sanningen och vill lura oss att tro på villfarelsens konstgrepp. Tvärtom skulle vi hålla oss till sanningen och i kärlek växa till så att vi i allt blir lika honom som är huvudet: Kristus. Genom honom binds hela kroppen samman och får sin styrka med hjälp av alla sina leder, genom den kraft som finns i varje särskild del. Så får kroppen genom honom sin tillväxt och byggs upp i kärlek."

Vi ser här, att Andens enhet i princip är raka motsatsen till Babels. Den bygger nämligen på mognad, och med detta ord menas framför allt den självständighet som betyder att man kan pröva vad som är sant och rätt. Om alla blir i stånd att urskilja sanningen, så kan de förväntas bli eniga i kunskapen om Gud Son. Enheten bygger då inte på att man slutar att tänka och själlöst sväljer ett budskap. I stället börjar enheten med en mognad till självständigt tänkande.

Babels enhet är fruktan och tvång, medan Andens enhet är frivillighet, mognad och kärlek till

sanningen. Och den kärleken har alltid sitt pris. Den trivs aldrig under samma hatt som kärleken till makt. Om Babels enhet bygger på makt, så bygger Andens på den maktlösa kärleken. Men det måste också sägas, att i Babel är det osjälvständigheten som ger enhet, medan ledarna i Guds rike strävar efter att hjälpa människor till självständighet.

Vad hotar Andens enhet?

Skillnaden mellan de två slagen av enhet är främst en fråga om makt. Andens enhet, som bygger på kärlek, är mycket sårbar om det dyker upp någon som önskar makt inom den krets som skall vara enig. Att det finns makt utanför den kretsen behöver inte på samma sätt vara till skada för enheten. Tvärtom ökar den ofta det inbördes beroendet.

Denna insikt behöver vi för att förstå, hur Fadern kan komma att besvara Sonens förbön om enhet. Ty den enheten kan inte komma till stånd, om det finns makt kvar i församlingen. Denna kommer därför i sin helhet att leva i maktlöshet. I Bibelns sista bok talas det inte om några praktfulla katedraler eller bibelcentra med TV-station och egna satelliter, men det nämns mycket om förföljelse.

Den förföljelsen kommer att utmana dem som inte förstått skillnaden mellan maktlöshet och osjälvständighet till att se den och omvända sig. Men om så inte sker, kommer de att lämna församlingen. Jesus säger, när han kommenterar liknelsen om de fyra sädesåkrarna:

"Det är på samma sätt med dem, där det såddes på stengrunden. När de hör ordet, tar de strax emot det med glädje, men det slår inte rot i dem, utan de är obeständiga, och när det kommer lidanden och förföljelser för ordets skull, då kommer de genast på fall." (Mark 4:16-17)

Antikrists väckelse

När Gud gör det möjligt för Antikrist att träda fram, så tycks det bero på att Gud inte längre låter Babels förbannelse drabba dem som söker bygga enhet på ledarmakt. Splittringens ande hålls tillbaka. Vi måste då räkna med, att det kommer att blomma ut rörelser inom kristenheten, där man inte vill bygga på maktlöshet utan på makt. Man inte bara vill bygga enheten på makt, utan man vill också ha enhet för att få större makt bakom den andliga kraft som man vill utöva.

Paulus skriver nu att Gud inte bara låter det ske. Han faktiskt stimulerar denna process:

"Den laglöse kommer i Satans ärende med alla slags kraftgärningar, med lögnens tecken och under och med ondskans hela makt att förföra dem som går förlorade därför att de inte lät kärleken till sanningen få makt över sig så att de kunde räddas. Därför låter Gud villfarelsen komma över dem med all sin makt, så att de sätter tro till lögnen. Så blir alla de dömda, som inte satte tro till sanningen utan hade sin glädje i ondskan." (2 Tess 2:9-12)

När det talas om villfarelsens makt står det "energeia" i grundtexten. Här blir det verkliga fråga om en villfarelsens energi och kraft. Tänk vilken "väckelse" det då blir! Kanske blir det mycket mer imponerande tecken och under hos Antikrist och hans förelöpare än i församlingen!

Detta får till följd, att de, som älskar den andliga makten före kärleken i maktlöshet, kommer

att ansluta sig till de nya rörelserna. När så sker, minskas församlingen på samma sätt som Gideons krigarskara. Detta är en viktig förutsättning för enheten. När Gud sedan utgjuter sin Ande över den hotade och maktlösa skara som blir kvar, så kommer alla att få se det stora tecknet, det som Jesus har bett om sedan han gick här på jorden.

Tecknet heter kärlek

Det stora tecken, som Gud skall låta församlingen ge uttryck åt, heter inte makt över sjukdomar eller andemakter. Ty sådan makt kommer vi att få se mycket av också bland dem som tar emot Antikrist. Detta betyder inte att vi inte skall räkna med helande. Men helandet är inte det unika tecknet, utan kärleken. Jesus säger detta så här:

"Ett nytt bud ger jag er: ni skall älska varandra. Så som jag har älskat er, så skall ni älska varandra. Om ni har kärlek till varandra, då kommer alla att förstå att ni är mina lärjungar."
(Joh 13:34-35)

Alla kommer säkert inte att bli glada, när de ser den inbördes kärleken och förstår att Jesus ligger bakom den. Men alla kommer att förstå. Och detta antyder på nytt för oss att fullbordandet av detta nya bud tillhör tidens avslutning. För när alla har förstått och valt sida, så finns det inte längre någon anledning att låta historien fortsätta.

Somliga kommer att omvända sig när de ser Guds kärlek, andra åter börjar förfölja församlingen. Men likgiltigheten och föraktet, som är så vanliga i dag, kommer inte längre att bli möjliga. Den kärlek det talas om här är inte bara villigheten att låna ut gräsklipparen. Det handlar om att vi älskar varandra som Jesus har älskat oss. Vi kommer under förföljelser och svårigheter att ge våra liv för varandra.

Ett nytt bud

Hur många gånger har inte denna text hos Johannes fått tjäna som ett nytt bud i stil med de äldstes stadgar. Ofta har vi sagt oss själva och varandra, att nu får vi bjuda till och älska varandra, så att världen ser "hur de älskar varandra". Då har det blivit ett krav. Vi skulle älska varandra, inte för att vi verkligen älskade varandra, utan för att det skulle vara ett bra sätt att marknadsföra Guds rike. I praktiken blir det ett hyckleri, liksom med all rättfärdighet som bygger på bud och gärningar.

Nej, det bud Jesus talar om är en konungs bemyndigande. När en konung ger ett uppdrag, ställer han resurserna till förfogande. Vi kan läsa dessa ord utan skam eller skuld känsla. När tiden är inne skall församlingen föras till Herrens enhet inför det avgörande slutet. Då kommer Anden att ge oss en kärlek till varandra som vi i dag bara kan drömma om. Just för att den kärleken ligger långt utanför vår förmåga, kommer den också att bli det tecken som gör att varje ärlig människa kan förstå att Kristus var sänd av Fadern.

Två slags charisma

En person som inte vill förstå klarar i regel av att inte förstå. I det här fallet kommer det säkert att finnas ett till synes gott alternativ i det antikristliga lägret: entusiasm. Den kommer att imitera den äkta kärleken på ett bokstavligen talat förbluffande sätt.

Antikrist blir givetvis en högst "karismatisk" personlighet. Ibland brukar man ju säga, att en politiker eller artist har "charisma". Det betyder oftast inte, att han är fylld av helig Ande, men han har en stark utstrålning. Vad ligger bakom den, om det inte är Anden? Det förefaller som om det mesta av sådan utstrålning handlar om tro. Du kan ha en utstrålning, för att du i ödmjukhet har Herren som din starkhet - det vill säga tror på honom. Men du kan också ha det, för att du har dig själv som starkhet - du tror på dig själv.

Människor som tror på Herren drivs av hans kärlek och smittar andra med samma kärlek. De som tror på sig själva drivs av entusiasm och smittar med samma kraft. Det ena är Ande, det andra är kött.

Klarar vi av att skilja mellan kärlek och entusiasm? Eller är skillnaden ointressant, så länge det bara händer något? Hur hög är vår beredskap inför Antikrist på den här punkten?

Kap 16

Vinna seger

Alla breven i kapitel 2 och 3 i Uppenbarelseboken slutar med ett löfte till den som vinner seger. Vad vill det säga att vinna seger?

I denna världen är seger en fråga om att dra det längsta strået. Den, som till sist har tagit makten, har segrat. Men så är det inte i Guds rike. Världen är ett system av riken, som alla bygger på makt, och som just blir splittrade och indragna i krig för maktens skull. Guds rike är nådens rike. Det styrs genom nåd över maktlösa människor. Och i det riket segrar man inte genom makt utan genom nåd.

Vanmaktens tecken

Vi ställs här inför mysteriet med Jesu seger. Han segrade på ett kors. Hans utsträckta fastspikade händer och hans lika fastspikade fötter kan få tjäna som symbol för den yttersta vanmakten. Hur går det till när man segrar genom vanmakt? Hur kan det någonsin bli en seger? Här får vi inte veta mer än en antydning till svar. Det vi kan utläsa ur Bibeln har med Guds domslut att göra.

Det som ser ut som ett nederlag vänder Gud till seger. Jesus uttrycker det med orden:

"Den som upphöjer sig, han kommer att bli förödmjukad, och den som ödmjukar sig, han kommer att bli upphöjd." (Matt 23:12)

Detta betyder, att sedan människor sagt och gjort sitt så har Gud ändå sista ordet. Han har all makt. Detta glömmer vi så lätt att räkna med. När vi ser en konflikt löpa fram till det som människor kallar seger eller förlust, så har vi bara iakttagit första ronden i en match som alltid innehåller en rond till.

Under första ronden låter han oss ofta hållas, tills ronden är slut, och ena parten har vunnit en mänsklig seger. Den andra ronden består i att Gud handlar, och han ställer sig på förlorarens sida, i synnerhet om denne är ödmjuk nog att förlåta. När han i efterhand skipar rättvisa, ger han den kristne den seger som ingen kan ta ifrån honom.

Detta betyder att under första ronden är det viktigast att stå med båda fötterna i Guds rike. Detta leder inte sällan till att de som står stadigt i denna världen kommer att dra det längsta strået. Mänskligt sett vinner de en seger. Och den segern kan bestå i att den rättfärdige dör, så det ser ju ut att vara en seger som inte går att rubba. Men det man kämpade om och som den

mäktige vann seger i, har en märklig förmåga att liksom multna bort. Den som upphöjer sig blir förödmjukad.

Hur ofta ser vi inte detta i olika moderna "befrielseörelser". Med vapenmakt störtar man en förtryckare, och alla jublar. Vilken seger! Ja, men snart är segraren en ny förtryckare, oftast värre än sin föregångare.

Jesu upphöjelse

Paulus skriver tydliga ord om detta när det gäller Jesu seger på korset:

"Till det yttre var han som en människa och ödmjukade sig och blev lydig intill döden - ja, intill döden på korset. Därför har också Gud upphöjt honom över allting och givit honom namnet över alla namn." (Fil 2:7-9)

Triumfen bestod i att Fadern upphöjde Sonen, eftersom Sonen i sin mänskliga utblottelse lämnade hela kampen och segern i Faderns händer. När det mänskliga är klart, så finns det alltid en andra rond. Och den består inte i en kamp utan i Guds domslut. Han kan låta historiens fortsatta gång präglas av hans egen uppfattning om vem som segrade. Den som tog makten, råkar genom Guds domslut snart ut för andra som vill åt hans makt.

Därför är tyranner ofta kortlivade och maktens och rikedomens vägar förunderligt meningslösa, för det är inte så lätt att fly från Guds domslut. Människan får oftast första ordet i sin ondska, men Gud får alltid sista ordet i sin rättfärdighet. Han väljer själv när det skall ske. I sin långmodighet kan han vänta, kanske till den sista dagen. Oftast kommer dock den mänskliga segern att ha vittrat sönder långt tidigare.

Frukt som består

Om jag önskar göra något som får en bestående mening, hur skall jag då bära mig åt? Bästa svaret är, att jag ger mitt liv för det som är rätt, och att jag gör det av kärlek. Det sista är inte oviktigt. Paulus skriver:

"Jag må skänka bort allt jag äger till bröd åt de hungrande, jag må offra min kropp till att brännas upp. Har jag inte kärlek, så gagnar det mig intet." (1 Kor 13:3)

Hur kan jag veta att jag gör det jag gör av kärlek? Handlar det om känslor? Nej, egentligen gör det inte det. Känslorna skiftar så lätt. Man behöver bara ha sovit dåligt en natt, så kanske kärlekens känsla inte upplevs så tydligt. Det kan vara kärlek ändå. Hur? Jo, om jag verkligen lider en förlust, så är det kärlek.

Jag kan ge bort allt jag äger, för att visa vilken baddare i välgörenhet jag är. Eller jag kanske gör det, för att jag tror att Gud på det sättet skall ge mig ännu mer. Jag räknar alltså med förlust i en kolumn, men med desto större vinst i en annan. Jag kan lämna ut min kropp att brännas upp, därför att jag hatar och vill demonstrera mitt hat. Då blir det en förlust av mitt liv men en hämnd som jag hoppas skall vila som en tung börda över dem jag hatade. Och då har jag alltså åter igen vunnit något genom min förlust.

Kärlek är att bara förlora. Så enkelt är det, åtminstone i teorin. Om jag ödmjukar mig för att bli

upphöjd, så blir jag det inte. Men om jag gör det för att det är rätt, så blir jag det. Strävar jag efter upphöjelsen eller efter sanningen? Detta är den fråga som avgör vad som är kärlek. För vems skull gör jag det jag gör?

Sedan är det en annan sak att kärleken ofta åtföljs av känslor. Men den behöver inte göra det. Den kan ibland vara nykter och ganska torr och vara lika mycket kärlek för det.

Vad gäller segern?

När den kristne är kallad att vinna seger - vem eller vad skall han då segra över? Det yttersta svaret är att det gäller att segra över sig själv. Denna världens riken utbredes genom att man dödar människor som tillhör andra riken. Guds rike utbredes, när någon i hans rike frivilligt ger av sitt liv eller till och med hela sitt liv.

Sedan verkar det som om Guds allmakt förvandlade den självövertinnelsen i kärlek till något som förändrar människor och händelser. Därför uttrycker Paulus segerns villkor på följande sätt:

"Vem kan skilja oss från Kristi kärlek? Kanske trångmål? Eller ångest eller förföljelse? Eller hunger eller nakenhet? Eller fara eller svärd? Som det står skrivet: För din skull dödar man oss dagen lång, vi blir räknade som slaktfår. Nej - i allt detta vinner vi en härlig seger, genom honom som har älskat oss." (Rom 8:35-37)

Det är "i allt detta" och inte "trots allt detta" som vi vinner en härlig seger - eller en hyperseger som det står i grundtexten. När makten och ondskan inte tillåts rubba mig från kärlekens ståndpunkt, så låter Gud sin makt verka. Lite senare i samma brev fortsätter Paulus sin tankegång om segerns villkor:

"Håll frid med alla människor, om det går och så långt det beror på er. Hämnas inte er själva, mina älskade, utan låt Guds vrede ha sin gång. Det står ju skrivet: Min är hämnaden, jag skall vedergälla det, säger Herren. Utan om din ovän är hungrig så giv honom att äta, om han är törstig, så låt honom dricka. När du så gör, samlar du glödande kol på hans huvud. Låt dig icke övervinnas av det onda, utan övervinn det onda med det goda." (Rom 12:18-21)

Kraft till seger

Segev och förlåtelse hör ihop med varandra. När jag förlåter den som har skadat mig, så kommer Guds vrede att ha sin gång. Då vinner hans rättvisa sin seger, och jag har övervunnit det onda med det goda. Men om jag inte förlåter, så kommer det onda att övervinna mig. Så sker naturligtvis om jag svarar med samma mynt, men det blir lika illa om jag bara gnisslar tänder i hemlighet utan att slå igen.

Kristna tror ibland, att Gud kräver att vi skall förlåta alla, därför att han vill ha lugn och ro. De menar att man inte får bli arg eller upprörd. Egentligen tecknar de bilden av en Gud som inte är intresserad av rättvisa. Han skulle bara kräva att vi förlåter utan att han skulle fråga efter vad den andre har gjort.

Men så är det inte. Han ger oss kraft till förlåtelse. Därmed får vi en möjlighet att dra det kortaste strået utan att ta skada, så att Guds vrede kan vinna sin seger över det onda. Och hur

den segern ser ut när den kommer, kan vi inte förutsäga. Den behöver inte komma som en dom eller en olycka. Den kan göra det, när Guds vrede störtar tyranner från deras troner. Men den kan komma som nåd till omvändelse.

Stefanus' bön

Paulus själv är ett gott exempel på hur Gud kan segra över det onda i en människa, genom att denne utmanas till omvändelse. Hade någon bett till Gud för Paulus? Vi vet inte så mycket om det. Men hans omvändelse möttes av en hel del misstro från de kristna. Tydligt hade man inte kämpat alltför mycket i förbön.

Men en enda människas förbön har vi upptecknad. När Stefanus stenades under Sauls befäl, så bad han: "Herre, tillräkna dem inte denna synd" (Apg 7:60). Är det inte denna bön som leder till seger över tyrannens ondska? Och livet ut var han som blev övervunnen tacksam för det som hände.

Gud sviker inte

Allt detta betyder, att när Gud vill döma det onda i världen - vare sig det gäller mänsklig eller andlig ondska - så låter han sina rättfärdiga få utsättas för den ondskan. När de förlåter i hans kraft, de människor som utövade ondskan, så faller en dom över allt det onda. Ibland sker det till de onda människornas omvändelse och upprättelse, ibland inte. Den saken avgör Gud.

Den människa som vill vinna seger på detta vis, måste främst kämpa för att inte drabbas av besvikelse. Om man inte förstår segerns villkor, så kan man bli besviken på Gud som inte alltid beskyddar en för kriser och ond påverkan. Givetvis kan också besvikelsen på människor bringa en på fall.

Segerns konsekvens

Det är viktigt, att vi inte förväxlar den väg till seger, som vi nu sett, med den konsekvens som segern leder till. Låt mig förklara med ett praktiskt exempel. Om du läser Apg. 16, så möter du Paulus och Silas i Filippi. Tidigt i berättelsen ser vi hur Paulus driver ut en spådomsande ur en ung flicka. Detta var säkert en mycket viktig händelse. Grekerna älskade sina orakel och rådfrågade dem inför alla viktiga beslut. Anden i flickan regerade kanske över hela staden.

När vi läser detta, så tänker vi lätt: "Vilken seger!" Det samma kan vi tänka, när vi läser om jordbävningen som öppnade fängelset. Men så som Bibeln använder ordet seger, så bestod den verkliga segern i att de två apostlarna kunde be och lovsjunga vid midnattstid. De gjorde det inte för att komma loss ur fängelset. Paulus satt långa tider i fängelse utan att det blev jordbävning. Antagligen bad han lika mycket då med.

När anden drevs ut och fängelset öppnades, så var det Guds konsekvens av att Paulus och Silas var beredda att vinna seger över sig själva. Misshandlade och fångslade började de lovsjunga Gud utan att ha något särskilt löfte om vad det skulle leda till just den gången. Då banade de väg för Guds dom som vid detta tillfälle kom direkt. Men den kunde ha dröjt, och det hade varit samma seger ändå.

Det finns alltså en människans seger, och det finns en Guds seger som Gud efter sitt val kan låta bli konsekvensen av människans seger. Allt är naturligtvis Guds seger, eftersom människans seger över sig själv också är ett Guds verk. Hans kraft till försoning är ju nödvändig för att den skall bli möjlig.

Men det är lätt att man i tanken går en genväg och säger, att seger är att kasta ut demoner, och att lovsjunga tills murarna rasar. Då blir korset undanskynt, och segern blir allt mer en sorts demonstration av den kristnes makt i stället för att hans maktlöshet banar väg för Guds makt. Gränsen mellan Guds rike och Babylon suddas då ut. Slutet är att man blir främmande för Paulus' insikt om att kraften fullkomnas i svaghet. Det är inte en självplågare som skriver följande ord, inte en resignerat suckande människa, utan en som förstått sin kallelse till seger:

"Därför vill jag helst berömma mig av min svaghet, för att Kristi kraft skall komma och vila över mig. Så kan jag glädja mig åt min svaghet, åt misshandel, nöd, förföljelser och betryck - för Kristi skull. Ty när jag är svag, då är jag stark." (2 Kor 12:9-10)

Kap 17

Segerkraft

När Jesus togs upp till himlen, gav han lärjungarna uppdraget att vittna över hela världen. Samtidigt sade han till dem, att det inte var någon idé att försöka förrän de blivit uppfyllda med kraft. Mänskligt sett var de mycket kompetenta. De hade fått privat undervisning av Mästaren själv. Ändå fanns det ingen möjlighet att klara uppgiften. Det behövdes kraft.

Många gånger, när vi blir besvikna på vårt vittnande, säger vi uppgivet: "Usch, jag duger inte!" Detta är alldeles sant. Men stryk ordet "usch" och sök Guds kraft i stället. Då kan det gå.

Vilken kraft?

Vad är det för kraft som behövs? Varför räcker inte vår goda vilja? Den senare frågan är lätt att besvara. Redan Sakarja visste (4:6), att "icke genom någon människas styrka eller kraft skall det ske utan genom min Ande, säger Herren". Gud vill inte att du och jag skall lyckas själva. Det är han som hindrar.

Men det finns andra svar. Vi skall inte gå ut och värva anhängare. Det kunde vi kanske göra i egen kraft. Vi skall gå ut för att människor skall födas på nytt. Det kan vi inte själva utföra. Gud vill också att trovärdigheten i hans ord skall styrkas av under och tecken. Inte alla blir helade i denna tid, men tillräckligt många blir det, för att alla som är ärliga skall förstå att Gud är Gud. Inte heller detta klarar vi av i oss själva.

Den undergörande och pånyttfödande kraften verkar utanför vittnet, i hans omgivning, i dem han vittnar för. Men vittnet själv behöver mycket kraft för att kunna vittna. Paulus talar om en vapenrustning (Ef 6:10 f) som i stor utsträckning består av olika slags skydd för den som bär rustningen: sanningens bälte, villighetens skor, rättfärdighetens pansar, frälsningens hjälm etc. Allt detta är Andens kraftverkningar i den kristnes eget liv, för att han skall kunna vittna och vinna seger. För seger vinner man ju främst över sig själv, och då kan man behöva många slag av kraftverkningar i sitt eget liv.

Tröst

I Apg 19:11 berättas det om hur Gud gjorde märkliga kraftgärningar med Paulus som redskap, när denne var i Efesus. Då kan vi tycka, att det låter egendomligt, när Paulus berättar om hur Gud tröstade honom just under denna tid:

"Välsignad vare vår Herres Jesu Kristi Gud och Fader, barmhärtighetens Fader och all

trösts Gud, han som tröstar oss i all vår nöd, för att vi med den tröst vi själva får av Gud, skall kunna trösta andra i all den nöd som drabbar dem. Ty liksom måttet av Kristi lidanden tycks stiga över alla bräddar för oss, så får vi också genom Kristus en tröst som flödar över.

Vi vill nämligen att ni skall veta, bröder, vilken svår nöd vi fick utstå i Asien, en nöd som pressade oss så hårt att det gick över mänsklig förmåga, så att vi misströstade om allt, även om livet. I hjärtat hade vi själva fällt en dödsdom över oss, för att vi inte längre skulle lita på oss själva utan på den Gud, som uppväcker de döda. Han räddade oss också ur denna dödsnöd, och han kommer att rädda oss igen." (2 Kor 1:3-5, 8-10)

I vanlig ordning blev det upplopp i Efesus. Denna gång var det silversmederna i staden som såg sin vinst hotad. De gjorde statyer av en gudinna - Artemis. Om alla blev kristna, så gick det inte att hålla verksamheten lönsam. Därför försökte man döda Paulus. Självtrodde han att det skulle lyckas. Det skäms han inte för att erkänna.

Guds kraft flödade i Efesus. För dem som Paulus mötte var det en kraft till underverk och kraftgärningar. För honom själv var det en kraft till tröst. Det är möjligt, att det till och med var samma kraftflöde, så att kraften normalt har en utsida av underverk och en insida av tröst.

Detta har att göra med begreppet seger. Ty om seger handlar om att vinna över sig själv, så att Gud kan vinna seger utanför en själv, så behöver den mänskliga segraren ett flöde av en kraft som håller honom uppe. Den kraften kallar Paulus för tröst. Gud kan sätta oss i sådana trångmål att vi alldeles saknar mänskliga utvägar. Det handlar då inte om Djävulens attacker, åtminstone inte i den meningen att de är något olycksfall i arbetet. Gud har tillåtit dem, och han använder dem. De är inte tecken på dåligt tro. De är en förutsättning för seger.

Jesu martyrer

Ordet "vittne" heter på grekiska "martyr". När Jesus säger till lärjungarna, att de skall invänta Anden, så att de får kraft till att bli vittnen, så kunde vi på svenska lika gärna skriva om kraft till att bli martyrer.

Vi läser gärna om den mirakulösa kraften i Jesu namn och börjar fantisera om olika slag av promenadseger. Här gäller det bara att lära sig konsten att hela de sjuka, gå på vatten, uppväcka döda och kasta ut onda andar. Men det är inget att lära sig. Du kan aldrig lära dig att gå på vattnet. Du kan göra det om Herren bjuder dig att göra det, precis som han gjorde med Petrus. Då är det ingen konst. Då gör du det bara.

Men Gud vill inte ha våra promenadsegrar. För han vet hur odrägliga vi blir, om vi skulle kunna göra underverk som vi själva vill och utan att det kostar oss något. Då blir det inte längre han som får äran utan vi, och det mår vi inte bra av. Vi blir då inte vittnen för honom utan för oss själva.

Den uppehållande kraften är alltså inte defensiv. Den är inte något som man bara tar till, när allt går dåligt. Den är en förutsättning för seger, när man segrar över sig själv. Det kom en ängel och styrkte Jesus i Getsemane. Annars kanske han inte hade orkat.

Hoppet

En viktig kraft som håller oss uppe är hoppet. Det är medvetandet om att livet inte är slut när vi dör. Tvärtom, det är då livet verkligen börjar. Inget värre kan hända oss, än att vi dör, men då börjar det fina som Gud har lovat. Det är därför som Paulus utropar:

"Du död, var är din seger? Du död, var är din udd?" (1 Kor 15:55)

Fastän vi alla skall dö om inte Jesus hinner komma innan dess, så säger Paulus att Jesus "har gjort dödens makt om intet" (2 Tim 1:10). Döden finns kvar, men dess makt är bruten. Jag kan hämta styrka i det jag vet ligger bortanför. Paulus uttrycker sig så här, när han talar om hur han vandrar i egen svaghet för att ha kraft tillgänglig för andra:

"Den nöd vi just nu lider, den väger inte tungt, och den bereder åt oss en härlighet, som mångfaldigt uppväger allt vad tänkas kan och som varar i evighet. Vi har ju inte till ögonmärke det som syns utan det som inte syns. Det som syns, det varar en tid. Det som inte syns, det varar i evighet." (2 Kor 4:17-18)

För de fattiga

Paulus kunde segra, därför att han hade det osynliga som ögonmärke. Han visste vad Gud hade lovat, och den Helige Ande hade gjort det levande för honom som ett hopp och en tröst. Därför kunde han be för vännerna i Efesus:

"Jag ber att hans ljus skall lysa för era ögon - de som ni har i era hjärtan - så att ni ser, hurdant det hopp är som han har kallat oss till, hur rikt på härlighet hans arv är bland de heliga..." (Ef 1:18)

Hoppet var inte teori utan uppenbarad, levande förvissning. Därför kunde det tjäna som tröst och ögonmärke. Man orkar med förvånansvärt mycket om bara inte framtiden är stängd.

I det här fallet är det dock ett villkor: att man gläds åt tanken att komma till himlen. Är man alltför fast rotad här på jorden, så utgör hoppet om evigheten inte någon stor kraftkälla. I dag talar vi mycket om tron och kärleken, men nästan inget om hoppet. Evangeliet är glädjens budskap för de fattiga, och vi är rika. Då mister hoppet mycket av sin glans och kraft. Och då förlorar församlingen samtidigt sin största möjlighet till att vinna seger. Vi orkar inte, för vi har vår glädje på denna sidan.

Lönen

Hoppet är inte bara löftet om att få komma till himlen. Den som har delat Kristi lidanden kan påräkna lön för det, när han kommit hem. Jesus uttrycker detta med orden:

"Saliga de som lider förföljelse för rättfärdighetens skull, dem hör himmelriket till. Saliga är ni, när de smädar er och förföljer er och ljuger och säger allt ont om er för min skull. Gläd er och jubla, er lön är stor i himmelen. På samma sätt förföljde de ju profeterna före er." (Matt 5:10-12)

Vad det är för en lön som väntar, får vi inte veta. Men Gud gör klart, att när han sänder oss ut

för att vinna seger genom utblottelse, så vill han för det första hålla sitt vittne vid makt genom sin tröst och genom hoppet. Och när vi kommer hem, så väntar också en lön.

Allt detta fungerar bra, om vi bara inte blir så rika här på jorden att hoppet mister sin glädje. Så vill Gud ha det: den fattiga församlingen skall segra, där den rika inte orkar. Då får han all äran för segern.

Del 5

Guds vrede

Kap 18

Guds vrede

I svensk kristenhet är domssöndagen ingen speciell glädjedag. Kanske beror det på att texterna om domen alltför ofta använts för att provocera fram omvändelse. Jesu återkomst framstår därför mer som ett hot än som ett löfte inte bara för oomvända utan också för många kristna. Eftersom vi så lätt gör vår religiositet till ett system för självbevarelse, så handlar ofta frågan om domen bara om vår egen överlevnad. Skall jag komma att stå bland fåren eller getterna? Är du redo om Jesus kommer i kväll?

Tänk, så uppfriskande annorlunda domen beskrivs i Gamla testamentet! Låt oss se ett par exempel från Psaltaren:

"Säg nu bland hedningarna: 'Herren är nu konung! Därför står jordkretsen fast och vacklar inte, han dömer folken med rättvisa.' Må himmelen vara glad, och jorden fröjda sig. Må havet brusa och allt vad däri är. Må marken glädja sig och allt som är på den, ja, då må alla skogens träd jubla inför Herren, ty han kommer, ty han kommer för att döma jorden. Han skall döma jordens krets med rättfärdighet och folken med sin trofasthet." (Ps 96:10-13)

"Herre, led mig genom din rättfärdighet, för mina förföljares skull. Gör din väg jämn för mig. Ty i deras mun är inget visst, deras innersta är fördärv, en öppen grav är deras strupe, sin tunga gör de hal. Döm dem, o Gud, må de komma på fall med sina onda planer. Driv dem bort för deras många överträdelsers skull, eftersom de är motsträviga mot dig. Men låt alla dem glädjas, som tar sin tillflykt till dig. Evinnerligen må de jubla, ty du beskyddar dem. I dig må de fröjda sig, som har ditt namn kärt. Ty du, Herre, välsignar den rättfärdige. Du skyddar honom med nåd som med en sköld." (Ps 5:9-13)

En positiv längtan

I dessa psalmer finns bara glädje och tacksamhet vid tanken på Guds domar. Skogens träd skall komma att jubla. Det är som om psalmisten visste om vår tids industriella skövling av regnskogarna eller anade markförsurning och skogsdöd till följd av våra utsläpp. Inte kan växterna och djuren hoppas på oss. Vi är ju deras värsta fiende.

Och människan är dessutom så ofta sin egen fiende och exploatör. I den andra psalmen talar en människa som är hotad av skrupelfria och hänsynslösa människor. Han ropar till Gud och ber om att Gud skall döma de onda människorna.

Är du rädd för polisen?

Förr hände det att vuxna sade till sina barn att "är du inte snäll så kommer polisen och tar dig". Så gör vi sällan i dag. Vi försöker i stället tala om för barnen, att poliserna har till uppgift att hjälpa oss, så att det blir ordning och reda. Bara den som verkligen önskar göra det onda har anledning att frukta för rättsväsendet. Så vill vi ju att det skall vara, även om det kan råda delade meningar om hur långt detta kan bli verklighet, när rättvisa skall skipas av människor.

Men förvånande många kristna är i dag lika rädda för sin Gud och det på samma vis som en del barn förr var rädda för polisen. Bäst ser man det på att många aldrig vågar läsa texter som handlar om Guds vrede. Man får genast frossa, ler fromt och säger att "jag läser evangelierna i stället".

Men tänk om inte Guds vrede fanns! Så gräsligt det skulle bli. Tänk dig som jämförelse att vi sprängde domstolar och fängelser i luften. Sedan "friställde" vi poliser och mordutredare, och slängde alla lagböcker på soptippen. Skulle det bli bättre i Sverige då?

Poängen i den här jämförelsen ligger i att vi märkligt nog känner större rättstrygghet inför det svenska rättsväsendet än inför Guds domar. Och då har vi ändå en försvarsadvokat i himlen vid vars sida alla mänskliga stjärnadvokater förbleknar totalt. Är det för att Gud vet allt om oss som vi blir ängsliga?

Vreden och rättvisan

När vårt lands rättsväsende faller en dom, så utförs en akt av vrede. Den vreden har inget obehärskat över sig. Det handlar inte om bärsärkagång eller raseriutbrott. Men det är en akt av vrede som uttrycks i så nyktert genomtänkta och balanserade former som möjligt. Eftersom vi som människor är begränsade och fulla av brister blir resultatet inte alltid det bästa. Men tanken är ändå god. Och utan detta rättsväsen skulle ingen trygghet vara möjlig. Vi fick då alla gå med vapen fullt beredda att vara den som skjuter först.

Saken kan uttryckas så här: poliser och domare har tagit på sig uppgiften att vredgas över brottsliga gärningar. Därför slipper vi andra att leva i ständig beredskap på att handla aggressivt. På samma sätt är det med Gud. Hans vredes rättsskipning är inte bara grundvalen för vår trygghet utan också för vår fridsamhet. Den gör det möjligt för oss att alltid förlåta. Den gör också att vi inte behöver rusta oss till tänderna.

Ge rum för vreden

När Gud bjuder mig att förlåta, så gör han det inte för att han struntar i rättvisan och vill tvinga mig att göra det samma. I stället gör han klart för mig, att vrede skall utmätas, men att han gör det så överlägset mycket bättre än jag. Som vi läste förut i kapitel 16, så uppmanas vi av Paulus att lämna rum för Guds vrededom genom att inte hämnas själva (Rom 12:18-21)

Om någon stjälar min bil, så går jag till polisen och ber att den vredgas i mitt ställe. Det tycker vi är naturligt. Om nu någon skall vredgas, så gör polisen det säkert bättre än jag.

Få kristna vågar be till Gud så som vi nyss läste att David gjorde i den femte psalmen. Sådana psalmer kallar vi "hatpsalmer" eller möjligen "hämdpsalmer". Och redan dessa ord låter oss lätt

förstå att det skulle vara något skumt med sådana psalmer. Bäst att läsa andra texter i stället, eller hur?

Men om vi i humanistiskt nit avskaffar Guds vrede, så följer ju hans rättvisa med på köpet. Kan en Gud som saknar förmågan att skipa rätt uppfattas som god? Vad får du för gudsbild om du aldrig läser texter om vreden - eller om du läser dem och missförstår dem?

Vredens ris

Hur hanterar Gud en obarmhärtig regim? Han låter de orättfärdigt förtryckta ropa till honom. De får lov att be om förtryckarens omvändelse, men Gud lyssnar också till deras böner om att han skall svepa bort tyrannerna från maktens positioner. De kan få lov att vädja till Guds vrede. Hellre må det göra det, än att de själva till sist tar till vapen.

Gud är långmodig. Vreden är inte hans första reaktion. Därför sänder han först människor som får varna tyrannerna offentligt eller privat. Han kan också själv tala i deras hjärtan. Om de till sist skall svepas bort av en storm, så tycks det som om Gud oftast inte uppmanade sina rättfärdiga att ta till vapen. Vanligare verkar det vara att någon annan med lika stor maktlystnad får utföra uppdraget. Hör vad Gud säger om den värsta stormakten på Jesajas tid:

"Ve över Assur, min vredes ris, som bär min onåd som en stav i sin hand! Mot ett gudlöst folk sänder jag honom, och mot min förgrimmelses folk befaller jag honom att gå, för att ta rov och skaffa byte, och för att nedtrampa det som smuts på gatorna. Men så menar inte han, och i sitt hjärta tänker han ej så, utan hans hjärta står efter att förgöra och efter att utrota folk i mängd. Han säger: 'Är mina hövdingar ej allesammans kungar? Har det inte gått Kalno som Karkemis, och Hamat som Arpad, och Samaria som Damaskus? Då min hand har träffat de andra gudarnas riken, vilkas gudabilder var förmer än Jerusalems och Samarias, skulle jag då ej kunna göra med Jerusalem och dess gudabilder vad jag har gjort med Samaria och dess gudar?'

Men när Herren har fullbordat allt sitt verk på Sions berg och i Jerusalem, då skall jag hemsöka den assyriske kungens hjärtas högmodsfukt och hans stolta ögons förhävelse. Ty han säger: 'Med min hands kraft har jag utfört detta och genom min vishet, ty jag har förstånd. Jag flyttade folkens gränser, deras förråd plundrade jag, och i min väldighet stötte jag härskarna från tronen. Och min hand grep efter folkens skatter som efter fågelnästen, och som man samlar övergivna ägg, så samlade jag jordens alla länder. Ingen fanns som rörde vingen eller öppnade näbben till något ljud.'

Skall då yxan berömma sig mot honom som hugger med den, eller sågen förhäva sig mot honom som sätter den i rörelse? Som om käppen satte honom i rörelse som lyfter den, eller staven lyfte en som dock är förmer än ett stycke trä! Så skall då Herren, Herren Sebaot sända tärnande sjukdom i hans feta kropp, och under hans härlighet skall brinna en brand liksom en brinnande eld." (Jes 10:5-16)

Gud använde den assyriske kungens ondska och maktlystnad som en kanal för sin vrede på andra orättfärdiga länder. När han gjorde det, svällde tuppkammen på kungen, och han utlovas genom profeten samma dom som han själv fått utmäta över de länder han ockuperat.

Profeternas uppgift är att varna för Guds annalkande dom. Gud verkliga vrede gäller nämligen

bara för medveten överträdelse. Tydligast uttrycker Paulus saken med orden:

"Guds vrede uppenbaras nämligen från himmelen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor, som i orättfärdighet undertrycker sanningen. Vad man kan veta om Gud, det ligger nämligen i öppen dager för dem. Gud har gjort det uppenbart för dem." (Rom 1:18-19)

För dem som vill leva rättfärdigt är polisen ett serviceorgan. För den som har ont i sinnet är den ett hot. Så är det också med Gud. Han önskar hjälpa oss till rättfärdighet. *Vreden och domen gäller dem som avsiktligen och trots varningar inte önskar leva rätt. Frälsningen betyder ju, att så länge du önskar rättfärdighet från Gud, så drabbas du inte av någon vrede även om du misslyckas.*

Guds vrede är inget att frukta för den som älskar rättfärdighet och sanning. Eftersom mänsklig maktsträvan är en av de viktigaste krafter som formar världshistorien, så är också Guds vrede en minst lika viktig kraft. Vi förstår den inte till alla delar, även om den grundläggande bilden är den jag velat ge här. I de två följande kapitlen skall vi se på några drag i Bibelns undervisning om Guds vrede genom att läsa texter om "vredens kärll" respektive "vredens kalk".

Kap 19

Vredens kärnl

Tidens avslutning sker när Jesus återvänder och håller dom. Han kommer att komma som en krigare för att med makt bekämpa maktens människor - de som ofta kallas kungar i Bibeln. Sakarja talar om för oss, att själva krigsverksamheten blir förlagd till Jerusalem och Oljeberget, dit alla folk drar upp för att kuva Israels folk (Sak 12:1-3, 14:1-7). Det är möjligt, att det är samma process som omtalas i Upp 13:7, där det heter om Vilddjuret:

"Det fick också makt att föra krig mot de heliga och vinna seger över dem. Det fick makten över alla släkten och folk och tungomål och nationer."

Det heliga folket är inte de kristna utan judarna. Du kan se det i följande ord om skökan:

"Jag såg att kvinnan druckit sig rusig av de heligas blod och av blodet från Jesu vittnen." (Upp 17:6)

De heliga är judarna, och Jesu vittnen är de hednakristna. Därför skriver Paulus till de hednakristna i Efesus:

"Alltså är ni inte längre gäster och främlingar. Ni har fått medborgarskap med de heliga och är Guds husfolk..." (Ef 2:19)

Ordet "helig" betyder från början inte "from" eller "helgad" utan bara "utvald". Det kan alltså tänkas, att erövringen av Jerusalem blir en sorts slutsten, när Antikrist bygger sitt världsrrike. Och till allt detta får Antikrist makt.

Vem ger makt åt den mäktige?

Man kan fråga vem det är som ger Antikrist den makten. Vi kan jämföra med hur Johannes berättar att Jesus sade till Pilatus:

"När Pilatus hörde det ordet, blev hans fruktan ännu större. Han gick åter in i pretoriet och frågade Jesus: Varifrån är du? Men Jesus gav honom inget svar. Då sade Pilatus till honom: Svarar du mig inte? Vet du inte, att jag har makt att ge dig fri och makt att korsfästa dig? Jesus svarade: Du hade ingen makt alls över mig, om du inte hade fått den från himlen. Därför har den större skuld, som har överlämnat mig åt dig." (Joh 19:8-11)

Pilatus hade sin makt från himlen, något annat var inte tänkbart. All mänsklig makt är ett

stöldgods, det är sant. Men ingen kan stjäla någon makt från Gud, utan att Gud redan dessförinnan har bestämt sig för att bli bestulen. Är han allsmäktig, så är han.

Och visst var Pilatus glad i makt. Det var ju när prästerna hotade med att anmäla honom för kejsaren som han lämnade ut Jesus till att korsfästas. Det finns även en del notiser om honom utanför Bibeln. Också dessa målar ut honom som en brutal och hårdför makthavare. Varför gör Gud så? När vi kommer så här långt, börjar vi undra, varför Gud tillåter någon enda människa att få makt. Om det inte gick att göra sig till en Pilatus, Hitler, Stalin eller Antikrist, så skulle det väl vara mycket lugnare på jorden?

Paulus går in på den här frågan i en svårtolkad text, där han talar om hur Gud utkorar somliga till välsignelse och andra till vrede. Vi läser om detta i Rom 9:10-23:

"Så var det inte bara med henne, utan också med Rebecka, när hon bar sin livsfrukt, barn av samme far, vår stamfader Isak. De var ännu inte födda och hade ännu ingenting gjort, varken gott eller ont. Men Guds utkorelse och rådslut skulle stå fast, grundat inte på gärningar utan på Guds kallelse, och därför blev det sagt till henne: Den äldre kommer att tjäna den yngre. Det står ju skrivet: 'Jakob älskade jag, men Esau var mig förhatlig'.

Vad skall vi nu säga? Inte kan väl Gud vara orättvis? En sådan orimlig fråga! Han säger ju till Mose: Jag skall förbarma mig över den jag skänker mitt förbarmande, och vara barmhärtig mot den som jag bevisar barmhärtighet. Alltså beror det inte på någon människas vilja eller ansträngning utan på Guds förbarmande. Skriften säger ju till Farao: Just därför har jag satt dig på din tron, för att jag skall visa min makt på dig och för att mitt namn skall förkunnas över hela jorden. Alltså förbarmar han sig över vem han vill och vem han vill förstockar han.

Nu invänder du väl: 'Varför ställer han oss då till svars? Vem kan stå emot det han bestämt?' Men människa, du menar väl inte att en sådan som du kan diskutera med Gud? Verket kan väl inte säga till mästaren: Varför gjorde du mig sådan? Har inte krukmakaren den makten över sin lera, att han av samma klump kan göra en kruka till prydnad och en annan till simpelt bruk. Men om nu Gud när han ville visa sin vrede och uppenbara sin makt, ändå med stort tålmod hade fördrag med vredens kärll, de som var bestämda till undergång? Om det var sin härlighets rikedom han ville uppenbara på barmhärtighetens kärll, dem som han i förväg berett för härligheten? Alltså oss, som han också kallade, inte judar bara, utan även hedningar?"

Paulus är väl förtrogen med våra invändningar mot dessa tankar. Är Gud orättvis, frågar vi. Är vi bara dockor i en gudomlig dockteater? Kan han ställa oss till ansvar, om allt blir som han vill? Hur kan Gud välja att älska Jakob, medan han säger sig hata Esau och likväl göra anspråk på att vara god?

Det som blir svårt för oss att förstå har åter med Guds godhet och allmakt att göra. När Paulus manar oss att inte diskutera med Gud, så menar han tydligen inte att våra frågor skulle vara förbjudna. I så fall skulle väl texten inte stå där. Vi får bara se upp, så att vi inte menar oss kunna förstå mer än vi klarar av att fatta. Hur vi än förklarar, så finns det ett mysterium kvar. Hur skall man kunna förstå begreppet "allmakt"?

Är några chanslösa?

Det som gör oss särskilt förbryllade är att Paulus på ett annat ställe skriver att Gud "vill att alla

människor skall bli frälsta och komma till insikt om sanningen" (1 Tim 2:4). Dessutom heter det gång på gång att Gud inte gör skillnad på människor (5 Mos 10:17, Apg 10:34, Rom 2:11). Ändå verkar det, som om Esau var bortkastad och chanslös, redan innan han föddes.

Livets bok

Går vi till Uppenbarelseboken, så finner vi samma gåtfulla tanke uttryckt i texterna om Livets bok:

"Alla jordens inbyggare kommer att tillbedja det (= Vildjuret), var och en som inte sedan världens grund blev lagd har haft sitt namn skrivet i livets bok, det slaktade Lammets bok." (Upp 13:8)

Här låter det på nytt, som om allt var uppgjort innan världen skapades, och att några, kanske till och med många då bestämdes till evigt fördärv redan innan de föddes. Däremot blir intrycket annorlunda, om vi läser hur det sägs om Livets bok lite senare:

"Böcker slogs upp, också en särskild bok, som kallas Livets bok, och de döda fick sin dom enligt det som stod skrivet i böckerna, efter sina gärningar." (Upp 20:12)

Här låter det mera som om Livets bok var någon sorts protokoll över våra liv, medan det i förra texten mera verkade vara ett domslut som gör vissa chanslösa i förväg. Nå, dessa tankar behöver inte strida mot varandra. Om Gud är allsmäktig, så kan han göra upp sitt protokoll i förväg. Innan världen skapas, kan han veta i detalj hur det skall gå, vad var och en kommer att välja. Detta är rimligt att tänka om en Gud som har all makt. Men om det är så, så är ändå ingen chanslös.

Utkorelsen

Men svårigheten med texten ur Rom 9 ligger på ett annat plan. Paulus betonar att Gud har makten att göra några kärl till vredens kärl. Och när han talar om Esau och Jakob, så förklarar Paulus, att Guds utväljande inte beror på gärningar. Alltså måste vi förstå det så att Gud visserligen kunde veta Esaus liv i förväg och göra sitt val ifrån den insikten. Men Gud gjorde inte det. Han valde ändå. Det är detta som menas med Skriftens vittnesbörd att Gud inte gör skillnad på människor, att han inte är partisk, orättvis eller har anseende till personen.

När vi läser om Esau och Jakob, så får vi också klart för oss att Gud inte valde efter insikten om deras kvaliteter. Namnet Jakob kan översättas "bedragare", och det var ett bra namn. Vi brukar klandra Esau för att han inte värdesatte sin förstfödslov mer än att han sålde den för en tallrik linssoppa. Men i övrigt framstår han helt klart som den skötsamme och hederlige av de båda tvillingarna. Genom att välja Jakob och lyckas med det visade Gud i stället sin suveränitet. Han kan göra en gudsmän av en bedragare. Han är inte beroende av det mänskliga råmaterialet.

Men i samma ögonblick som vi ser detta, faller vi lätt i det andra diket och menar att då har människan inget eget ansvar. Om inte alla blir gudsmänniskor, så är det väl Guds fel, och Gud är då orättfärdig, när han dömer. Om Gud verkligen vill att alla skall bli frälsta, varför gör han då inte alla till gudsmänniskor på samma sätt som han gjorde med Jakob? Svaret tycks vara att Esaus livsöde var nödvändigt för att Jakob skulle förvandlas till Israel. Det var ju inför mötet

med Esau som Jakob till sist fick ge upp sig själv.

Berättelsen om Farao

Man kan inte mer än ana ett svar på de frågor som här tornar upp sig. Guds utkorelse är en hemlighet som är nästan i klass med tidens hemlighet. Men liksom det är med tiden, så kan man här med Bibelns hjälp ana något av Guds tankar. Paulus pekar på Farao för att ge oss det svar som går att få.

Mose kom till Israels barn i Egypten för att kalla dem ut i öknen till en vandring mot det land som Gud hade lovat dem. Israeliterna var slavar i Egypten, men de hade varit fria. Och de kunde säkert tänka sig att bli det på nytt om bara Farao ville bli lite mera vänligt stämd. Det kunde kanske ha räckt med ett tronskifte för att läget skulle ändras. Det var väl inte en slump, att man längtade tillbaka till Egypten, när man kommit ut i öknen.

Man kan därför tänka, att om det inte funnits något förtryck i Egypten, så skulle inte många följt med Mose och Aron ut i öknen. Och de som gick med kanske hade återvänt efter ett tag, om inte Farao hade funnits. Därför kan vi ana oss till att det behövdes mer än bara en Mose (= barmhärtighetens kärl) för att folket skulle underordnas Guds vilja. Farao (= vredens kärl) var också nödvändig.

Vi kanske också kan tänka oss, att detta att det behövs ett vredens kärl inte beror på brister i Guds godhet utan på vidden av vårt syndafall.

Vems är ansvaret?

Precis som Pilatus var Farao en mäktig man. Och även Farao hade fått den makten av Gud. Paulus citerar Skriften med orden: "Just därför har jag satt dig på din tron, för att jag skall visa min makt på dig, och för att mitt namn skall förkunnas över hela jorden." Men säkert var det med Farao som det var med Pilatus. Gud hade inte behövt tvinga honom att bli makthavare. Det räckte med att Gud bestämde sig för att låta Farao stjäla till sig av den makt som tillhör Gud och ingen annan.

Vem var då ansvarig? Är husägaren ansvarig, ifall han inte hindrar tjuven? Eller är tjuven ansvarig? Skall husägaren sättas i fängelse för att huset inte hade sjutillhållarlås, larm och kassaskåp? Eller skall tjuven straffas för att han bröt sig in? Är husägaren ens ansvarig om han lämnar dörren öppen och därmed ger tjuven ett tillfälle?

Om Gud utser några till vredens kärl genom att ge dem en större chans än andra att stjäla av den makt som är Guds absoluta tillhörighet, gör han därmed något orätt? Nej, säger vi, det är klart att han inte gör. Men varför går han inte den motsatta vägen, om han nu vill att alla skall bli frälsta. Varför låser han inte in makten så väl, att ingen kan få tag i den? Varför kan det bli en Hitler eller en Antikrist? Svaret är, att om han låste in makten skulle ingen av oss tröttna på den, och då skulle ingen omvända sig och ropa efter maktlöshetens och nådens rike.

Vår lösning - jämlikhet

Vi söker alltid avskaffa orättfärdigheten genom att införa jämlikhet. Alla skall ha lika mycket av allt, ungefär som när man håller upp saft på ett barnkalas. Då tror vi att avunden och därmed

alla våra begärelser skall övervinnas. Därför är jämlikheten en hörnsten i humanismen, den mänskliga rättfärdigheten. Och inom denna världen är det antagligen den bästa vägen. Men den är inte bra.

Ty människans ondska övervinnas inte så lätt. Vi har en fantastisk förmåga att hitta på egna, nya kryphål i alla politiska system, och även om alla fick exakt lika, så skulle ytterst få vara nöjda. Det är ju bara så, att gräset är mycket grönare utanför det egna staketet, även om det är samma gräs som innanför. Därför får vi kanske acceptera, att Gud går helt andra vägar för att inte bara skära av toppen på begärets planta utan få upp den med roten.

Låt oss därför gå till berättelsen om Kain och Abel. Ty den handlar om Kains makt att döda Abel. Och Gud var ju onekligen inblandad!

Avunden får blomma

Berättelsen om Kain och Abel handlar om vredens och barmhärtighetens kärlek. Gud utkorade Abel till välsignelse, och Abel fick omedelbart lida för sin utkorelse. Ty denna har alltid ett lidande med sig, liksom när Israel fick vandra ut i öknen. Hos Kain lät Gud i stället avunden blomma upp. För så gör han med synden för att komma till rätta med den: han reformerar inte bort den, ty det går inte. Han låter den blomma, tills vi inget högre önskar än att bli befriade från den.

Hur mycket synden än blommar, så är man inte chanslös för det. Ty där synden flödar över, där överflödar nåden ännu mycket mer (Rom 5:20). Problemet för Gud är inte att rena oss från synden, när vi själva önskar bli rena. För Gud handlar det om konsten att få oss helhjärtat villiga.

När synden blommar upp hos den ene, så hamnar han i sådana kriser, att han själv omvänder sig. Men när synden blommar hos den andre, kanske han slipper sådana kriser. Då kommer han att driva människor i sin omgivning i armarna på Gud, men själv kanske han går förlorad. Om inte den senare typen fanns, skulle kanske synden inte blomma hos någon, för alla skulle ju då se Guds snabba dom. Då skulle vi alla bara undertrycka synden och inte omvända oss. Som det nu är förefaller synden att löna sig, och då finns det alltid många som väljer den mot bättre vetande.

Gud gör inget orätt när han låter synden blomma genom att ge till Abel och inte till Kain. Han har inte anseende till personen, men hans rike bygger ändå inte på jämlikhet. Det finns något som heter utkorelse och storhet i himmelriket. Men den störste är inte den mäktigaste, utan han är allas tjänare. Och den som är utkorad har alltid en större börda av lidande i denna världen (jfr Apg 5:41, 9:15-16). Har du förstått vad den sortens ojämlikhet betyder? Tänk annars igenom saken ordentligt, innan du förargar dig på Gud för att han inte är humanist.

Frihet och jämlikhet går inte ihop

Humanismens fältrop - "frihet, jämlikhet och broderskap" - är för övrigt också en orimlighet. I egoismens värld finns inte det broderskap som skulle göra att friheten och jämlikheten kunde leva sida vid sida. Om kamrat Stalin verkligen varit en kamrat, så skulle friheten och jämlikheten möjligen ha kunnat förverkligas under hans styre. Men nu var han inte det, och därför blommade tvånget och klasskillnaderna trots jämlikhetens ideologi.

Eftersom vi faktiskt är olika, kan det aldrig bli någon särskild jämlikhet utan tvång. Politiska vänstern vill tvinga fram jämlikhet genom att stifta lagar för att lösa avundens problem. Högern satsar på friheten i hopp om att "marknadskrafterna" skall hålla synden under kontroll. Såväl höger som vänster är humanism, och problemet för båda är att det saknas broderskap. Högern satsar därför på frihet och vänstern på jämlikhet. Båda menar sig därmed vara ensamma om att stå för det sanna broderskapet.

Gud går sin egen väg. Han dödar avunden och självskheten, och då först kan vi bli bröder på riktigt. Varken samhällets kontroll eller marknadskrafterna kan döda synden, men korset gör det. Och då visar det sig att strävan efter frihet och jämlikhet bara berodde på att det inte fanns broderskap. För när detta finns, räcker det. När det saknas, så är det visserligen bra att politikerna värnar om både frihet och jämlikhet så gott det går. Men det löser inte problemet. Det håller det bara i schack.

Faraos förhärdelse

Folkets uttåg byggde lika mycket på Faraos förhärdelse som på kallelsen genom Mose. Man kunde ha trott att Faraos förhärdelse berodde på att Djävulen ville stoppa Guds planer med sitt folk. Men så står det ingenstans. I stället står det i vissa texter att Gud förhärdade Faraos, medan det i andra texter står att han gjorde det själv. Gud skyddade inte Faraos för hans maktbegär utan lät honom tvärtom ta det han önskade. Gud lät hans synd blomma. Själv omvände han sig inte, men det förde in Israel i Guds vilja. Hans förhärdelse var inte ett hinder. Den var tvärtom nödvändig.

Det låter hårt, när Paulus säger att Gud förhärdar vem han vill. Kan en god Gud göra så? Liknelsen om den förlorade sonen antyder för oss, att den enskilda människans omvändelse kanske har svårt att bli tillräckligt djup, om man inte får tröttna på synden. Dessutom tycks det vara så, att Guds folk som kollektiv inte kommer in i Guds vilja, om det inte får finnas en Faraos som förhärdar sig på ett mera slutgiltigt sätt.

Barmhärtighetens kärlek motsvarar Guds nåd i gestalten av en människa. Vredens kärlek är på samma vis lagens motsvarighet. Enbart genom lagen kommer ingen in i Guds rike, det vet vi. Men enbart nåd fungerar inte heller.

Vetekornets lag

Abel står som urtypen för barmhärtighetens kärlek. Han förlorade sitt liv och vann det. Kain utgör i sin person motsatsen - vredens kärlek - när han på kort sikt segrade över Abel men förlorade allt. Hela dramat upprepas på olika sätt fram till dess att församlingen står som Abel och Antikrist som Kain. Kain använde makt och såg ut att vinna, men förlorade. Abel blev dödad genom Kains makt och såg ut att förlora, men vann. Känner du igen Kristus? Ingen är chanslös. Kain blev inte påtvingad sitt livsöde. Gud sade till honom att han skulle råda över synden. Därför manar Paulus, att vi skall rena oss så att vi inte blir några kärlek till simpelt bruk:

"Men Guds fasta grundval består och bär ett sigill med orden: "Herren känner de sina" och "Den som tar Herrens namn på sina läppar, han skall vända sig bort från all orättfärdighet". Men i ett stort hus finns det inte bara skålar av guld och silver, utan också av trä och lera,

några till ädelt bruk och andra till simpelt. Om nu någon håller sig ren från allt detta onda, blir han en skål till ädelt bruk, helgad, nyttig i sin Herres tjänst, i stånd till varje gott verk." (2 Tim 2:19-21)

Vi har en kallelse att söka rening, så att vi kan bli kärll till ädelt bruk. Ingen är chanslös från början. Judas var det inte heller. Han visste att han förrådde en som var rättfärdig (Matt 27:4). Varför han gjorde det får vi inte veta. Det kan ha varit för pengarna. Andra har menat, att han ville provocera Jesus till att bli den krigare som alla önskade att han skulle bli. Men han var inte tvungen. Lika fullt var han utvald till att göra det han gjorde (Joh 6:70-71).

Utkorelse eller karma?

Frågorna om utkorelsen väcker starka känslor till liv. Ofta får man höra upprörda anklagelser mot Gud. Konstigt nog är känslorna inte på långt när så heta, när hinduer och buddhister talar om ett karma som skulle påtvinga oss hela vårt kommande livsöde. Astrologer kan också tala fritt om att våra liv skulle vara totalt beroende av planeternas ställning när vi föddes. Det möter bara vänligt intresse. Sådana former av stenhård förutbestämmelse accepteras av många. Men när vi talar om Gud som historiens Gud, så ligger den stora vreden gärna på lur.

Gud är stor nog att kunna bestämma hela historien utan att tvinga någon. Detta är den slutsats vi kan dra av det faktum att Bibeln både talar om en utkorelse och om en dom. Och Gud vill att alla skall bli frälsta. Men alla blir det inte. Så långt vi förstår beror detta dels på att kärleken till Gud måste vara frivillig. Dels tycks synden sitta så djupt i oss alla, att om inte orättfärdigheten får prägla det mesta i världen så kanske ingen enda skulle längta efter frälsning. Vi får ha förtroendet för Gud att han räddar som många som det är möjligt.

Kap 20

Vredens kalk

När Johannes till sist i sin uppenbarelse får se skökan, så är hon drucken och hon bär en bägare. Med den har hon gjort alla folk berusade. Låt oss höra hur Johannes berättar:

"En av de sju änglarna med de sju skålarerna kom fram till mig och sade: Kom, jag skall visa dig hur den stora skökan får sin dom, hon som tronar vid de stora vattnen och som jordens konungar har drivit otukt med. Det är med hennes otukts vin som jordens inbyggare berusat sig.

I anden förde han mig ut i öknen. Där fick jag se en kvinna som red på ett scharlakansrött vilddjur med hädiska namn på hela sin kropp och med sju huvuden och tio horn. Kvinnan var höljd i kläder av purpur och scharlakan, skimrande av guld och ädelsten och pärlor. I sin hand höll hon en gyllene bägare, fylld av skändligheter och av allt orent hon i sin otukt funnit på. På hennes panna stod det namn skrivet som var hennes väsens hemlighet: Det stora Babylon, modern till jordens alla skökor och skändligheter. Jag såg att kvinnan druckit sig rusig av de heligas blod och av blodet från Jesu vittnen." (Upp 17:1-6)

Det var alltså med vinet ur hennes otukts bägare som alla folk berusat sig. Självt var hon berusad av att ha druckit blod från judar (= de heliga) och från kristna (= Jesu vittnen). De som inte velat berusa sig med hennes bägare hade hon alltså låtit döda, och så hade hon i sin tur berusat sig med deras blod. Vi får veta mer om henne och hennes bägare:

"Sedan fick jag se en annan ängel komma ner från himmelen. Han hade stor makt och jorden fylldes av ljuset från hans härlighet. Han ropade med mäktig röst: Fallet, fallet är det stora Babylon. Det har blivit ett hemvist för demoner, ett tillhåll för allsköns orena andar, ett tillhåll för orena och vederstyggliga fåglar av alla slag, eftersom alla jordens folk fick dricka av hennes otukts vredesvin och jordens konungar drev otukt med henne och köpmännen på jorden blev rika genom hennes omätliga krav på lyx och överflöd.

Så fick jag höra ännu en röst från himmelen. Den sade: Mitt folk, gå ut ur henne, så att ni inte blir medskyldiga i hennes synder och får smaka hennes plågor. Ty hennes synder räcker ända upp i himmelen och Gud har hennes missgärningar i minne. Låt henne få igen vad hon själv har gjort mot andra, och ge henne dubbelt upp för hennes gärningar. Fyll den kalk som hon lät andra dricka med det som är dubbelt värre. Ge henne lika mycket sorg och plåga, som hon själv beredde sig av härlighet och lyx. Hon säger ju i sitt hjärta: Här tronar jag som drottning. Jag är inte änka och ingen sorg skall drabba mig." (Upp 18:1-7)

Ett vin av överflöd

Vinet i hennes bågare är ett vredesvin. Vems vrede handlar det om? Det sägs inte rent ut, men det förefaller vara Guds vrede som åsyftas. Vad är det för ett vin? Det tycks berusa genom makt, lyx och överflöd, ty konungar blev mäktiga av det och köpmännen blev rika. Därigenom stillades i någon mån hennes omätliga krav. Till sist kunde hon själv uttala en egen variant av gudsnamnet "Jag är".

Hennes mål är att berusa alla folk med makt, överflöd och lyx. Ju mer hon lyckas med detta, desto mer får demonerna insteg ibland människorna. Det världsvida babelsväldet innebär att rikedom, lyx och makt för människorna bort från Gud. Skökan vinner då en sorts gudomlig status, och orena andar börjar utöva sitt inflytande.

Det är i denna situation som Guds folk manas att dra ut ur Babel. Det betyder inte i första hand att man bara skall lämna något visst samfund eller annan yttre organisation. Det syftar snarare på att Guds folk liksom övriga människor skall komma in i ett liv i rikedom och lyx som man manas göra sig fri ifrån. Annars kan man drabbas av det fördärv som kommer över världen med dess begärelser.

Jeremias' vittnesbörd

Orden hos Johannes är nästan en ren upprepning av vad Jeremia fick profetera ca 650 år tidigare:

"Ty Israel och Juda är inte änkor som har blivit övergivna av sin Gud, av Herren Sebaot, därför att deras land var fullt av skuld mot Israels Helige. Fly ut ur Babel, må var och en söka rädda sitt liv, så att ni inte förgås genom dess missgärning. Ty detta är för Herren en hämndens tid, då han vill vedergälla det vad det har gjort. Babel var i Herrens hand en gyllene kalk som gjorde hela jorden drucken. Av dess vin drack folken, och så blev folken som vanvettiga. Men plötsligt är nu Babel fallet och krossat. Jämra er över henne, hämta balsam för hennes plåga, om hon till äventyrs kan helas. Låt oss lämna henne och gå var och en till sitt land. Ty hennes straffdom räcker upp till himmelen och når ända upp till skyarna." (Jer 51:5-9)

I Guds hand

Även här beskrivs Babel som en gyllene kalk. Men nu ser vi den inte i händerna på någon sköka. Nu är det Gud själv som bär den. Ändå blir slutet det samma - staden och allt vad den står för går under genom Guds vrede. Och Guds folk manas att lämna staden, innan det är för sent.

Mjölk och honung

Hur gick det till när Guds folk hamnade i Babel på Jeremias tid? Frågan är av stort intresse, eftersom tiden är rund. Det som gällde för Israel då, kan gälla för de kristna i dag. Det, som de fick genomgå, kan finnas i beredskap även för oss.

Genom Mose förde Gud ut folket ur Egypten - "träldomshuset". Redan från början lovade Gud att föra Israel till ett land, som flyter av mjölk och honung. Innan man gick in i löfteslandet, fick Mose ge följande hälsning från Herren:

"Ty Herren, din Gud, låter dig nu komma in i ett gott land, ett land där vattenbäckar, källor och djupa vatten flödar fram i dalar och på berg, ett land med vete och korn, med vinträd, fikonträd och granaträd, ett land med ädla olivträd och med honung, ett land där du inte skall äta ditt bröd i torftighet, där ingenting skall fattas dig, ett land vars stenar innehåller järn och ur vars berg du skall bryta koppar. Där skall du äta och bli mätt, och du skall så lova Herren, din Gud, för det goda land som han har gett dig.

Ta dig då till vara för att glömma Herren, din Gud, så att du inte håller hans bud och förordningar och stadgar, som jag i dag ger dig.... Du må inte säga vid dig själv: 'Min egen kraft och min hands styrka har skaffat mig denna rikedom', utan du må komma ihåg att det är Herren, din Gud, som ger dig kraft att förvärva rikedom, därför att han vill upprätthålla det förbund som han med ed har ingått med dina fäder - som det också hittills har skett. Men om du glömmes Herren, din Gud, och följer efter andra gudar och tjänar dem och tillber dem, så betygar jag i dag inför er att ni förvisso skall förgås. På samma sätt som hedningarna som Herren förgör för er skall också ni då förgås, därför att ni inte hörde Herrens, er Guds, röst." (5 Mos 8:7-11, 17-20)

Glömma Gud

Hur gick det, när man väl kom in i rikedomsländet? Det visade sig att Guds varning var befogad. Landet var fullt av avgudadyrkare eller om du hellre vill uttrycka det så - rikedomdyrkare. Guds folk lärde sig att älska rikedom vid sidan av Gud. Redan innan han dog, fick Mose profetiskt förutsäga detta:

"Då blev Jesurun fet och motspänstig. Du blev fet och tjock och stinn. Han övergav Gud, sin skapare, och föraktade sin frälsnings klippa. Ja, de retade honom genom sina främmande gudar, med styggelser förtörnade de honom. De offrade åt onda andar, skengudar, åt gudar som de förut inte kände, nya, som nyss hade kommit till, och som era fäder inte fruktade för. Din klippa, som hade fött dig, övergav du, du glömde Gud, som hade gett dig livet. När Herren såg detta, förkastade han dem, ty han förtörnades på sina söner och döttrar." (5 Mos 32:15-19)

I Kol 3:5 kallar Paulus girigheten för "rena avgudadyrkan". Gud ledde sitt folk in i ett land där stora resurser gjort människorna rika, så att de drabbats av girighet och börjat dyrka sin rikedom som en gud. De hade blivit berusade av skökans bågare, och de levde ett förvänt liv.

Israel skulle nu göra landet rent, men föll i stället offer för samma berusning. Och - märkligt nog - Gud visste allt detta i förväg. Han varnade folket, men han visste precis hur det skulle gå. De lät sig berusas med rikedom och överflöd. Och när det skedde, fick både skökan och demonerna makt över folket.

Trolöshetens ande

Profeterna fick det livsfarliga uppdraget att försöka tala folket till rätta. Men när de gjorde det, blev många dödade. Det var inte för ingenting som Johannes såg att skökan var drucken av de heligas blod. Låt oss lyssna till en av dem, profeten Hosea:

"Lösaktighet och vin och must tar bort förståndet. Mitt folk frågar sin stock till råds och vill hämta besked av sin stav, ty en trolöshetens ande har fört dem vilse, så att de i trolös avfällighet

har löpt bort från sin Gud. På bergens toppar frambär de offer, och på höjderna tänder de offereld, under ekar, popplar och terebinter, eftersom skuggan där är så god. Så blir era döttrar skökor, och era söners hustrur äktenskapsbryterskor. Dock kan jag inte straffa era döttrar för att de är skökor, eller era söners hustrur för att de är äktenskapsbryterskor, ty männen själva går ju avsides med skökor och offerar tillsammans med tempeltärnor. Så löper folket, som inget förstår, till sin undergång." (Hos 4:11-14)

Här talar Hosea om trolöshetens ande. För vinning får den oss att svika både Gud och varandra. Och vi gör det på alla plan. Trolöshet och svek är samma sak. När människor sviker varandra, blir de besvikna och fylls av misstro mot varandra. Den misstron skapar ensamhet. Därför leder rikedomdyrkan först till svek och sedan till ensamhet.

Värst av allt

En slutstation kommer vi till när vi sviker våra barn, så att vi börjar offra dem på rikedomens altare. Inget utlöser Guds vrede som sådana barnaoffer. På Jeremias tid var detta vanligt, och han fick därför i uppdrag att skaffa sig en lerkruka och söka upp de äldste i Israel och bland prästerna. Inför dem skulle han kasta kukan i backen, så att bara små skärvor blev kvar. Gud gav honom bland annat följande att meddela:

"Du skall säga: 'Hör Herrens ord, ni Judas kungar och ni Jerusalems invånare: Så säger Herren Sebaot, Israels Gud: Se jag skall låta en sådan olycka komma över denna plats, att det skall genljuda i öronen på var och en som får höra det.

Eftersom de har övergett mig och inte visat aktning för denna plats, utan där tänt offereld åt andra gudar, som varken de själva eller deras fäder eller Judas kungar har känt, och eftersom de har uppfyllt denna plats med de oskyldigas blod, och byggt upp sina Baalshöjder, för att där bränna upp sina barn i eld till brännoffer åt Baal, fastän jag aldrig har befallt eller talat om eller ens tänkt mig något sådant, se, därför skall dagar komma, säger Herren, då man inte mer skall kalla denna plats för 'Tofet' eller 'Hinnoms sons dal', utan 'Dråpdalen'." (Jer 19:3-6)

Gud hade fört Israel in i rikedomsländet. Man skulle rena det från rikedomdyrkan, men man föll själv offer för den. Slutresultatet blev det samma för Israel som det varit för tidigare folk - och senare. Man blev till sist villig att offra sina barn för välståndets och njutningarnas skull. Man hade druckit ur den babyloniska bägaren och fick till sist erfara att den nog gav fin berusning, men också Guds vrede.

Ut över jorden

Jeremia fick lite senare anledning att återkomma till frågan om Guds vredes kalk. I Jer 25:15-19, 27-29 läser vi:

"Ty så sade Herren, Israels Gud, till mig: 'Ta denna kalk med vredesvin ur min hand, och ge alla folk till vilka jag sänder dig att dricka ur den. Må de dricka, så att de raglar och mister sansen, när det svärd kommer, som jag skall sända ibland dem.'

Och jag tog kalken ur Herrens hand och gav alla de folk att dricka till vilka Herren sände mig, nämligen Jerusalem med Judas städer och med dess kungar och furstar, för att så

göra dem till en ödemark, och till ett föremål för häpnad och hån, och till ett exempel som man nämner, när man förbannar, så som nu också har skett. Vidare Farao, kungen i Egypten, med hans tjänare, hans furstar och allt hans folk...

Och du skall säga till dem: Så säger Herren Sebaot, Israels Gud: Drick, så ni blir druckna, och spyr, och faller omkull utan att kunna stå upp, ja, faller, när det svärd kommer, som jag skall sända bland er. - Men om de inte vill ta emot kalken ur din hand och dricka, så säg till dem: Så säger Herren Sebaot: Ni måste dricka. Ty se, med den stad som är uppkallad efter mitt namn skall jag börja hemsökelsen. Skulle då ni bli ostraffade? Nej, ni skall inte bli ostraffade, utan jag skall båda upp ett svärd mot jordens alla inbyggare, säger Herren Sebaot."

Här får vi nu veta, att den process som Israel genomgått kommer också de andra folken att få uppleva. Vilken process gäller det? Jo, att komma från träldom under synden genom en ökenvandring i ringhet till en tid av rikedom som övergår i dyrkan av rikedomen och avfall från Gud.

Kyrkan utvecklas som Israel

I Europa ser vi tydligt att kyrkans utveckling liknar Israels historia före Kristus. Först kom det en tid av väckelse, innan kyrkan blev statsreligion. Under förföljelserna på romartiden kan den kristna kyrkan jämföras med ökenvandringen. Sedan kom man till löftelandet, det vill säga kyrkan blev statsreligion och förföljelsen upphörde. Men på samma sätt som under domartiden i Israel blev det en tid av inre förfall.

För Israel slutade denna i och med kungatiden. I kyrkan ser vi reformation och motreformation som samma milstolpe. För Israel kom sedan den verkliga rikedomstiden och den svåraste avgudadyrkan. I de kristna länderna kom efter reformationen och renässansen hela den vetenskapliga explosionen, som åtminstone med tiden gjorde oss makalöst rika. Då började rikedomsdyrkandets tid och därmed avfallet - eller avkristningen. Det var inte bara Jesurun (=Israel) som blev fet och glömde Gud. Till sist tycks det gälla oss alla. Vi offerar inte barn på Baals eller Moloks altare, men för välståndets skull utsläcker vi liv under sterila och ytligt sett mera snygga förhållanden på kliniker. (Kom ihåg att det finns förlåtelse!)

Vågfronten

Därför kan vi tänka oss evangeliets utbredning från Jerusalem ut över världen som en vågfront, som breder ut sig sedan man kastat en sten i en spegelblank sjö. Före vågfronten råder ett tillstånd av andlig död beroende på okunnighet. De flesta bland folken är fattiga och mer eller mindre förslavade (Egypten).

Så kommer evangeliet - glädjens budskap för de fattiga. Och det tas emot till en frigörelse på alla plan. Människor dricker ur nådens kalk till förvandling. Och genom bitvis smärtsamma processer (Öknen) leder detta till både inre och yttre frihet. Slaveriet avskaffas, inte genom våld utan genom omvändelse och förbrödring. Människor blir fria i sitt tankeliv till självständighet och handlingskraft. De går ut ur resignation, vidskepelse och drogberoende. Undra på att fattigdom och förtryck så småningom förbyts i frihet och välstånd (mjölk och honung).

Men när det sker, så mister evangeliet sin kraft. Ty det är glädjens budskap för de fattiga, och dessa är nu inte fattiga längre. Därmed blir rikedomen en självklarhet och inget att vara

tacksam över, och då mister den sin kraft. Vågfronten förde med sig andligt liv genom att ge kunskap om Guds rättfärdighet. Men när fronten har gjort människorna rika, går den vidare och efterlämnar ett tillstånd av andlig död. Detta består inte i fattigdom och okunnighet utan i rikedom ihop med en sorts förment kunskap av typen: "Kristendomen har vi prövat. Den tillhör det förgångna. Och för övrigt klarar vi oss själva."

Hos oss i Europa har vi fått humanismen i stället. Den är det "glada budskap" som förefaller vara mycket bättre än Jesu evangelium. Så är det inte. Men det andliga dödstillstånd, som uppkommer när vågfronten gått vidare, gör att det ser så ut.

I dag är vågfronten i fjärran Östern, vissa delar av Afrika och Sydamerika. Där verkar evangeliet i sin fulla kraft efter vad vi hör i härliga segerrapporter. I Sydkorea har välståndsutvecklingen redan börjat och går nu från tidigare fattigdom i rasande fart mot hög teknologi och rikedom. Löfteslandet med mjölk och honung öppnar sig. Men därmed kommer också den underbara väckelsen att avstanna eller spåra ur. Det finns ingen anledning att tro att koreanerna skulle tåla rikedomen bättre än vi andra.

Lägg nu märke till att det Jeremia säger oss i sin bild av vredens kalk är, att detta inte sker mot Guds vilja, utan att han så har bestämt. Det är därför som den gyllene bågaren både kan ses i skökans hand och samtidigt kan vara i Guds hand.

Verklig omvändelse

Det är nu vi får användning för de iakttagelser vi gjorde i det femte kapitlet i denna bok. Där studerade vi frågan om vad omvändelse är i en människas liv och när den inträffar. Vi noterade att Petrus inte omvände sig när han lämnade båten. Han sade visserligen, att Jesus skulle gå ifrån honom, eftersom han, Petrus, var en syndare. Men den omvändelsen satt inte djupare än att det gamla livet med dess jämförelser snart dök upp på nytt med sin eviga fråga: vem av oss är den störste?

Vi såg också att köttet till en början vill förneka att Gud finns för att göra tvärtemot Gud tills det inte går längre. Sedan erkänner köttet att Gud finns men vill nu göra Guds vilja så bra att Gud i själva verket blir onödig. Då skulle målet trots allt vara uppnått - att ha gjort sig oberoende av Gud. Men Gud som är kärleken accepterar inte detta. Den som älskar kan aldrig acceptera att bli onödig i den älskades liv.

Petrus omvände sig inte på djupet, förrän han först fått lära känna Kristus och ändå förnekat honom. Först då korsfästes hans längtan efter en egen, oberoende identitet. Så tycks det dock inte vara bara för enskilda individer. Det samma tycks gälla även för hela folk.

Gud ledde Israel - och senare även oss - in i kunskap om sig själv. Detta är nådens och förbundets kalk. Sedan gjorde han oss rika nog att kunna försöka göra oss rättfärdiga genom vår kunskap men utan hans hjälp. I Israel ser vi fariseismen på Jesu tid som ett sådant försök. Hos oss ser vi på samma vis humanismen. De har lite olika bud, men det får inte förvill oss. Båda handlar om vad människan skall göra för att bli rättfärdig.

De falska profeterna

Innan tiden för Babylons seger över Jerusalem var inne, så blommade den falska profetismen.

De äkta profeterna talade om omvändelse och syndaånger. De falska profeterna förkunnade "tro". Kriserna var stora och svåra, och folket misströstade. "Gud ser oss inte", sade man. Men så kom de falska profeterna. "Folket behöver nytt mod", sade de. "Därför skall vi predika uppmuntrande."

Men folket skulle inte ha nytt mod. *Man var på fel väg, och då hade Gud tagit modet från folket, för att det skulle omvända sig.* Men nu kom man och förkunnade ett enda stort "shalom". "Gud vill alltid välsigna", sade man. "Gud är alltid positiv, hans hus står ju mitt i Jerusalem. Han bor hos oss. Vi har inget att frukta. Här gäller det bara att tro."

Jovisst, Gud väntade på tro. Men den tro han ville se var inte en framtidsoptimism i en tid, då han för folkets kärlek till rikedomen tagit modet från människorna. Han längtade efter den trohet mot honom som gjorde att man vände om. Detta var vad de äkta profeterna fick tala om, men dem struntade man i eller dödade.

Jesus säger tydligt att förförelser och falska profeter måste komma innan allt är slut. Vad kommer de att tala om? De kommer i vanlig ordning att försöka göra om glädjens budskap för de fattiga till ett glädjens budskap för de rika. De kommer att tala om fred och rikedom i ett läge, där ett sant budskap från Herren skulle handlat om omvändelse från kärleken till avgudarna det vill säga rikedom och makt.

Del 6

Johannes' syn

Kap 21

Laodicea

Låt oss nu till sist försöka läsa Uppenbarelseboken från början till slut. Vi gör det både för att repetera och sammanfatta. Men vi gör det också för att se, hur man bör läsa en text av detta slag, så att den skall bli så begriplig som möjligt. Jag kommer här inte att citera alla texter jag skriver om. Det kan därför vara bra att du har Bibeln till hands.

En mur av förkrosselse

De tre första kapitlen beskriver hur Jesus uppenbarar sig för den åldrige Johannes, när denne är i fångenskap på Patmos. Johannes, som vandrat i flera år med människan Jesus från Nasaret, faller omkull av fruktan inför den förhärligade Människosonen.

Samma mönster ser vi överallt i Bibeln - hur människan faller av fruktan inför det gudomliga. Sedan kommer tillsägelsen: "Var inte rädd!" Då men inte förr kan människan resa sig upp och stå i Herrens närvaro.

Man kan fråga varför människan skall behöva gå igenom denna upplevelse. Svaret är att Gud inte vill att någon i egen kraft skall kunna stå på benen inför honom. Om vi kunde komma släntrande fram till Gud utan att i förkrosselse mista all egen kraft, skulle Gud inte vara Gud. Han omger sig med en mur av förkrosselse.

Det har blivit vanligt att människor faller "under Guds kraft" vid förbönsstunder och liknande. Jag har också fallit vid några tillfällen. Men det tycks inte så ofta vara förenat med en upplevelse av egen litenhet inför Gud. Oftare verkar det som om man föll under en sorts känsla av angenäm dimmighet. Ibland ser man folk som ligger och fnittrar på golvet. Är detta samma sak som det Johannes upplevde? I dag faller människor bakåt, ofta likt avsågade furor. Gjorde Johannes det, eller föll han på knä med ansiktet mot marken?

De sju församlingarna

När Jesus börjar tala till Johannes, har han hälsningar till sju församlingar i nuvarande Turkiet. Dessa så kallade sändebrev avslutas alla med en maning att de som har öron skall höra vad Anden säger till församlingarna. Dessutom får dessa olika formulerade löften som ges till dem som vinner seger.

Herren har också personliga kommentarer som uttrycker hans syn på tillståndet bland de heliga. Ibland är det uppmuntran och tröst som Herren har att ge. Andra församlingar får

varning eller förmaning.

Man har funderat mycket på varför just dessa församlingar har kommit att hamna i strålkastarljuset för all framtid. De befann sig ju i ett område som i dag är muslimskt. Ändå talar Jesus till dem som om de skulle få uppleva hans återkomst. Och just dessa sju liknas vid en sjuarmad ljusstake, som Jesus har i sin närhet. Av alla församlingar som fanns redan på den tiden är det just dessa som tillsammans liknas vid den sjuarmade ljusstaken.

Den vanligaste tolkningen är troligen den rätta. Nog var det brev till församlingar som verkligen fanns just då och där. Men de tycks också stå för sju tidsepoker i kyrkans framtida historia. Och inget hindrar att båda meningarna finns bakom dessa brev. Tiden är ju rund.

Med detta dubbla synsätt förstår vi att kyrkans historia - liksom Israels - blir en brokig vandring genom olika frestelser och öden. Till sist slutar det dock för många församlingar i rikedom och ljumhet som i Laodicea. Och ljumheten visar sig då vara den plats som är längst bort från Gud. Herren säger till Laodicea att han önskade att församlingen var kall eller varm. Det var bäst om den var varm, men det är bättre med en kall församling än en ljum.

På Jesu tid var fariséerna svårast att omvända till ödmjuk gudsfruktan. Likadant är det med oss rika och humanistiskt kristna i dag. Vi har hört allt och har ändå inte hört det. Ingenting har nyhetsvärde, och ändå har vi förstått så lite av de glada nyheterna. Vi vet så mycket om solidaritet och rättfärdiga handlingar - "hur man skall göra". Men vi vet så lite om vad nåd är. Nog behövs det ögonsalva!

Förkrosselse vid Jesu återkomst

Petrus behövde omvända sig två gånger innan han förstod Guds nåd över sitt liv. Efter den första omvändelsen ville han utmärka sig i sin tjänst för Gud, och vi har redan förstått, att så gör köttet för att med en skenbar gudsfruktan ändå göra Gud onödig. Det mesta av hans iver var inte så andlig som den verkade. Inte förrän vid den andra omvändelsen förstod han i praktiken vad nåd är.

Före sin omvändelse utanför Damaskus hade Saul från Tarsus också menat sig tjäna Gud, fastän han mest tjänade sig själv. Nog var han engagerad, men ändå var han ljum. Det var inte Guds eld som gör människan varm. Det var hans egen, och av den kan man inte bli mer än ljum, hur man än eldar under pannorna. Nu har samme man något märkligt att säga om sin egen omvändelse:

"Men att jag möttes av förbarmande, det berodde på att Kristus Jesus ville bevisa allt sitt tålamod på mig, först av alla, som en urbild av dem som genom tron på honom skulle få evigt liv." (1 Tim 1:16)

Paulus ställer fram sig själv som en urbild - eller om du vill som ett mönster. Han fick genom alla sina försök att själv leva rätt drivas så långt från Gud som det gick att komma. Och han var ju rik. Hur det var med pengarna vet vi inte, men att han var rikt begåvad, behöver vi inte betvivla. Vem som helst satte sig inte vid Gamaliels fötter. Och man anförtrodde inte heller åt första, bästa att lösa alla de problem som uppstod med den nya konstiga sekten av anhängare till Jesus.

Saul menade sig vara något, och med detta något försökte han bli något genom att tjäna Gud. I detta prövade han Guds tålmod maximalt. Och därmed blev han ur bilden för alla som genom tron skall bli frälsta. I sin kärlek till sin egen rikedom ville han tjäna Gud med sin rikedom.

Detta betyder att det mesta i judendomen hann drivas fram till en köttlig tjänst av egen förmåga och rikedom vid Jesu första ankomst. På liknande sätt kommer den hednakristna kyrkan att ha hamnat i samma sorts fariseiska eller humanistiska ljumhet vid Jesu andra ankomst. Med "ljumhet" menas här inte passiv likgiltighet utan köttets tjänst åt Gud. Det var i ljumhet som Petrus före Getsemane lovade att inte svika Jesus.

Gud låter allt detta ske för att både köttets uppror och dess lydnad skall kunna dö. Det måste stå helt klart, att vi är frälsta av nåd och inte av gärningar (Ef 2:8-10).

Paulus vittnar om Laodicea

Paulus talar också i breven till Timoteus om kristna som anser att deras kristendom skall löna sig (1 Tim 6). Och han talar om, att när det lider mot slutet, skall självupptagenheten blomma som aldrig förr - även bland de kristna. Och det skall hänga ihop med kärleken till rikedom. Lyssna bara:

"Men det skall du veta, att i de yttersta dagarna kommer det onda tider. Då skall människorna bli egenkära och penningkära, skrytsamma och övermodiga, fulla av smädelser och olydiga mot sina föräldrar, otacksamma, gudlösa, kärlekslösa, oförsonliga, fulla av förtal, otyglade, ohyfsade och obenägna till allt gott, svekfulla, besinningslösa och uppblåsta. Njutningen skall vara dem kärare än Gud, och de skall ha ett sken av gudsfruktan, men förneka dess kraft." (2 Tim 3:1-5)

Vem är så dum att han tackar nej till Guds kraft? Om Guds kraft också är korsets kraft, så letar vi nog gärna efter någon ersättning. Paulus skriver (Fil 4:12-13), att han genom Guds kraft klarar sig lika bra i rikedom som i fattigdom. Önskar vi den kraften eller vill vi ha kraft till ständig rikedom?

Jesus vittnar om Laodicea

Med syftning på sin återkomst berättade Jesus en liknelse (Matt 25:1-13) om tio tärnor som väntade på att brudgummen skulle komma till bröllopet. Alla hade lampor med sig, men bara fem hade olja. Alla somnade när det visade sig att brudgummen dröjde. Till sist kom han. De som inte hade olja fick då springa och köpa. Men därmed kom de för sent till festen och blev utestängda.

Alla tärnorna somnade. Vilka tänkte Jesus på? Detta är lättast att förstå, om man frågar vem bruden är. Kristna tror ofta att den hednakristna kyrkan skulle vara bruden. Men det är inte sant. Bruden är det nya Jerusalem som kommer ner från himlen (Jes 62:1-7, Upp 21:2). Alltså är det de frälsta judarna som är bruden, och vi hednakristna är tärnorna.

I väntan på att brudgummen Kristus skulle komma till sin brud somnade alla de kristna kyrkorna. Detta är bilden av vredens kalk, fattigdomen som ut över världen förbyts i rikedom och därmed i avfall. Så hade det först gått för bruden, men så blev det också för tärnorna. Och medan tärnorna somnade, handlade Herren med bruden. Till detta skall vi återkomma i

denna boks tredje del.

Herren återvänder därför inte till en kyrka som blivit alltmer helgad och vaken, utan han kommer till en som somnat i sin väntan. Undra på att han frågar, om han skall finna någon tro när han kommer tillbaka! Och det blir högst begripligt att han varnar oss med orden:

"Men ta er till vara, så att inte era hjärtan blir tunga av rus och dryckenskap och bekymmer för detta livet. Annars skall den dagen komma över er plötsligt, som när en fälla slår igen. Ty så skall den komma över alla, var de än bor på jorden. Håll er alltså vakna och bed ständigt på nytt, att ni skall kunna komma välbehållna igenom allt det som skall ske och träda fram inför Människosonen." (Luk 21:34-36)

Ögonsalva

När kroppen somnar, är det svårt för ett finger att hålla sig vaket. Därför manar Jesus oss att be ständigt på nytt, så att vi kommer välbehållna igenom. Det är alltså möjligt att göra det, om vi är beredda på utvecklingen. Läget var inte hopplöst i Laodicea. Jesus stod utanför dörren och knackade, och han rekommenderade att man köpte ögonsalva av honom.

Läget var allvarligt men inte heller hopplöst i Israel, när man hemfallit åt att älska rikedomerna och dyrka avgudarna. *Botemedlet - ögonsalvan - var egentligen mycket enkelt. Det hade räckt med tacksamhet över rikedomerna i stället för girighet efter mer.* Lyssna till hur Herren säger detta genom Hosea:

"Gå till rätta med er moder, gå till rätta ty hon är inte min hustru, och jag är inte hennes man. Må hon skaffa bort det lösaktiga leverniet från sitt ansikte och otuktslevernet från sitt bröst. Om inte, skall jag klä av henne, så att hon ligger naken. Jag skall låta henne stå där sådan hon var den dag hon föddes. Jag skall göra henne lik en öken och låta henne bli som ett torrt land och låta henne dö av törst. Och mot hennes barn skall jag inte visa något förbarmande, eftersom de är barn av en trolös moder.

Ty deras moder var en trolös kvinna, ja, hon som födde dem bedrev skamliga ting. Hon sade ju: 'Jag vill följa efter mina älskare, som ger mig min mat och min dryck, min ull och mitt lin, min olja och mitt vin.' Se, därför skall jag nu också stänga din väg med törnen. Ja, en mur skall jag resa framför henne, så att hon ej skall finna någon stig.

När hon då löper efter sina älskare, skall hon inte få fatt i dem. När hon söker dem, skall hon ej finna dem. Då skall hon säga: 'Jag vill gå tillbaka till min förste man, ty det var bättre för mig då än nu.' Men hon har inte förstått att det var jag som skänkte henne både säden och vinet och oljan, och att det var jag som gav henne så mycket silver, likaså guld, av vilket de gjorde sin Baalsbild." (Hos 2:2-8)

Detta är sagt till Israel under en tid av stort materiellt välstånd. Kärleken till Gud övergick i ljumhet och rikedomdyrkan. Gud liknar folket vid en otrogen hustru. Och han lovar, att människorna inte skall lyckas i sitt lyckojagande, eftersom han, Gud, skall ställa hinder i vägen. Folket hamnade i olycka genom sin rikedom, men detta var inte nödvändigt. Det hade räckt med att välståndet hade fått utlösa tacksamhet i stället för girighet.

En bild av oss

Gör ett experiment, så får du se att Hosea talar lika mycket till nutida svenskar som till israeler omkr år 750 f Kr. En söndag går du till ett stort varuhus, gärna med lite dyrare varor, IKEA eller så. Ställ dig så att du kan se köerna som släpar sig fram mot kassorna. Du kommer att se många med en trött och bittert utplundrad min i ansiktet. De gick till det stora köptemplet för att fira "söndagsgudstjänst". Och de köpte en hel del, kanske mer än de hade råd med. Men de fann inte vad de letade efter - glädje och mening. Gud lade hinder i vägen.

I dag är det många som kämpar med livsleda och ångest. Självmord står som nummer tre i raden av dödsorsaker i Sverige. Och då har man inte räknat in dem som inte "lyckas" ta sitt liv. I Indien, där man svälter och lider, tar man inte sitt liv så som vi gör. *Vi lider så mycket för att vi har det bra, inte för att vi är fattiga eller saknar en massa. Eget välstånd eller avund över andras är andligt sett en mycket farligare fiende än ett visst mått av kollektiv brist. Välstånd förvrider så lätt hela vårt liv, om det inte får leda till full tacksamhet.*

Kan det bli väckelse?

Är Laodicea chanslöst, eller kan det bli väckelse där med? Det är säkert möjligt, ty Jesus står vid dörren och knackar. Risken finns att den inte blir så omfattande och inte så djup. Verklig väckelse kan antagligen bara uppstå om människorna i Laodicea vill låta sig omvändas från avgudadyrkan till tacksamhet över det som de redan har.

I Laodicea är det mycket lättare att marknadsföra förkunnelser som skall anvisa hur vi skall få ut ännu mer av våra liv och av vår tro. Men då blir det en begärande tro och inte en som ger i kärlek. Och därför är risken för falska väckelser stor.

Det många kämpar med i dag är meningslöshet och uppgivenhet. Men detta kan också kallas för otacksamhet. En tacksam människa behöver inte söka efter vare sig mening eller vänner. Och hon har ganska god motståndskraft mot frestelser. Hon har det ju så bra, även om hon inte har allt.

Jesus manar oss att vaka och be i den sista tiden, så att vi kan förbli stående. Han säger, att vi skall köpa ögonsalva, så att vi kan se. Vad skall vi be om, och vad skall vi se? Vad sägs om att be om förmågan att se allt det som kan bli föremål för tacksamhet, tills tacksamheten flödar över? Gör den inte det, så blir välståndet lätt en snara.

"Utspy ur min mun"

Det kan vara en varning för det annalkande avfallet som gör att Jesus varnar den ljumma församlingen och säger, att han kan komma att utspy den ur sin mun. På samma sätt varnade han Israel för avgudadyrkan, innan man gick in i löfteslandet:

"Gör inte sådant, för att landet inte må spy ut er, om ni så orenar det, liksom det spyr ut det folk som har bott där före er." (3 Mos 18:28)

Men skall det inte bli väckelse i den sista tiden? Skulle inte enheten i Guds folk växa fram? Jo, det tycks så. Men det verkar som om avfallet var en viktig förutsättning. Den stora ljumma skaran kanske måste minskas till en som är liten men brinnande.

I Laodicea kan det vara svårt att vara riktigt andligt pigg och vital. Herren är ju inte mitt i församlingen. Han står utanför och knackar likt en tiggare. Men somliga kanske har en tacksamhetens beredskap, som gör att de går åt ett håll när frestelserna och kriserna börjar, och de övriga går åt ett annat. Några har olja i sina lampor. Andra har tomma lampor. Man hinner inte hämta olja om man ingen har.

Alla församlingar kommer inte att vara som Laodicea. Även de andra skall vara med. Men man hamnar inte i Filadelfia bara för att man kallar församlingen så. Det verkar mera vara en fråga om i vilket land man befinner sig. På somliga platser råder förföljelse, på andra är det välstånd. Den verkligt rika församlingen är ju ändå Laodicea.

Kap 22

Den vite ryttaren

Tillsammans med Vilddjuret, Antikrist, skall ytterligare ett vilddjur träda fram. Vi läser om honom i Upp 13:11-17:

"Då fick jag se ett annat vilddjur stiga upp ur jorden. Det hade två horn som liknade ett lamms, men det talade som en drake.

Det får utöva det första vilddjurets hela myndighet med dess fullmakt. Det förmår hela jorden och dess folk att tillbedja det första vilddjuret, det med banesåret som var läkt. Det gör stora tecken. Det låter till och med eld falla ned från himmelen till jorden inför människors ögon. Det förleder dem som bor på jorden genom de tecken som det fått makt att utföra i vilddjurets namn. Det intalar dem som bor på jorden att resa en bildstod åt vilddjuret, det som drabbades av svärdshugget men fick liv igen.

Det fick makt att blåsa liv i vilddjurets bild, så att bildstoden rentav kunde tala och lät döda dem som inte ville tillbedja vilddjurets bild. Det förmår alla människor, både stora och små, både rika och fattiga, både fria och trälarna, att låta sig stämplas med ett märke på högra handen eller pannan. Ingen får köpa eller sälja, som inte bär det märket med vilddjurets namn eller talet för det namnet."

Bildstoden

Detta andra vilddjur tycks vara den samme som senare i Uppenbarelseboken kallas för "den falske profeten" - slutsumman av alla falska profeter genom tiderna. Liksom dessa är han till det yttre ett får, men invärtes en rovlysten varg. Ty sådan är den mänskliga rättfärdigheten. Den ser fin ut, men är till sitt sanna väsen destruktiv i sin egennyttia.

Den falske profeten får människorna att bygga en bildstod. Och nu bevisar profeten i fråga att han nått fram till Adams dröm - att bli som Gud. Ty han förmår att ge liv åt bildstoden. Lägga märke till hur denna process i allt liknar människans skapelse. Gud gjorde människan av stoft från jorden och blåste sedan in livsande i hennes näsa. Då förvandlades den döda dockan till en levande människa.

Nu visar den falske profeten att han också i detta hänseende kan göra det Gud gör. Undra på att det första vilddjuret - Antikrist - kan göra anspråk på att vara Gud, eller åtminstone en gud.

När detta sker är det ursprungliga målet - Adams dröm - fullbordad. Han har blivit "som Gud".

Denna dröm har aldrig blivit avskriven efter syndafallet. Tvärtom, från människans sida är det den drömmen som formar världshistorien.

Förbannelsen

Efter syndafallet förbannade Gud ormen, människorna och marken. Människornas liv skulle bli fullt av möda. Som vi kan se det nu i efterhand, så fick denna förbannelse två motsatta effekter.

Den första blev att Adams projekt för självförödning kom av sig. Han blev upptagen med att skaffa sig föda, sedan hela naturen kommit att bli emot honom. Kvinnan blev lika upptagen av att föda sina barn med smärta, vilket kanske inte bara syftar på förlossningsvärkar. Hela föräldraskapet är ju en glädje, men också en smärta. Vilken förälder har inte känt vända för sina barns liv?

Men på längre sikt fick förbannelsen en andra effekt. Den kom att sporra Adam i hans strävan mot det hägrande målet. Om våra kära mål flyttas bort ifrån oss, kan de ju bli ännu dyrare och mer värda att sträva för. I det här sammanhanget ser vi också att själva nöden fick lov att bli uppfinningarnas moder. Adam åt av Kunskapens träd för att bli som Gud. Han hamnade då i stora svårigheter. Vad vore naturligare än att äta igen av samma träd för att finna lösningar på de problem som uppkommit i form av hunger, fattigdom, lidande och sjukdom?

Vetenskapens träd

För hur skall vi som kristna se på vetenskapen? Den frågan är inte alldeles lätt att besvara. Själv har jag arbetat som forskare en stor del av mitt liv, och jag njuter dagligen frukterna av andras forskarmödor. Denna bok skriver jag med hjälp av en dator, som gör arbetet oerhört mycket enklare, än det skulle varit om jag suttit med en gåspenna och pergament, eller om jag hade huggit in runor i sten. Får jag lunginflammation, så tvekar jag inte att gå till apoteket och köpa penicillin. Skall jag åka ut och predika, så tar jag tåg, flyg eller bil. Jag kan inte se, att det vore frommare att gå till fots från Mölndal till Umeå. Jesus gick inte alltid över Gennesaret. Oftast for han i en båt.

När Gud förbannade, så hänvisade han Adam till att leva av kunskap i stället för att leva av nåd. På kort sikt blev detta ett avbräck i Adams planer. Men på längre sikt blev det något som tvingade honom att löpa linan ut. Som vanligt är det ju så, när vi syndar, att vi önskar kunna synda på halvfart för att så mycket som möjligt njuta syndens glädje utan att skörda dess onda frukt.

Men Gud ställer inte upp på det. Vill vi inte ha hans rättfärdighet på heltid, så ser han till att vi får synden på heltid i stället för att vi skall tröttna på den och frivilligt ropa på hjälp och önska bort både syndens njutning och dess plåga.

Kampen för tillvaron

Människan valde att leva av egen kunskap hellre än av Guds nåd. När Gud sedan förbannade skapelsen, hade människan inte längre något val. I Kristus är vi frälsta i hoppet om att få komma till ett rike, där nåden åter gäller och inte kunskapen. Men här kan vi inte bryta oss ur kunskapens tvingande grepp. Vi kan knappast ens föreställa oss, vad det vill säga att leva av

nåd i stället för att leva av kunskap. Vi tycker ju att vi först måste ha en massa kunskap om nåden...

Gud sade att marken skulle bära törne och tistel. Detta betydde inte att han önskade få se marken full av ogräs. Avsikten tycks ha varit att tvinga in Adam i en kamp mot tillvarons hårdnande villkor. På många ställen i Bibeln (exempelvis Ords. 24:30-34) talas det om att den lates åker blir full av ogräs. Och detta sägs som en varning. Gud förbannade marken för att vi skulle få kämpa i motvind, inte för att han ville att det skulle växa nässlor överallt.

Likadant är det ibland när kristna blir sjuka. Eftersom sjukdomarna uppkom genom Guds förbannelse, tänker sig somliga att det vore mot Guds vilja att gå till läkare eller att be för de sjukas helande. Men ingendera är synd. Gud har bara ställt oss under kunskapens och kämpandets villkor genom sin förbannelse.

Han har gjort vår självförgudning svår, men på samma gång mera åtråvärd och nödvändig. Människans önskan att själv skapa liv, skulle kanske aldrig komma att växa fram så tydligt, om hon inte stimulerats av motgångarna. Därmed kanske denna önskan inte heller skulle kunna falla under någon dom.

Trädets namn

Kunskapens träd heter i vår svenska översättning "Kunskapens träd på gott och ont". I hebreiskan finns inget "på". Där står det "Kunskapens träd gott och ont". Detta är en typisk, hebreiskt mångtydig ordlek.

Visst är trädet på gott och ont. Alltså även på gott. Men det onda finns också alltid. Det är fint med antibiotika, när de ges till sjuka människor. Men när de blandas i maten vid svinuppfödning för att uppfödaren skall få större vinst, så är de en förorening som kan göra människor sjuka i stället - och grisarna med.

Alla våra "framsteg" skapar därför nya problem. De bidrar till en ökning av det godas summa, men skapar också i sig själva alltid nya lidanden och problem. Små framsteg ger små problem, medan stora framsteg i regel skapar stora problem. För att råda bot på de senare, måste vi forska mera och göra nya framsteg. Men därmed får vi nya olägenheter.

En del oönskade verkningar av våra framsteg måste lösas genom tvång och kontroll. Ju mäktigare redskap människorna får i sin hand, desto strängare måste de övervakas, så att inte makten missbrukas. Redan härigenom leder vetenskapen på sikt till en utbyggnad av statsmakten över människorna. Vetenskapen leder till att byråkratin byggs ut. Gör man inte det, kommer allt fler att missbruka vetenskapens frukter. Byråkraterna, som skall övervaka, tar säkert alla vetenskapens medel i bruk för sitt uppdrag.

Tänk så många ohederliga affärer och så mycket skattefusk man kunde förhindra om alla hade kontokort i stället för pengar! Eller om alla hade ett elektroniskt kontokort under huden i pannan... Och varför inte sätta in EAN-kodens tal 666 som styrsiffror i den koden lika väl som i koderna på mjölkpaketen?

Men vem skall övervaka övervakaren? Behovet av övervakning kommer till sist att bidra till att alla ropar efter en världshärskare. Problemen kommer att växa oss så över huvudet, att de

flesta är beredda att avstå från all frihet, om det bara kommer någon som förefaller att vara god.

Ett förlorat barnskap

Men "Kunskapens träd gott och ont" betyder också att det är ett träd som ger kunskap *om* gott och ont. Före syndafallet levde Adam mitt i Guds godhet. Men efter syndafallet sprang han och gömde sig, när Gud kom. Visst var han rädd för Guds vrede. Men om han hade känt Guds godhet lika bra som förut, så hade han ändå stannat kvar. Men nu visar det sig, att Adam på något märkligt sätt förlorat förmågan att se kärleken, om han inte först fick kunskap om den. Han såg att han var naken, men han såg inte längre att Gud är kärleken.

Det är lätt att ge kärlek till ett litet barn. Det tar emot utan krusiduller. Men vuxna har så mycket svårare. Jag har mött många människor, som varit älskade av sin omgivning, men ändå inte varken kunnat se kärleken eller ta emot den. Det har behövts en lång process av kunskap om kärleken, dess väsen och mottagande, för att personen skulle kunna upptäcka det som fanns där hela tiden och ta emot det som det lilla barnet kan ta emot utan besvär.

Förbannelsen innebar alltså också, att människan miste en stor del av sin förmåga att se nåden, om hon inte först får kunskap om den. Och den, som kan lansera en trovärdig kunskap om vad som är gott, har stor förmåga att styra människors handlande.

Hitler är ett avskräckande exempel. Många har förundrat sig över att han kunde förvrida förståndet på så många. Han hade en ideologi om gott och ont. Den var enkel och lätt att lära: ariern är god och juden är ond. Ingen visste vad en arier egentligen är för något. Det var en hemmagjord term för tyskar. Och hela ideologin var uppåt väggarna. Men om man bara fick människor att ta emot den, så upphörde de att se hur tokigt det var. Ty människan har ett fördunklat sinne för gott och ont och bygger därför i stället på sin kunskap om det goda och det onda. Här får Antikrist sin chans. Han behöver inte vara god. Det räcker med att ha en skenbart god ideologi.

En förbannelse i två steg

När Johannes får se "vad som kommer att ske", så börjar hela skeendet genom att en rad olyckor utlöses. Lammet bryter en serie sigill, och svåra ting börjar att ske på jorden. Ett antal ryttare rider ut i världen. De för med sig död, pest, krig och hungersnöd. Varför är detta den logiska början till slutet? Om jag förstår det rätt, så var Guds ursprungliga förbannelse delad i två delar. Den första delen kom direkt. Den andra delen kommer nu. Gud hade ju sagt att Adam skulle dö. Och dödlig blev han, men han dog inte knall och fall. Detta tycks vara följden av att förbannelsen verkar i två steg.

Lammet fick en bokrulle med sju sigill. Dessa höll något bundet. När sigillen bröts, kom det som hölls bundet att lösgöras. I viss mån var detta löst redan förut. Död, pest och krig är ju inget som dyker upp för första gången, när dessa ryttare till sist drar ut i världen. De betyder bara att en acceleration kommer till stånd. Vi ser, att det som lösgöres är samma sorts krafter, som den första förbannelsen gav upphov till - svält, fiendskap och död.

I himlen hörs det lovsång när sigillen bryts. Vi tycker nog lite till mans att vi har svårt att hänga med i den glädjen. Var finns nåden i detta? Jo, bland annat i att Gud just väntat med att utlösa hela förbannelsen, så att så många som möjligt skulle kunna bli frälsta. Du kan se det

som om ormen i paradiset vore en försäljare som fick människorna att skriva på ett vansinneskontrakt. Men Gud var stor nog att ge oss en ångerveckan, så att de som ville slippa kontraktet kunde bli fria.

Men till sist, när ångerveckan är slut, så måste förbannelsens fullbordning komma, för att de som vill slippa vansinnet skall kunna bli fredade från dem som inte vill slippa. Visst finns det anledning att lovsjunga både för ångerveckan och för dess avslutning!

Eftersom förbannelsen både bromsade och satte fart på Adams självförgudning, så kom också effekten att bli tvåfaldig. Det gick dåligt i början, men bättre och bättre på slutet. Och till sist kan vi ana en rent lavinartad utveckling. Har man bara fått fart på forskandet, så går det allt fortare.

Skapa liv

Om vi ser bildstoden som ett slutmål - skapandet av en levande staty - så kan vi ju fundera lite på var vår nuvarande vetenskap står. Några forskningfronter oroar kanske mer än andra. Den ena är biotekniken, eller genmanipulation som den också kallas. Här förändrar man arvsanlagen hos levande organismer och framställer nya arter eller nya egenskaper hos gamla arter.

Vid den andra fronten utvecklar man självständigt fungerande, "tänkande" datorer. Många förutspår stora genombrott i denna forskning, när vi fått så kallade supraledare som fungerar vid rumstemperatur. Denna forskning har mött så stora framsteg på sistone, att det kan vara en fråga om mindre än en mansålder, innan vi är där.

Men allt detta är bara materia och inte ande. Inte ens om genmanipulatorer och datorforskare slår sina påsar samman och får fram någon sorts biologiska datorer, blir det ande. Sedan gäller det därför att blåsa in ande i det hela. Vad blir det för sorts ande? Ja, inte blir det Guds Ande. Det talas ju i stället om Satans alla tecken och under.

En serie explosioner

Det har tagit lång tid att nå fram till den vetenskapliga kapacitet som vi nu har. Men när vi kommit igång, går det rasande snabbt. Man talar om en kunskapsexplosion. Parallellt med den talar vi också om en befolkningsexplosion. Den skapar en del av den svält som finns på jorden. Denna kanske motsvarar den tredje hästen som skulle föra med sig hungersnöd.

Häst nummer två kan vara humanismen. Han fick ett långt svärd och blev orsak till att krigen blev fler och svårare än förut. Och allt sedan franska revolutionen har man i humanismen kunnat höra drakrösten bakom lammhornen. På slutet av 1800-talet fick humanismen flera utknoppningar. Den första var marxismen med dess paroll "klass mot klass". Den födde en sorts inbördeskrig mellan samhällsgrupper.

Under samma period vaknade nationalismen och tog sig bland annat uttryck i att Tyskland och Italien enades. Det moderna judehatet uppstod samtidigt liksom det ideologiska fröet till de etniskt grundade "frihetsrörelser" som vi ser i dag. Basker och spanjorer kan inte leva sida vid sida. Det samma gäller för judar och araber, tamiler och singaleser, irländare och engelsmän.

Jesus säger att vid tiden slut skall folk resa sig mot folk och rike mot rike (Matt 24:7). Han säger också att var och en skall löpa risken att få sitt eget husfolk till fiender (Matt 10:35-36). Individualismen blir mycket starkare när man inte längre anser sig ha någon Gud över sig. Vi kan säga att det växer fram en ny sorts "allas krig mot alla". Det kan yttra sig i krig mellan klasser, språkgrupper eller generationer. Det blir en splittring på alla plan. Undra på att ropet om enhet kommer att driva fram Antikrist!

Jag stryker under igen att kapitalismen är ett lika ont system som marxismen. Kolonialismen, som började i slutet på 1400-talet, ledde till att hela folk förslavades eller utrotades. Men allting har bara blivit värre i och med marxismen, fast det skulle bli bättre. Den ideologi som skulle skapa rättvisa skapade en splittring som håller på att bli oss övermäktig.

En anonym ryttare

Nå, men den första hästen, den vita? Han rider ut "segerrik och för att segra." Vem är han? Svar: ingen vet. Han kan motsvara en utgjutelse av den Helige Ande innan slutet kommer. Men han rider i ganska dåligt sällskap, får man säga. Och han är märkligt anonym. När Jesus senare kommer ridande på en vit häst, så syns det lång väg vem han är, för han har sitt namn skrivet på manteln och på höften (Upp 19:16). Och det är mera likt Gud: öppna kort och rent spel.

Jag lutar därför åt att den vita hästen kan svara mot en explosion av kunskap som kulminerar när vetenskap och ockultism finner varandra. Hans vithet kanske inte symboliserar Guds rättfärdighet utan människans egen, den som är en frukt från Kunskapens träd. Kanske är han det samma som den villfarelsens makt, som Gud skall utgjuta i den antikristliga tiden (2 Tess 2:11).

Vi kan redan nu se något som kan vara en första början till denna kulmen. På många håll inom psykologin har man sedan något drygt årtionde sysslat med tekniker, som torde vara mer ockulta än vetenskapliga i traditionell mening. Primalterapi och andra former av "rebirthing" (= pånyttfödelse) ger upphov till effekter som verkar vara demoniska. Gränsen mellan österländsk meditation och terapi suddas också ut, och detta är ett område som vi säkert vet är demoniskt.

Jag skulle inte bli förvånad om ockultismen genom psykologin inom kort börjar vinna vetenskaplig status. Eftersom psykologin bygger på humanismen, skulle vi då få vetenskap, humanism och ockultism sammanflätade till en enhet. Vad hindrar sedan att man för detta utvidgade vetenskapsbegrepp vidare till medicin och annan vetenskap?

Om det är sant, att folk som sysslar med TM kan "flyga" om än kortvarigt, vad hindrar att flygplansindustrin tar vara på de krafter som verkar där? Tänk vilka genombrott som då kan komma att ske! Då får vi en verklig explosion av kunskap som får allt tidigare att blekna bort. Det kan vara den vita hästen som står som startsignal för det verkliga slutet.

Det jag syftar på har ännu inte börjat. Det vi kallar "New age" är en begynnande flört mellan ockultism och naturvetenskap, men den engagerar ockultisterna mer än forskarna. Den har inte ännu lett till nya vetenskapliga metoder eller resultat. Men dessa kommer antagligen, och då kan stora laviner komma i rörelse.

Tycker du att detta sista var väl spekulativt? I så fall håller jag med dig. Men det skadar inte att

försöka tänka sig in i vad som kan komma att ske. Utan att bli ängslig och grubblande gäller det ju ändå att vara beredd.

Kap 23

Ombytta roller

Ängeln, som talade med Johannes, sade till honom: "Salig den som håller fast vid profetians ord i denna bok" (Upp 22:7). Herren skall komma tillbaka med hast, och det gäller att inte bli förvirrad i den komplicerade situation som då uppstår. Varför? Vi har nu kommit så långt att vi kan urskilja ett mönster som ser ut som ombytta roller.

Vi har redan förstått att Antikrist ytligt sett kommer som den store välgöraren. Han kommer att tala mycket om godhet och solidaritet. Under honom kommer en enighet att växa fram på en rad olika plan: politiskt, socialt och religiöst. Han kommer kanske inte ens att utge sig för att vara en gud bland många. Han tycks lansera sig som Gud. Enhetsreligionen står tydligen också på hans program.

Med under och tecken kommer han att genomföra solidaritetens budskap. Många kristna kommer att säga att detta måste vara "vad Gud gör i dag". Enhet, fred, jämlikhet, under och tecken - vad kan man mer begära? Den starke mannen kommer att ta itu med miljöproblemen som skapar så mycket ångest redan nu. Människorna kommer att dra många suckar av lättnad. Framtiden verkar att öppna sig på nytt.

Men långt innan detta sker fick Johannes se en högst överraskande syn. Miljöproblemen, krigen och den stängda framtiden hade tillkommit genom Guds beslut och hans aktiva handlande. Hade vi inte fått veta detta, så skulle vi aldrig kunnat tänka ut det på egen hand. I själva verket är detta oss så främmande att många av oss läser det och förstår det ändå inte.

När nu allt går i expressfart, så kommer många inte att förstå var gränsen går mellan gott och ont, eftersom rollerna ser ut att vara ombytta. *Och detta kanske är Uppenbarelsebokens viktigaste ärende - att varna oss för en tid, då vi kan bli lurade till att tro, att Guds fiende skulle vara hans redskap eller till och med Messias.* Eller man kan tro, att det Gud gör kommer från Djävulen, och att han är så stark att Gud inte kan göra något åt det.

Det finns en sorts konsekvens eller symmetri i detta. När Jesus kom till sitt eget folk, så uppfattade man honom som en Guds fiende. När nu Antikrist träder fram kommer många hednafolk - även kristna - att se honom som Gud själv. Båda parter tycks vara benägna att missta sig på samma sätt men med olika förtecken.

När vi nu närmar oss slutet kan det finnas skäl att förvänta att judarna skall vara mera på sin vakt mot Antikrist än vi andra.

Beläten

Tänk dig att du går in i en judisk synagoga och talar med en rabbin. Ni kommer att samtala om sjätte budet. Er dialog blir ganska egendomlig, tills du upptäcker att ni inte talar om samma bud. Han tänker på det bud som du som kristen kallar det sjunde. Varför? Ni är ju båda överens om att det bara finns tio bud.

Jo, judarna har gjort ett enda bud av det, som kristna kallar nummer nio och tio. Då får de plats med ett bud till. Och då gör de ett särskilt nummer av det förbud som vi hoppar över - att vi inte skall göra oss en bild av det som är i himmelen, på jorden eller under jorden. Med andra ord har judarna en mycket högre beredskap på att känna igen Antikrist och hans profet som skall ställa upp en bildstod och göra den levande.

Kanske är det därför som det står att Vilddjuret skall föra krig mot de heliga? Judarna kommer kanske inte att låta lura sig lika lätt som vi andra. Redan Sakarja fick ju säga något liknande:

"Och det skall ske på den tiden att jag skall göra Jerusalem till en lyftesten för alla folk. Var och en som försöker lyfta den skall skada sig illa på den. Och alla jordens folk skall församla sig mot det." (Sak 12:3)

Enhetens tid

Här råder enhet mellan alla hednafolk, och de för krig mot Jerusalem. Det står inte i denna text att en antikristlig världsstat eller union skulle ligga bakom, men omöjligt är det inte.

I vilket fall måste vi räkna med att detta blir den stora enhetens tid. Kriserna blir så enorma, att man inte längre anser sig ha råd med inbördes strider. Nu är det fråga om mänsklighetens överlevnad. Men det blir inte Guds rikes enhet som bygger på kärlek och försoning. Detta om något blir en omvändelse under galgen.

Och Gud tycks samtidigt (genom villfarelsens makt) häva den babyloniska förbannelsen - att makt alltid leder till splittring och konflikt. Därför kommer många faktorer att gynna Antikrist och göra det möjligt för honom att träda fram med gudomliga anspråk. Det kommer tydligen bara att finnas ett enda hinder kvar: att Guds ord varnar för honom och det han står för.

Därför kommer troheten mot Guds ord att bli det enda som kan få oss att avstå från att gå med i den stora rörelsen. Förnuftet kommer inte att hindra oss. Stannar vi utanför, kommer vi att vara i samma sorts löjliga minoritet, som människor, vilka anser att jorden är platt. Eftersom det utsatta läget fordrar extrem politisk enhet för att bemästras, kanske vi också kommer att utpekas som svikare och förrädare.

Strid mot de heliga

I detta läge skall Vilddjuret, fredens apostel, föra krig mot de heliga och besegra dem. Sakarja vittnar om något liknande som kan vara samma händelse:

"Se, en dag skall komma, en Herrens dag, då man i dig skall utskifta byte. Ty jag skall församla alla folk till strid mot Jerusalem, och staden skall intas, och husen skall plundras och kvinnorna vanäras. Och hälften av folket i staden skall föras bort i fångenskap. Men

återstoden av det skall inte bli utrotad ur staden, ty Herren skall dra ut och strida mot de folken, så som han stred på drabbningens dag." (Sak 14:1-3)

En viktig seger

I Upp 12:7-12 omtalas hur en avgörande seger inträffar. Djävulen blir utkastad ur himlen genom att änglarna anförda av Mikael går till attack. I Dan 12:1 beskrivs Mikael som "den store fursten som står som försvarare för dina landsmän" (= judarna). Han skall träda upp, och då skall det komma "en tid av nöd vars like inte har funnits". Återigen anar vi, att det mycket handlar om judarna, men vi får inte veta hur. Judarna har fått tjäna som syndabockar vid många tillfällen. Kanske går propagandan åter ut på att det är judarna som ligger bakom alla kriser i miljö och politik.

Det heter hos Johannes att våra bröder vann en martyriets seger. Kanske talar han om kristna hedningar och kristna judar som står tillsammans. Segern vinnas i alla händelser i kraft av Lammets blod. Kanske är judar och kristna förenade i samma tro vid denna tid. Är det enhetens tid, så är det. Vi får väl se.

En märklig seger

I alla händelser är det en egendomlig seger som omtalas. När Djävulen kastas ut ur himlen, så uttalas det verop både över jorden och över havet. Det blir alltså värre på jorden till följd av den stora segern. Här var det inte fråga om en seger för bekvämligheten utan för sanningen och rättfärdigheten.

För nu handlar det inte om bekvämlighet. Nu är den tid inne, då Jesu bön om enhet i kärlek går i fullbord. Och trots att villfarelsens makt är verksam, så finns det en skara där kärleken till bröderna och till sanningen (= Jesus) ger ett vittnesbörd som ingen kan förneka.

Och, som sagt, kärlek till sanningen kommer att behövas. För inget utöver Guds ord kommer att låta oss förstå vad som verkligen är på gång. Det är ju därför Johannes får betyga att salig är "den som håller fast vid profetians ord i denna bok". I en tid, då religionsblandning och människodyrkan åtföljs av under och tecken, kommer Guds folk att få heta idioter, bokstavstrålar och naiva fundamentalister. Det får vi finna oss i. Det finns goda tillfällen till träning redan nu.

Ekonomisk kollaps

Johannes får nu se, hur Vilddjuret börjar tränga Guds folk på ett nytt sätt. Alla skall ha hans märke på handen eller i pannan för att få köpa eller sälja. Man måste överlåta sig till honom för att inte svältas ut. Och detta ser säkert ut som det perfekta greppet, åtminstone om man inte räknar med Gud. Men varför gör Antikrist så? Antagligen för att Guds folk vägrar att erkänna honom som Gud.

Men när nu Antikrist riktar alla sina ekonomiska vapen mot Guds folk, så tycks han begå sitt sista misstag. Då faller en Guds dom över de ekonomiska strukturerna. Då störtar Babylon samman, inte som stad men som andlig realitet. Hela handelsväsendet och ekonomin faller samman på ett sådant sätt att det inte kan repareras. Kungar och köpmän skall gråta och jämra sig.

Då skall det visa sig att den älskade ekonomin var mer än ett bytande av varor och tjänster. Skökan träder fram för Johannes' blickar. Stora andliga krafter var också i rörelse. Och dessa bildade ryggraden i det antikristliga systemet. När de är borta, så är spelet slut.

Nu förstår vi något av Guds handlande, när han låter domsbasunerna ljuda. För det som sker, när världsekonomin faller samman, är inte en vanlig börskrasch. Skapelsen var ju guldgruvan som höll det hela i gång. Exploateringen och förstörelsen har nu nått sådana nivåer, att när det hela faller ihop under en mycket dramatisk timme, så går det inte längre att reparera.

Järnsplan

In i denna situation återvänder Jesus. Nu kommer han inte ridande på en åsna. Nu sitter han på en häst, en stridshäst. Nu uppfylls långa rader av profetior från Gamla testamentet bland annat från Ps 2 och Ps 110. Vi läser där valda delar:

"Herren sade till mig: 'Du är min son, jag har i dag fött dig. Begär av mig, så skall jag ge dig hedningarna till arvedel och jordens ändar till egendom. Du skall sönder slå dem med järnsplan, som lerkärl skall du krossa dem.' Så kom nu till förstånd, ni konungar. Låt varna er, ni domare på jorden." (Ps 2: 7-10)

"Herren har svurit och skall icke ångra sig: 'Du är en präst till evig tid efter Melki-Sedeks sätt.' Herren är på din högra sida, han skall krossa konungar på sin vredes dag. Han skall hålla dom bland hedningarna, överallt skall döda ligga. Han skall sönderkrossa huvuden vida omkring på jorden." (Ps 110:4-6)

Herren skall komma tillbaka och krossa konungar och huvuden. Det senare betyder knappast, att han skall slå in skallen på folk, utan att han skall döma ledargestalter, härskare, domare, fångvaktare och andra makthavare. Gud gör ett tvärt slut på all mänsklig makt.

Åter får vi anledning att begrunda att rollerna ser ut som om de vore ombytta. Inte läser vi dessa texter så ofta i våra kyrkor för att ge exempel på Guds godhet. Än mera sällan tänker vi på den historiska bakgrunden till denna skoningslösa attityd - att konungarna och härskarna förgripit sig på Guds folk därför att de visste att Jesus var sänd av Fadern och att dessa var rättfärdiga.

Dom

Johannes beskriver, hur Vildjuret och den falske profeten kastas i eldsjön. Det är också möjligt att det är nu som Jesus träder fram i den dom som beskrivs i Matt 25:31-46. Där skall de människor som inte bekänt Jesus före hans ankomst delas in i får och getter och dömas efter sina gärningar. Det främsta som då efterfrågas är vad de har gjort mot Jesu minsta bröder.

Det fanns människor som gömde judar i Hitlers Tyskland. Det kanske skall komma att finnas människor som hjälper Guds folk i den sista tiden med. Vi behöver kanske inte tänka att vi inte skall ha en chans under den tid då man måste ha Vildjurets märke för att köpa och sälja. Ibland Antikrists anhängare kan det finnas folk som "langar" mat, trots att de inte vågar bekänna Jesus som Herre.

Kap 24

Beredskap

När Jesus kommer tillbaka, behöver vi inte längre leva i beredskap på fler överraskningar. Han tar över även på ett synligt vis. Därför följer vi inte Johannes' uppenbarelse längre än hit. Men till sist skall vi kort stanna vid frågan, om vår beredskap inför den antikristliga tiden är god eller ej.

Antikrist skall verka för ekumenik. Han kommer antagligen att vara engagerad för miljön och för ekonomisk utjämning. Han kommer att göra under och tecken. Det är rimligt att tänka att helande ingår i repertoaren.

Han kommer med andra ord att göra det mesta av det som församlingen fått i uppdrag att göra. Betyder detta att församlingen av rädsla för att gå Antikrists ärenden skall avstå från engagemang i samhällsfrågor? Skall vi undvika alla som gör under och tecken? Svaret måste bli ett klart nej. I så fall skulle vi ju bli som en flock skrämde harar som sitter och kurar. Det kan inte vara meningen.

Lösningen ligger inte i passivitet och rädsla. I stället finns nyckeln på två andra områden: profetia och andebedömning.

Profetisk samhällssyn

Det vi gör måste ha en profetisk dimension. Gamla testamentets profeter har ofta åberopats som föredöme för vårt nutida engagemang i politiska och sociala frågor. Och gärna det, *men låt oss då minnas att de just var profeter.*

En myckenhet av kristet samhällsengagemang går i dag i humanismens grimma, eftersom man gått in i olika politiska partier. När vi ser kristna riksdagsmän rösta mot varandra, om aborter, videovåld, förhållandet till Israel m m, så grips man lätt av en längtan efter mer profetisk ande i politiken. I dag kan man inte tala om särskilt hög beredskap inom detta område.

Under och tecken har fått en betydande renässans i kristenheten. Men i dag finns det många som söker mirakler till varje pris. Visualisering och andra urgamla ockulta shamantekniker (trolldom) sugts aningslöst upp och kallas ofta i ren okunnighet för mirakelgörande tro. Även här behövs större profetisk vaksamhet.

Andebedömning

Den andra lösningen ligger i att vi får mer av andebedömning, så att vi ser vilkas ärenden vi går, när vi samarbetar med andra. Och vi behöver modet och frigörelsen från humanismens tolerans till att stå för våra bedömningar.

För några år sedan meddelade kristna tidningar att det hade hållits ett "bönemöte" för freden. Om jag minns rätt var det i Italien. Olika kristna kom samman med bekännare från många andra religioner. Alla bad till var sin gud. Man kan bara fundera över, hur detta märkliga "bönemöte" kan ha låtit i himlen!

Men sådant händer inte i Sverige, säger du kanske? När detta skrives, har vi nyss haft besök av buddhistledaren Dalai Lama. På två ställen inom Svenska Kyrkan blev han insläppt för "fredsmanifestationer". Kristna med erfarenheter från Tibet visste att meddela att missionärer i detta område blir så lagom bemötta med fred och vänskap. Med det gjorde ingen skillnad.

Dalai Lama invigde också en så kallad fredsstupa vid ett buddhistkloster. Två kristna ledare var med och bad till Gud för detta ockulta monument.

Korset

Det enda som fattas i Antikrists utbud är Jesu Kristi kors. Han kanske kommer att tala om det, men det är korsets realitet jag tänker på. Omvändelsen och förkrosselsen är de säkraste kännetecknen på äkthet som vi har. Vi måste vänja oss vid att bli på vår vakt, när fred, miljö, "rättvisa", under och tecken förs fram som församlingens grundläggande ärende i stället för omvändelsen eller rätt och slätt utan den. Detta är en del av den trohet församlingens Herre söker hos sitt folk i den sista tiden.